

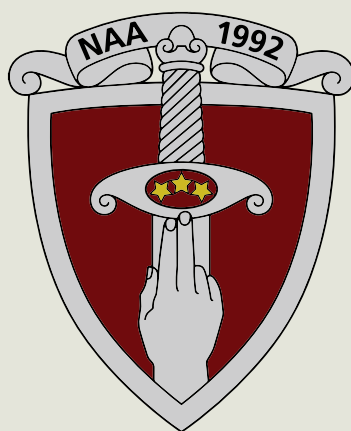
KADETS

LATVIJAS NACIONĀLĀ AIZSARDZĪBAS AKADĒMIJA

KADETS

Nr. 46

Latvijas Nacionālā aizsardzības akadēmija
Rīga 2018

Izdevējs:

LATVIJAS NACIONĀLĀ AIZSARDZĪBAS AKADĒMIJA,
LATVIEŠU VIRSNIEKU APVIENĪBA

Redakcijas kolēģijas priekšsēdētājs:
pulkvežleitnants Aivars Krjukovs

Redakcijas kolēģija:

pulkvežleitnants Māris Utināns,
pulkvežleitnants (mag. paed.) Aivars Spriedējs,
pulkvežleitnants Raimonds Kursītis,
majors (mag. paed.) Vitālijs Šlendins,
komandleitnants Nauris Lakševics,
kapteinleitnante Kristīne Zarecka,
Dr.sc.pol. Ieva Bērziņa
mg (rez. majors) Andis Landrāts,
Mg.sc.soc. Sarmīte Dortāne.

Redaktori: Mg. philol. Jānis Lejiņš un atv. kapteine Sarma Līne
Maketējs: Daiga Brinkmane
Iespiests v/a "Latvijas Ģeotelpiskā informācijas aģentūra" tipogrāfijā

Redakcijas adrese:

Žurnāls „Kadets”
Latvijas Nacionālā aizsardzības akadēmija
Ezermalas ielā 8B, Rīga, LV-1014.

Par rakstu saturu, kas parakstīti ar autoru vārdu un uzvārdu, atbild to autori.
Žurnālā izmantoti fotoattēli no rakstu autoru, Latvijas Nacionālās aizsardzības
akadēmijas, LVA un Valsts aģentūras "Tēvijas Sargs" arhīviem.

SATURS

IEVADVĀRDS	7
I. AKTUĀLIE GADA NOTIKUMI NAA	12
NAA Satversmes sapulces un Senāta darbība	12
Sauszemes spēku studiju kurss	14
Jūras spēku studiju kurss.....	15
Gaisa spēku studiju kurss	16
Starptautiskais JS VLŠV kurss	17
Tālmācības centrs	19
DSPC turpina augt un attīstīties	20
NATO līmeņu kursi NAA 2018.....	21
Starptautiskā sadarbība.....	27
NAA kadetu sasniegumi sportā	28
Absolventi – jaunie leitnanti.....	36
Leitnants Rihards Dombrovskis.....	40
II. MANTOJUMS UN TURPINĀJUMS	48
Vēsturiskais pasākums – Bermontiāde	48
Kauja pie Vareļiem.....	51
Kadetu 14 stundu piemiņas peldējums.....	52
Melnās kafijas vakars.....	54
Baltās nakts tradīcija.....	57
NAA Atvērto durvju diena 2018	61
III. KADETI PAR MĀCĪBĀM UN DZĪVI NAA	65
Starptautiskā kadetu nedēļa Gruzijā.....	65
Starptautiskā kadetu nedēļa Rumānijā	67
Starptautiskā kadetu nedēļa Amerikas Savienotajās Valstīs	69
Starptautiskā kadetu nedēļa Latvijā	71
Latvijas vārds izskan pasaulē!.....	74
Pazudušie 2018.....	77
Vasaras lauka nometne.....	78
Divreiz gadā... jeb kā sarūpēt svinīgus brīžus NAA kadetiem	83

SATURS

IV. KADETU ESEJAS	87
Kadetes Anetes Čeičas eseja.....	87
Kadeta Romaldo Leimanta eseja	90
Kadeta Kristapa Stroda eseja.....	92
V. KARJERA	96
Virslieņants Kaspars Kukša.....	96
VI. PĒTNIECĪBA	107
Psiholoģiskā aizsardzība informatīvajā telpā.....	107
VII. LATVIEŠU VIRSNIEKU APVIENĪBA	113
Vēsturiski notikumi un mūsdienas	113
Simbols mūsdienu Eiropā – “Piemineklis brīvībai”	119
LVA biedru ievērojamās jubilejas 2019. gadā.....	145
Mums zudušie.....	146
LVA aktivitātes, piedaloties, atbalstot un organizējot pasākumus	152
VIII. PIELIKUMI	161
Pārskats par NAA 2018. gada absolventiem	161
Pārskats par NAA organizētajiem apmācību kursiem	162

KADETS 2018

PER ASPERA AD ASTRA

Cienījamo lasītāj!

Gads ir paskrējis vēja spārniem, un jau otro reizi man ir tas gods Tevi uzrunāt caur žurnāla "Kadets" lappusēm. Kā vienmēr centīšos sniegt īsu pārskatu par paveikto un ieskatīties tuvākajā nākotnē. 2018. gads ir pagājis trīs lielu un Nacionālās aizsardzības akadēmijai būtisku notikumu zīmē - mācības "Namejs", jaunās Sauszemes spēku programmas uzsākšana un visam pāri Latvijas simtgade.

"Namejs" ir līdz šim lielākās mācības mūsu Nacionālo bruņoto spēku vēsturē. Tajās piedalījās ap 10 000 karavīru. Turklāt šajās mācībās virkne lietu notika pirmo reizi. Piemēram, pirmoreiz tika izšauts no jauniegūtajām pašgājēj haubicēm M 109, mācības vienlaikus notika praktiski visā valsts teritorijā, mācībās piedalījās Latvijā dislocētā eF-P(Extended Forward Presence) kaujas grupa u.c. Pirmoreiz kā atsevišķa vienība ar saviem uzdevumiem, kuri izriet no Valsts aizsardzības operatīvā plāna (VAOP), mācībās piedalījās arī Mācību vadības pavēlniecība un tai pakļautās skolas, tai skaitā arī NAA. Kaut arī ne viss NAA personāls tika tieši iesaistīts mācībās "Namejs", tomēr, pārplānojot tradicionālo vasaras lauku nometni, arī NAA kadeti spēja piedalīties dažādās lomās un dažādos mācību rajonos. Izmantojot iespēju vēlos pateikties visiem par izrādīto centību, degsmi un labajām atsauksmēm par kadetu darbību mācībās. Nākotnē šādas mācības tiek plānotas katru gadu un turpmāk centīsimies panākt arvien daudzskaitlīgāku MVP un NAA personāla iesaisti tajās.

Jaunā SzS programma ir uzsākusi savu "dzīvi" un drīz būs noslēdzies pirmais mācību gads. Protams, ir pārāgri izdarīt izsvērtus secinājumus par programmas kvalitāti un efektivitāti, taču līdz šim kadeti un programmā iesaistītie pasniedzēji par to ir atsaukušies pozitīvi. Nenoniecinošs JS un GS būtisko lomu un vietu valsts aizsardzībā, SzS un to spējas ir NBS prioritāte, un tādēļ arī SzS virsnieku daudzskaitlīga un kvalitatīva sagatavošana ir absolūta prioritāte. Kadetu un absolventu skaits ir pieaudzis un tuvojas tam līmenim, kāds NAA bija deviņdesmito gadu sākumā. 2019. gada martā, pēc kārtējā kadetkandidātu kursa karavīru imatrikulācijas NAA kopējais kadetu skaits pārsniedza trīs simtus.

Būtu pārāgri apgalvot, ka tieši jaunā SzS programma ir iemesls tam, ka NAA ir spējusi piesaistīt vismaz trīs reizes vairāk studēt gribētāju salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, bet pavisam noteikti tas ir viens no faktoriem. To apliecina arī fakts, ka 80% no tiem, kas mācības uzsāks 2019. gadā, vēlas studēt tieši SzS programmā.

Latvijas simtgade un ar to saistītie pasākumi ir ietekmējuši arī studiju procesu, taču domāju, ka tas ir bijis to vērts. Mēs esam izredzēta paaudze - paaudze, kurai ir sniegta iespēja piedzīvot un izdzīvot tik daudz būtiskus un zīmīgus notikumus tai skaitā arī mūsu valsts dibināšanas simtgadi. Braucieni uz skolām, izstādes, dalība parādēs un konferencēs ir, bagātinājuši mūs un arī tos, ar kuriem esam mijiedarbojušies. Tas nepazūd un neaiziet nebūtībā, bet paliek ar katru no mums mūsu pieredzē, domās un attieksmē. 2019. gads, savukārt būs Latvijas armijas dibināšanas simtgades zīmē. Arī tas NAA būs izaicinājums - saskaņot mācību procesu ar dalību svētku un piemiņas pasākumos, taču esmu pārliecināts, ka atradīsim pareizo balansu, jo galu galā caur to mēs visi arī mācāties.

Vēlos pieskarties arī citām, manuprāt, visus interesējošām NAA dzīves sadaļām. Kā jau tas ir minēts iepriekšējos žurnāla “Kadets” numuros, kopš 2016. gada NAA ir pievienojusies ERASMUS + programmai. Tas tika darīts ar vienu mērķi – kāpināt kadetu un NAA pastāvīgā personāla iesaisti starptautiskos projektos un studiju pasākumos. Kā galveno esmu izvirzījis mērķi - katram kadetam studiju laikā vismaz reizi ir jāpiedalās starptautiskā mācību jeb ar mācībām saistītā pasākumā ārpus Latvijas robežām. Papildus NBS budžetā plānotajam komandējumu finansējumam esam ieguvušu 20000 EUR lielu ERASMUS + finansējumu, kas praktiski ir apgūts jau 2018. gadā (kaut arī bija paredzēts līdz 2019. gada rudenim). Kadeti ir piedalījušies dažādos pasākumos, no kuriem kā svarīgākos var minēt vairākus vērtīgus apmācību moduljus EMILYO (European initiative for the exchange of young officers inspired by Erasmus) platformas ietvaros. Desmit NAA kadeti šogad bija iespēja apgūt jaunas prasmes un zināšanas apmācībās Polijā, Zviedrijā, Gruzijā un Itālijā tādās jomās kā, piemēram, līderība, nekonvencionālā karadarbība un izdzīvošana kalnainos apvidos. Papildus NAA kadeti piedalījušies arī vairākās kadetu nedēļās un vizītēs Igaunijā, Zviedrijā, Gruzijā, Rumānijā un ASV.

Kopumā komandējumos nosūtīto kadetu skaits ir būtiski audzis no 36 personām 2017. gadā līdz 52 šogad. Paredzēts uzsākt arī akadēmiskā personāla apmaiņas, te kā pirmo var minēt abpusēju pasniedzēju apmaiņu ar Terēzes militāro akadēmiju Austrijā. Erasmus+ programmas ietvaros Drošības un stratēģiskās pētniecības centra vadošā pētniece Dr. sc. pol. Nora Vanaga dosies uz Austriju, kur kā galvenā vieslektore piedalīsies starptautiskajā apmācību modulī “Krīzes situāciju vadība”. Savukārt Austrijas puse uz NAA sūtīs profesoru pulkvedi Haraldu Gelu, lai mūs atbalstītu identiska nosaukuma modulī.

Seši kadeti turpina mācības Vācijā, Helmuta Šmita Universitātē, lai iegūtu bakalaura grādu inženierzinātnē. Pirmais 2019. gada sākumā to iegūs kadets Gustavs Mačs. NBS ir nepieciešami eksaktajās zinātnēs izglītoti un zinoši virsnieki, kuri spēs rīkoties ar tehniku un tehnoloģijām, kas tiek iegādātas un ieviestas NBS. Tāpēc šī programma un mācības Vācijā ir ļoti būtiskas mūsu akadēmijai un NBS kopumā. Aicinu jaunos kadetus apsvērt iespēju studēt šajā programmā, un gatavoties tam pastiprināti apgūstot matemātiku, fiziku, kā arī angļu un vācu valodas. Vizītes laikā šajā Universitātē ieguvu sadarbības apliecinājumus ne tikai apmācību, bet arī zinātnes jomā. Mūsu DSPC šogad tika reģistrēts kā pētniecības institūts, kur lietišķās pētniecības virziena attīstība ir prioritāte.

Arī infrastruktūras jomā ir pienācis laiks virknei uzlabojumu. Skaidrs, ka līdz šim absolūta prioritāte infrastruktūras attīstībā ir bijusi Ādažu bāzei, bet nu ir pienākusi arī mūsu kārta. Oktobrī NAA teritorijā ir uzsākta angāra izbūve šaušanas trenāžierim, remontu ir sagaidījis 6-stāvu kazarmas pirmais stāvs, notiek projektēšanas darbi labklājības centram (vecā ēdnīca), un 2019. gadā varētu sākties celtniecības darbi. Aizsardzības ministra līmenī ir nolemts celt vēl vienu kazarmu NAA teritorijā (netālu no SzS nodaļas), tādu pat, tikai mazāku, kā tās, kuras tiek celtas Kadagas bāzē. Šāda kazarma ļaus ne tikai izmitināt vairāk kadetu, bet būs arī kā mācību vieta, lai radinātu kadetus dienesta organizācijai, kad viņi, jau kā leitnanti, turpinās dienestu SzS kājnieku brigādē. Četrstāvu kazarmas remonts gan tiek atlikts no gada uz gadu, bet cerēsim, ka arī tā tuvākajā laikā tiks savesta kārtībā.

NAA pastāvīgā personāla skaits ir audzis līdz ar jauno štatu apstiprināšanu. Mums ir pievienojusies virkne augsti kvalificēti un zinoši kolēģi gan mācību metodiskajā jomā, gan arī pasniedzēju rindās. Sveicu visu jaunos kolēģus un novēlu visaugstākās sekmes darbā! Tomēr virsnieku un instruktoru trūkums joprojām ir skaudri jūtams. Šis faktors no mums visiem prasa un prasīs papildus pūles un papildus darbu, jo, tikai palielinot apmācīto virsnieku skaitu, mēs no šīs bedres ar laiku tiksīm ārā. Aicinu visus izprast

mūsu darba nozīmi un svarīgumu, un ar pilnu atdevi iesaistīties kopējo uzdevumu izpildē. Šis ir grūts laiks, bet pareizs, jo mēs kļūstam lielāki un stiprāki, un viss ko mēs apmācību jomā darām ir uz labu. Virsnieku un instruktoru sagatavošana, manuprāt, ir absolūta prioritāte, lai NBS spētu ieviest un uzturēt plānotās kaujas spējas (artilērija, inženieru atbalsts, tehnikas platformas, pretgaisa aizsardzība u.c.), un kopumā nodrošinātu valsts aizsardzību.

Es novēlu mums visiem drošu soli un pārliecību Latvijas nākamajā simtgadē. Mūsu senči izcīnīja neatkarību, mūsu vecāki un arī mēs paši to atgūvām, un mēs nedrīkstam to atkal pazaudēt nekad! Lai mums visiem sekmīgs un izdevies nākamais darba cikls!

I. Aktuālie gada notikumi NAA

Ilona Ozoliņa
Izglītības metodiķe

NAA SATVERSMES SAPULCES UN SENĀTA DARBĪBA UN AKTUALITĀTES

Latvijā katrai augstskolai ir savs Saeimas vai Ministru kabineta (MK) apstiprināts ārējais normatīvais akts, ko dēvē par Satversmi. Augstskolām tas ir apliecinājums to akadēmiskajai autonomijai un apkopo faktisko un organizatorisko informāciju par mācību iestādi. Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas (NAA) Satversme tika apstiprināta 2015. gada 24. septembrī ar MK noteikumiem Nr. 576 "Par NAA Satversmes apstiprināšanu". Kā jebkurā Latvijas augstskolā, arī akadēmijā galvenās lēmējinstītūcijas ir Satversmes sapulce, Senāts, rektors un Akadēmiskā šķirējtiesa.

Satversmes sapulces galvenās funkcijas ir pieņemt un grozīt augstskolas Satversmi un Satversmes sapulces nolikumu, Senāta nolikumu un Akadēmiskās šķirējtiesas nolikumu, pieņemt lēmumu par akadēmijas ģerboni, karogu, emblēmu, devīzi un himnu, apstiprināt Senāta ievēlēšanas atbilstību akadēmijas Satversmei, ievēlēt un atcelt Akadēmisko šķirējtiesu, izņemot studējošo pārstāvi.

2018. gadā NAA Satversmes sapulce ir apstiprinājusi jaunu Satversmes sapulces nolikumu. Jaunajā nolikumā ir samazināts Satversmes sapulces dalībnieku skaits. Iepriekšējo 35 dalībnieku vietā (15 – akadēmiskais personāls, 12 – vispārējais personāls, 8 – studējošie), tagad Satversmes sapulcē ir 20 dalībnieki (12 – akadēmiskais personāls, 4 – vispārējais personāls, 4 – studējošie).

2018. gada 1. septembrī Satversmes sapulcē kā akadēmiskais personāls ir ievēlēti: NAA vadības grupas vecākais eksperts pulkvežleitnants Raimonds Kursītis, Militārās vadības studiju nodaļas vadītāja komandleitinante Andžela Rožcenkova, Tālmācības centra vadītājs majors Vitālijs Šlendins, Sauszemes spēku (SzS) militārās vadības (MV) studiju programmas direktors kapteinis Arnis Mežals, vecākā pasniedzēja kapteinleitinante Kristīne Zarecka, vadošais pētnieks un Drošības un stratēģiskās pētniecības centra (DSPC) vadītājs Jānis Bērziņš, vadošā pētniece Ieva Bērziņa, vadošā pētniece Nora Vanaga, pētnieks Mārtiņš Hiršs, pētnieks Valdis Kuzmins, pētnieks Toms Rostoks un docents Andis Landrāts.

Satversmes sapulcē no vispārējā personāla ir ievēlēti: prorektors pulkvežleitnants Aivars Krjukovs, kapelāns kapteinis Uģis Brūklene, izglītības metodiķe Ilona Ozoliņa un bibliotēkas vadītāja Laila Tiģere.

Kadetus Satversmē pārstāv SzS MV studiju programmas 4. kursa kadeti Ēriks Niegliņš un Emīls Ripa, Jūras spēku (JS) MV studiju programmas 4. kursa kadets Raitis Ezeriņš. Viena studējošā vieta Satversmē ir brīva pēc kadeta Laura Miķelsona NAA absolvēšanas šā gada jūnijā.

Satversmes sapulces priekšsēdētājs ir pulkvežleitnants Raimonds Kursītis. Šis Satversmes sapulces darbības pilnvaru termiņš beigsies 2018. gada 15. oktobrī, un tad tiks organizētas jaunas Satversmes sapulces vēlēšanas.

NAA Satversmes sapulce 2018. gadā ir apstiprinājusi jaunu Senāta nolikumu. Saskaņā ar nolikumu Senāts ir NAA personāla koleģiāla vadības institūcija un lēmējinstītūcija, kas apstiprina kārtību un noteikumus, kuri regulē NAA akadēmiskos un zinātniskos jautājumus. Senātu veido 12 locekļi (senatori) – deviņi akadēmiskā personāla un trīs studentu pārstāvji.

NAA senatori no akadēmiskā personāla vidus 2018. gada 1. septembrī ir: Vadības grupas vecākais eksperts pulkvežleitnants Raimonds Kursītis, Militārās vadības studiju nodaļas vadītāja komandleitinante Andžela Rožcenkova, vadošais pētnieks un DSPC vadī-

tājs Jānis Bērziņš, vadošā pētniece Ieva Bērziņa, pētnieks Mārtiņš Hiršs, pētnieks Valdis Kuzmins, pētnieks Toms Rostoks, docents Kārlis Dambītis un izglītības metodiķe Ilona Ozoliņa.

No studentu vidus Senātu pārstāv SzS MV studiju programmas 1. kursa kadete Laura Jansona, Gaisa spēku MV studiju programmas 1. kursa kadets Kristofers Tomass Borovskis un JS MV studiju programmas 1. kursa kadete Rita Markova. Senāta priekšsēdētāja ir Militārās vadības studiju nodaļas vadītāja komandleitinante Andžela Rožcenkova. Senāta darbības pilnvaras, tāpat kā Satversmes sapulcei, beigsies šā gada 15. oktobrī.

NAA Satversmes sapulce 2018. gadā apstiprināja NAA ģerboņa (logo) zīmējumu un aprakstu, NAA karoga attēlu un aprakstu, NAA emblēmas zīmējumu un aprakstu, piedurknes uzšuves ar NAA emblēmu un NAA devīzi *“PER ASPERA AD ASTRA”*.

2018. gadā NAA Senātā tika apstiprināti: Akadēmiskā personāla uzskaites kārtība NAA, Mācību padomes nolikums, DSPC nolikums, nolikums par iepriekšējā izglītībā vai profesionālajā pieredzē iegūto rezultātu novērtēšanu un atzīšanu NAA, NAA kadetu reitingu sistēmas nolikums, Valsts pārbaudījumu nolikums, DSPC Zinātniskās padomes nolikums, Pārbaudījumu organizēšanas un vērtēšanas nolikums, Studiju virziena “Militārā aizsardzība” pašvērtējums 2017./18. akadēmiskajam mācību gadam, – kā arī docenta amatā tika ievēlēts Pēteris Lovčinovskis un noslēgti darba līgumi ar viesprofesori Liānu Pļaviņu un viesdocentu Uģi Romānovu. Ar pieņemtajiem dokumentiem var iepazīties NAA mājaslapā.

Akadēmiskā šķīrējtiesa ir NAA augstākā koleģiālā pārstāvības institūcija, kas izskata studentu un akadēmiskā personāla iesniegumus par akadēmisko brīvību un tiesību ierobežojumiem vai pārkāpumiem. Nolikums nosaka Akadēmiskās šķīrējtiesas kompetenci, sastāvu, darba organizāciju, lietu izskatīšanas kārtību un lēmumu izpildi. Akadēmiskā šķīrējtiesā ir četri locekļi, trīs no tiem ir akadēmiskais personāls un viens studējošais. Šobrīd akadēmiskās šķīrējtiesas priekšsēdētāja ir Kristīne Zarecka, vietnieks Vitālijs Šlendins un sekretārs Andis Landrāts, loceklis ir JS MV studiju programmas 4. kursa students Raitis Ezeriņš. Akadēmiskajā šķīrējtiesā 2018. gadā netika iesniegts neviens iesniegums.

Kopumā vērtējot šos gadus, ir jāatzīst, ka NAA Satversmes sapulce un Senāts strādājis pietiekami produktīvi, jo ir izveidota normatīvā bāze un ievēlēti cilvēki, kas vēlas un var paveikt šo darbu. Jācer, ka šā gada vēlēšanās tiks pārvēlēti vai ievēlēti aktīvi un atbildīgi pārstāvji.

*Kapteinis Arnis Mežals
SzS Studiju kursa priekšnieks*

SAUSZEMES SPĒKU STUDIJU KURSA AKTUALITĀTES

Pēc Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas absolvēšanas jaunie leitnanti parasti tiek nosūtīti dienestam uz Sauszemes spēku Mehanizēto kājnieku brigādi (kājnieku brigāde), Štāba bataljonu, Speciālo operāciju pavēlniecību, Militāro policiju, Nodrošinājuma pavēlniecību un Zemessardzi. Katram jaunajam leitnantam ir savas vēlmes un militārie sapņi, bet pamata dienesta vieta tomēr ir Kājnieku brigāde, kas ir pamata pasūtītājs un jauno leitnantu saņēmējs.

Lai sagatavotu jaunus virsniekus sauszemes spēku plūsmā, NAA tiek īstenotas trīs programmas.

No 2017. gada NAA sagatavo sauszemes spēku plūsmas virsniekus pēc pilnīgi jaunas programmas. Programmā uzņem studentus pēc vidusskolas un 4 gadu laikā tie iegūst 2. līmeņa profesionālo bakalaura grādu, vada komandiera kvalifikāciju un leitnanta pakāpi, pēc absolvēšanas norīkojot dienestam uz kādu no minētājām vienībām. Šo programmu pagaidām sauc par "Jauno" jeb "4 gadu" programmu, un visas studijas norisinās tikai NAA.

Otrā programma ir Komandējošā sastāva virsnieka (KSV) programma jeb "viengadnieku" programma, kurā tiek uzņemti studenti ar augstāko izglītību. Viena gada un 3 mēnešu laikā šie kadeti iziet apmācību NAA, saņem vada komandiera kvalifikāciju, leitnanta pakāpi un kļūst par virsniekiem kā iepriekšējās programmas absolventi.

Trešā ir tā saucamā "Vecā" jeb "5 gadu" programma, kuras ietvaros kadeti tiek nosūtīti uz studijām Rīgas Tehniskajā universitātē (RTU), kur studē lielāko daļu laika. Kaut arī šajā programmā turpina studēt 55 kadeti, jauni studenti vairs netiek uzņemti un trīs gadu laikā, līdz ar pēdējo šīs programmas kadetu izlaidumu, tā beigs pastāvēt vispār, un visi sauszemes spēku plūsmas kadeti tiks sagatavoti tikai NAA.

*Kapteinleitnants Tālis Dzērve
JS Studiju kursa priekšnieks*

JŪRAS SPĒKU STUDIJU KURSA AKTUALITĀTES

2017./2018. mācību gadā JS studiju kursus papildināja 12 jauni kadeti, kuri uzsāka mācības studiju programmas "Jūras spēku militārā vadība" (JS MV) 1. kursā kuģu vadīšanas apakšprogrammā. Šie kadeti vēl pirms Latvijas Jūras akadēmijas (LJA) realizētā studiju posma uzsākšanas devās jūrā uz JS kuģiem pirmās jūras prakses ietvaros, kas līdz šim notika tikai 3. kursā. Tiem, kam vēl nebija jūras pieredzes, šī bija iespēja izjust jūras viļņošanās radīto diskomfortu (jūras slimību), kā arī iepazīt sadzīves apstākļus uz kuģa.

Deviņi JS MV programmas 4. kursa kadeti piedalījās, un visi veiksmīgi arī pabeidza nu jau par ierastu kļuvušo, bet ar katru gadu arvien interesantāko Kaujas izturības kursu. Tas ir nopietns fizisks un psiholoģisks pārbaudījums vecāko kursu kadeti, kam viņi tiek gatavoti jau mēnešiem iepriekš.

2018. gada jūnijā notika kārtējais NAA izlaidums. Starp absolventiem bija astoņi jaunie Jūras spēku virsnieki. Septiņi no tiem tika norīkoti dienestam uz JS kuģiem, bet viens uz Jūras novērošanas un sakaru dienestu jaunākā virsnieka amatā. Šis NAA izlaidums bija zīmīgs ar to, ka jaunie leitnanti pirmo reizi kopš Nacionālo bruņoto spēku atjaunošanas saņēma ne tikai pirmo virsnieka dienesta pakāpi, bet arī Jūras spēku virsnieka zobenu.

Kļūst par Jūras spēku virsnieku nav viegli. Lai sasniegtu šo mērķi, kadetam ir jābūt gan fiziski spēcīgam un izturīgam, gan psiholoģiski noturīgam, gan morāli gatavam pārvarēt dažāda veida grūtības un sarežģījumus, gan augsti intelektuāli attīstītam. Studijas NAA un LJA nav vienkāršas, tās prasa lielu mērķtiecību un atdevi, jo grafiks ir blīvs un saspringts. Ne visi studijas uzsākušie ir spējīgi izturēt līdz galam. 2017./2018. mācību gada sākumā NAA JS MV studiju programmā visosursos kopā mācījās 46 kadeti, bet pēc 2018. gada vasaras sesijas bija palicis 41. Tas liecina, ka par Jūras spēku virsnieku kļūst tikai labākie, spējīgākie un mērķtiecīgākie kadeti.

Kapteinis Andris Žaģars
GS Studiju kursa priekšnieks

Gaisa spēku studiju kursa aktualitātes

Studiju programmā “Gaisa spēku militārā vadība” (GS MV) pašlaik ir četri kursi – GS MV 2015/19 (5. kurss), GS MV 2016/20 (4. kurss), GS MV 2017/21 (3. kurss) un GS MV 2018/22 (1. kurss). Kopējais kadetu skaits – 43.

Studiju programma GS MV tiek realizēta sadarbībā ar civilajām augstskolām – Rīgas Tehnisko universitāti un Transporta un sakaru institūtu (TSI). Šī sadarbība uzsākta 2016. gadā. Nākamajā gadā sadarbība turpināsies tikai ar TSI.

Visi tagadējie GS MV 2015/19 (5. kurss) kadeti 2018. gada februārī pabeidza studiju posmu, kas tika realizēts sadarbībā ar RTU – kadeti izgāja studiju kursus specializācijā “Gaisa kuģu tehniskās ekspluatācijas tehnikis mehāniķis”.

Uzvarot konkursā par vienu no NAA kadetiņiem pieejamajām četrām vietām, studēt Vācijas Federālo bruņoto spēku Helmuta Šmita universitātes bakalaura programmā “Vispārējā inženierzinātne: aizsardzības sistēmas” 2018. gada 20. septembrī devās GS MV 2018/22 (1. kurss) kadets Kristofers Tomas Borovskis. Viņš pievienojās GS studiju kursu kadetiņiem Gustavam Mačam un Jānim Stūrītīm, kas jau tur studē. Mācības ilgs 2 gadus un 3 mēnešus. Tās ir sadalītas 7 trimestros (katrs 12 nedēļas). Mācības beidzot, tiek iegūts bakalaura grāds. Mācības notiek angļu valodā. Programma piedāvā sagatavot plaša profila inženierus.

Nevar nepieminēt, ka GS MV studiju vecākie kursi (4. un 5. kurss) paralēli studijām NAA, RTU un TSI tiek nosūtīti praksē uz Gaisa spēkiem. Tur kadeti iepazīstas ar GS dislocētajām vienībām, to uzdevumiem un iespējām dienēt tajās. Prakses laikā kadeti tiek sadalīti pa GS vienībām un iepazīst dienesta vidi katrā no tām, lai, beidzot NAA, un saņemot pirmo virsnieka dienesta pakāpi, jaunie leitnanti būtu gatavi veikt sev uzticētos pienākumus GS.

Visi GS MV studiju kursi tiek iesaistīti dažādās militārajās mācībās, lai atbalstītu gan GS, gan arī citas NBS vienības. Spilgtākie piemēri bija šā gada aprīļa beigās notikušās GS PAAS (Pilna apjoma ārkārtas situācijas) mācības, kurās GS MV kadeti ieguva cietušo lomā, kā arī “NAMEJS 2018”, kuru laikā kadeti veica FP (force protection) uzdevumus.

Komandleitnants Nauris Lakševičs
JS VLŠVK kursa priekšnieks

Starptautiskā Jūras spēku vidējā līmeņa vadības un štāba virsnieku kursa aktualitātes

Jūras spēku Vidējā līmeņa Vadības un štāba virsnieku kurss (JS VLŠVK) ir otrā līmeņa karjeras kurss, kas izveidots 2007. gadā. Galvenā kursantu mērķauditorija ir Baltijas valstu Jūras spēku virsnieki, kā arī kurss ir atvērts citām NATO un partnerības valstīm. Līdz šim kursu ir pabeiguši 147 virsnieki: 81 no Latvijas, 42 no Lietuvas, 22 no Igaunijas, viens no Polijas un viens no Zviedrijas.

2017./2018. mācību gads JS VLŠVK 2. līmeņa kursa programmas realizācijā ir bijis ļoti produktīvs. Katru gadu kursam kā mācībspēki tiek piesaistīti arvien kompetentāki speciālisti no Latvijas un ārpus tās, tādējādi nodrošinot galveno mērķi – mūsdienīgu un konkurētspējīgu izglītību. Lai mērķi būtu izpildīti, ir vajadzīgi resursi, kurus nodrošina NAA vadība un kursa vadības personāls.

Ilggadējais kursa priekšnieks komandkapteinis Egīls Kopelis turpina dienestu NATO štābā Briselē, un kursa priekšnieka amatā iecelts komandleitnants Nauris Lakševics, bet vecākā virsnieka amatā iecelts komandleitnants Ruslans Pečulis. Ir panākts, ka pirmo reizi kursa pastāvēšanas vēsturē Igaunijas Jūras spēki ir nodrošinājuši savas valsts virsnieka pastāvīgu dalību šajā kursā. Komandleitnants Egons Kaurš (*Egon Kaur*) pilda sindikāta vadītāja virsnieka pienākumus.

Joprojām notiek programmas akreditācijas process, un kursa vadības mērķis ir programmu akreditēt, sākot ar 2019. gadu. Iespējams, tas radīs papildu interesi ārpus trīs Baltijas valstu atrodošām NATO un citām valstīm. Šajā gadā pirmo reizi kursa pastāvēšanas vēsturē mācības uzsāka un pabeidza Zviedrijas Jūras spēku virsnieks.

Saskaņā ar izmaiņām Militārā dienesta likumā attiecībā uz jaunākajiem virsniekiem un nepieciešamo izdienas ilgumu attiecīgajā pakāpē, esam gatavi paaugstināt kursa kapacitāti, sākot no 2020. gada. Ir patīkami, ka JS nodaļas štats ir papildināts ar nepieciešamajiem speciālistiem, kas ļaus ik gadu apmācīt vairāk virsnieku.

Pēc šī kursa pabeigšanas virsnieks ir sagatavots darbam nacionālajā un multinacionālajā štābā, tiesīgs saņemt kapteinleitnanta vai komandleitnanta dienesta pakāpi un ir izpildījis kritērijus tālākām studijām Baltijas Aizsardzības koledžā.

Vienlaikus vēlos izteikt pateicību NAA vadībai par atbalstu un izpratni ikdienas dienestā. Tikai savstarpēji mijiedarbojoties, tiek panākta uzticēšanās un iespēja tikties un sasniegt aizvien augstākus mērķus!

JS VLŠVK Valsts prezidenta piļi. 2018. gada 14. jūnijs

*Majors Vitālijs Šlendins
Tālmācības centra priekšnieks*

Tālmācības centra aktualitātes

NAA Tālmācības centram (TC) ir ievērojama nozīme gan Nacionālo bruņoto spēku (NBS), gan Zemessardzes un NAA mācību procesā. Tā mērķis dot iespēju mācīties jebkurā vietā un laikā, izmantojot modernas tehnoloģijas un pašam plānojot mācību intensitāti.

Centra struktūra un uzdevumi ir ievērojami mainījušies. 2018. gada sākumā TC tika pievienota Simulatoru vadības grupa. Šīs grupas uzdevums – atbalstīt NBS un Zemessardzes personālu, izmantojot dažādus simulatorus: šaušanas, taktikas, VBS3. TC personāls aktīvi piedalās NATO ADL (*Advanced Distributed Learning*) darba grupas pasākumos Moldovā un Itālijā, kur notiek NATO un PFP (*Partnership for Peace*) valstu darbs pie kopējas standartizētas tālmācības sistēmas izveides.

Lai sekotu pasaules mūsdienu tehnoloģiju attīstības tendencēm, TC personāls piedalījās pasaules lielākajā tehnoloģiju izstādē ITEC 2018 Vācijā.

Visas zināšanas un informācija, kas iegūta šajā gadā, būs ļoti noderīga veidojot turpmāko divu gadu lielāko NBS projektu – Rezerves virsnieku kursu, kur viena no sadaļām tiks realizēta tālmācībā.

*Dr. oec. Jānis Bērziņš
DSPC vadošais pētnieks/vadītājs*

DSPC turpina augt un attīstīties

Pirms sešiem gadiem Aizsardzības zinātņu pētniecības centrs (AZPC) tika pārstrukturizēts par Drošības un stratēģiskās pētniecības centru (DSPC). Šajā laikā tas kļuvis par neatņemamu Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas daļu, un ir sasniegts arī DSPC sākotnējais mērķis – kļūt par ietekmīgu pētniecības centru starptautiskā mērogā

Laika posmā no 2017. gada oktobra līdz 2018. oktobrim Dr. oec. Jānis Bērziņš ir piedalījies Singapūras parlamenta un Aizsardzības ministrijas dezinformācijas, stratēģiskās komunikācijas un ietekmes operāciju jautājumu risināšanā (pētīšanā), darbojies Valsts pārvaldes institūtā (*The Institute for Statecraft*) Londonā, bijis Krievijas militāro stratēģiju eksperts Atlantijas padomē (*The Atlantic Council*) Vašingtonā, un, kā Latvijas pārstāvis, piedalījies NATO Sadarbību atbalsta biroja SAS panelī. Dr. pol. sc. Ieva Bērziņa darbojusies NATO Stratēģiskās komunikācijas izcilības centrā un pētījusi patriotisma problēmas Latvijā. Dr. pol. sc. Toms Rostoks piedalījies ASV Maršala fonda un Eiropas Starptautisko studiju biedrības rīkotajās akadēmiskajās diskusijās un konferencēs. Dr. pol. sc. Nora Vanaga lasījusi vairākas lekcijas ārzemēs. MSc. hist. Valdis Kuzmins lasījis lekcijas ārzemēs un vadījis ārzemju militārā personāla ekskursijas uz vēsturiski nozīmīgām vietām Latvijā. MSc. pol. Mārtiņš Hiršs piedalījies Stenfordas Universitātes “Baltijas neatkarības simtgades” konferencē Baltijas Studiju veicināšanas asociācijā (*The Association for the Advancement of Baltic Studies* (AABS))

DSPC arvien vairāk iesaistās arī NAA mācību norisē. Centra pētnieki lasa kursus kadeziem, vada bakalaura un maģistra darbus un piedalās citās aktivitātēs. DSPC ir abonējis papildu datubāzes bibliotēkai, kurās no 2017. gada ietverta visplašākā elektronisko grāmatu vietne ProQuest. No 2017. gada oktobra līdz 2018. oktobrim DSPC pētnieki ir publicējuši sešas grāmatu nodaļas, divus rakstus starptautiskajos akadēmiskajos žurnālos,

piecus zinātniskos rakstus, vienu maza apjoma akadēmisko rakstu, sešus populārzinātniskos rakstus. Kopumā tās ir 20 publikācijas. Centra pētnieki ir lasījuši referātus piecās nozīmīgās starptautiskajās konferencēs un lasījuši 22 lekcijas ārzemēs, t.sk. Dānijas Karaliskajā militārajā akadēmijā, Īrijas Militārajā koledžā un Japānas Aizsardzības ministrijas pētījumu centrā “*The National Institute for Defense Studies.*” Šīs aktivitātes nodrošina labāku izglītību kadetiem un NAA kursu akreditācijai nepieciešamo zinātniskās darbības kapacitāti.

DSPC ikgadējā akadēmiskajā konferencē gan centra pētnieki, gan seši starptautiski atzīti eksperti un akadēmiķi trīs paneļdiskusijās runāja par Rietumu ievainojamības un vājības radītajiem drošības riskiem, mūsdienu karadarbības attīstības tendencēm un visaptverošu valsts aizsardzību. DSPC organizēja arī trīs vieslekcijas, kurās tika diskutēti jautājumi par šķēršļiem NATO ceļā pie kolektīvās aizsardzības, Trampa ārpolitiku, Polijas drošības un aizsardzības politiku un tās pieaugošo lomu mūsu reģionā, kā arī visaptverošas valsts aizsardzības sistēmu Austrijā.

Šajā laika posmā vislielākais izaicinājums bijis DSPC Militāro studiju jeb lietišķo pētījumu daļas attīstība. Pašlaik ir atvērts konkurss uz direktora vietnieka amatu, kas būs atbildīgs par šīs nodaļas vadīšanu. DSPC turpina sadarbību ar Aizsardzības ministriju un NBS vienībām konsultāciju un projektu veidā. Šobrīd DSPC pētnieki veic četrus pētījumus AM un NBS vajadzībām.

Pulkvežleitnants Raimonds Kursītis

NAA vadības grupas vecākais eksperts (plānošanā)

NATO Key Leader Training mācības NAA

Sabiedroto spēku komandieris Otrajā pasaules karā un populārs ģenerālis, kā arī ASV prezidents Dvaits Eizenhauers (*Dwight D. Eisenhower*) ir teicis: “*Plans are nothing; planning is everything.*” Šajā apgalvojumā ir ietverta svarīga doma, kas vienmēr jāatceras bruņoto spēku vienību komandieriem un štābu virsniekiem. Operāciju plānošanas procesa sistemātiska apguve un trenēšana ir svarīgāka par to plānu (“papīru kaudzi”), kas tiek radīts plānošanas procesā.

Deviņdesmito gadu vidū man bija iespēja strādāt NBS štābā, kas tajā laikā atradās Elizabetes ielā blakus Aizsardzības ministrijai. NBS štāba Operāciju vadības un plānošanas pārvalde (J-3) pirmo reizi uzsāka Valsts aizsardzības operatīvā plāna (VAOP) izstrādi, taču mēs vēlējāmies to veikt saskaņā ar NATO pieņemto procedūru un praksi. Lai iegūtu nepieciešamās zināšanas, vairāki štāba virsnieki tika nosūtīti uz apmācību kursiem ārvalstīs. No kursiem viņi atveda iepriekš neredzētu dokumentu – *NATO Operations Planning Process (OPP)*. Protams, dokuments bija jāiztulko arī latviešu valodā, lai to varētu izmantot VAOP plānošanas procesā. Arī man bija iespēja dot savu artavu šī dokumenta tulkošanā un rediģēšanā. Vēlāk NATO plānošanas procesā izmantoja jau uzlaboto dokumentu – *Guidelines for Operational Planning (GOP)* un no 2010. gada *Allied Command Operations (ACO) Comprehensive Operations Planning Directive (COPD)*.

Lai nodrošinātu COPD apguvi, NATO skola Oberamergavā (*Oberammergau*) katru gadu organizē vairākus kursus šī dokumenta un procesa apguvei. Arī Latvijā kopš 2011. gada bija iespējams piedalīties Operāciju plānošanasursos un NATO mācībās *Steadfast Pyramid/ Pinnacle*, kas ir viens no svarīgākajiem *Key Leader Training* pasākumiem NATO apmācību kalendārā.

Domāju, ka lielākā daļa NATO komandstruktūras un spēku struktūras (*NATO Command Structure/NATO Force Structure*) ģenerāļu un admirāļu pēdējo astoņu gadu laikā ir apmeklējuši Rīgu, lai piedalītos NATO mācībās *Steadfast Pyramid/ Pinnacle*.

Apkopojot statistiku (sk. tabulu raksta beigās), var redzēt, ka šo gadu laikā Rīgā mācībās piedalījušies gandrīz 400 vecāko un augstāko virsnieku. Praktiski visu NATO dalībvalstu un arī vairāku *Partnership for Peace (PfP)* dalībvalstu pārstāvjiem, piedaloties šajās mācībās, ir dota lieliska iespēja gan iepazīt Rīgu un Latviju, gan izveidot jaunus kontaktus ar dažādu valstu kolēģiem, gan apgūt visaptverošo operāciju plānošanas procesa (*COPD*) pamatus.

Mācību mērķis ir ne tikai apgūt *COPD*, kas ir viens no galvenajiem Alianses apvienoto operāciju plānošanas dokumentiem, bet arī paplašināt dalībnieku zināšanas par NATO stratēģiju, politikas jautājumiem, vadības un kontroles procedūrām, militāro spēku un štābu organizāciju, spējām un struktūru.

Katru gadu šajās mācībās piedalās gandrīz simt ārvalstu dalībnieku (mācību dalībnieki, sindikātu vadītāji, pasniedzēji, administratīvā atbalsta personāls, plānošanas speciālisti, eksperti un novērotāji no NATO dalībvalstīm un institūcijām). Savukārt Latvija mācību laikā attīsta uzņemošās valsts atbalsta (UVA) spējas un uzlabo prasmes sadarboties ar citām NATO dalībvalstīm un institūcijām. Latvija UVA uzdevumu izpildē katru gadu iesaista vairāk nekā 50 cilvēkus (plānošanas speciālisti, administratīvais personāls, sabiedrisko attiecību un protokola speciālisti, militārie policisti, autovadītāji un arī akadēmijas kadeti).

Parasti ārvalstu virsnieki un viesi augstu novērtē Latvijas paveikto mācību sagatavošanā un nodrošināšanā. Turklāt dalība šajā pasākumā dod iespēju NATO vecākajiem un augstākajiem virsniekiem labāk izprast Baltijas valstu drošības situāciju un īpatnības. Mācības pilnveido augstākā līmeņa štābu virsnieku un komandieru spējas plānot, organizēt un vadīt Alianses apvienotās operācijas mūsdienu draudu un izaicinājumu apstākļos.

Sākotnēji mācību scenārijs koncentrējās uz krīzes situāciju pārvarēšanas operācijām (*Crisis Response Operations*), bet kopš 2013. gada mācību scenārijs ir veltīts Ziemeļatlantijas līguma 5. panta kolektīvās aizsardzības operācijām. Mācību scenārijs ir pietuvināts mūsdienu draudiem un izaicinājumiem Eiropas ziemeļaustrumu reģionā.

Mācības STPD/PE organizē abas NATO stratēģiskās pavēlniecības – *Headquarters of Supreme Allied Commander Transformation (HQ SACT)* un *Supreme Headquarters Allied Power in Europe (SHAPE)*. Šogad mācību praktisko organizāciju sadarbībā ar MVPŠ/ NAA veica NATO Joint Force Training Centre no Polijas. Arī viņiem tas bija jauns izaicinājums un spēju pārbaudījums.

15 gadus – līdz 2010. gadam šīs mācības tika organizētas Hāgā, Nīderlandē, taču, lai veicinātu Alianses klātbūtni jaunajās NATO dalībvalstīs, tika pieņemts lēmums šo pasākumu organizēt Latvijā. Tieši šo NATO mācību un operāciju plānošanas kursu vajadzībām savulaik tika pārveidotas un aprīkotas NAA telpas, kā arī izveidots Operāciju plānošanas kurss (vēlāk – NATO studiju kurss) piecu cilvēku sastāvā. Sīkāk par OPK (NSK) paveikto šajos gados var izlasīt grāmatā “Latvijas Nacionālā aizsardzības akadēmija: pirmie 25 gadi”.

Sākumā tika plānots, ka mācības STPD/PE Rīgā notiks līdz 2016. gadam, bet pēc tam šo laiku pagarināja līdz 2018. gadam. Pamatojoties uz NATO Eiropas spēku virspavēlnieka (SACEUR) ģenerāļa Kurta M. Skaparoti (*Curtis M. Scaparotti*) priekšlikumu mācības tiks organizētas Latvijā vēl piecus gadus. Tas ir nepārprotams uzticības apliecinājums Latvijai un NAA. Paldies visiem, kas sniedza man atbalstu šī pasākuma sagatavošanā un norisē. Ceru, ka projekts turpināsies tikpat sekmīgi arī nākotnē.

Katru gadu mācības STPD/PE apmeklē NATO Eiropas spēku virspavēlnieka vietnieks (*Deputy Supreme Allied Commander Europe (DSACEUR)*), kas ir tieši iesaistīts mācību mērķu noteikšanā, mācību plānošanas un sagatavošanas procesā, kā arī mācību dalībnieku atlasē.

Iepriekšējos gados mācības apmeklēja NATO Eiropas spēku virspavēlnieka vietnieks četrzvaigžņu ģenerālis sers Ričards Širefs (*Richard Shirreff*) (no 2011. līdz 2013. gadam), četrzvaigžņu ģenerālis sers Adrians Bredšovs (*Adrian Bradshaw*) (no 2014. līdz 2016. gadam) un četrzvaigžņu ģenerālis sers Džeims Everards (*James Everard*) (no 2017. gada).

Lai nodrošinātu vecāko un augstāko virsnieku mācību kvalitāti, tās ir jāveda ļoti pieredzējušam virsniekam. NATO to dēvē par *Senior Mentor*. Mācības STPD/PE vairākus gadus vadīja atvaļinātie četrzvaigžņu ģenerāļi Helge Hansens (*Helge Hansen*) (līdz 2011. gadam) un Egons Ramms (*Egon Ramms*) (līdz 2018. gadam). Jāpiemin, ka par nopelniem Latvijas valsts labā atvaļinātajam ģenerālim Egonam Rammam kā bijušajam Ziemeļaustrumu Daudznacionālo spēku korpusa (*Multinational Corps North East (MNC NE)*) un Apvienoto spēku Pavēlniecības (*Joint Force Command (JFC) Brunssum*) komandierim 2012. gadā tika piešķirts Viestura ordenis (I šķira).

Tieši šogad mācību laikā Egons Ramms atzīmēja arī savu 70. dzimšanas dienu. Latvijas aizsardzības ministrs Raimonds Bergmanis svinīgo vakariņu laikā pasniedza viņam dāvanu, bet kolēģi bija sarūpējuši vairākus patīkamus pārsteigumus ģenerālim dzimšanas dienā. Kā jokoja pats jubilārs, viņš šogad otro reizi dodas pensijā. Pirmo reizi tas notika pēc 42 militārā dienesta gadiem VFR Bundesvērā un tagad otrreiz – pēc astoņiem darba gadiem NATO mācībās STPD/PE.

Mācību STPD/PE 2018 Senior Mentor atvaļinātais četrzvaigžņu ģenerālis Egons Ramms sniedz komentārus par apsveikumu

Mācību nosaukums/ norises gads	OF-4	OF-5	OF-6	OF-7	OF-8	CIV	KOPĀ
ST PYRAMID 2011		15	12				27
ST PINNACLE 2011			3	10	5	3	21
ST PYRAMID 2012		20	6				26
ST PINNACLE 2012			4	11	5	1	21
ST PYRAMID 2013	1	10	15			1	27
ST PINNACLE 2013			2	14	9	1	26
ST PYRAMID 2014		11	15				26
ST PINNACLE 2014			12	10	9		31
ST PYRAMID 2015		8	14				22
ST PINNACLE 2015			2	15	5		22
ST PYRAMID 2016		8	15				23
ST PINNACLE 2016			6	12	5		23
ST PYRAMID 2017		14	9				23
ST PINNACLE 2017			9	9	4		22
ST PYRAMID 2018		19	11				30
ST PINNACLE 2018			10	12	5		27
KOPĀ	1	105	145	93	47	6	397

NATO mācību STPD/PE dalībnieki no 2011. līdz 2018. gadam

Madara Kronberga

MPAD Starptautiskās sadarbības koordinatore

STARPTAUTISKĀS SADARBĪBAS AKTUALITĀTES

Šis gads starptautiskās sadarbības jomā Latvijas Nacionālajai aizsardzības akadēmijai ir bijis īpaši nozīmīgs vairāku iemeslu dēļ – ir realizēti pieci lieli starptautiskas nozīmes pasākumi, pieaudzis kadetu skaits, kas nosūtīti mācīties ārvalstīs, un iegūti papildu līdzekļi kadetu un NAA darbinieku pieredzes apmaiņas un mācību komandējumu finansēšanai.

Akadēmijas pārstāvji arvien regulārāk piedalās starptautiskajās militāro izglītības iestāžu sanāksmēs, lai iepazīstinātu esošās un potenciālās partnerinstitūcijas ar NAA organizētajiem starptautiskajiem mācību moduļiem. Šādos pasākumos tiek veidotas jaunas sadarbības formas un meklētas iespējas kadetiem gūt pieredzi, piedaloties kvalitatīvās mācībās. Piemēram, programma “Eiropas iniciatīva jauno virsnieku apmaiņai” (EMILYO) kadetiem piedāvā kvalitatīvas, ekspertu līmenī atzītas apmācības, starptautisko pieredzi un vērtīgas zināšanas profesionālajā jomā.

Kopumā dažādos pasākumos ārvalstīs NAA pārstāvējuši 39 kadeti, desmit no viņiem tika nodrošināta zināšanu apguve gan kursos, gan starptautiskajās mācībās, gan treniņu moduļos. Papildus jāatzīmē, ka jau divus gadus NAA dod iespēju saviem kadetiem studēt Vācijā, Helmuta Šmita Universitātē un iegūt tur bakalaura grādu inženierzinātnēs. Šogad trim tur studējošajiem pievienojās vēl četri jauni un spējīgi NAA kadeti.

Šogad pirmo reizi NAA iesniegusi projektu Eiropas Savienības ERASMUS+ programmā un ieguvusi finansējumu desmit kadetu un NAA darbinieku apmācību un pieredzes apmaiņas organizēšanai periodā no 2018. gada septembra līdz 2019. gada septembrim. Tiek plānots šādus projektus iesniegt ik gadu, tādējādi veicinot iespēju katram kadetam studiju laikā vismaz vienu reizi darboties starptautiskā vidē.

Šis ir īpašs gads arī NAA organizēto starptautisko pasākumu jomā, jo papildus jau iepriekš organizētajam starptautiskajam modulim "Krīzes situāciju vadība" (*Crisis response operations*) tika realizēti vēl divi jauni moduļi "Kauja tuvās distancēs" (*Close quarter battle*) un "Kauja apdzīvotā vietā" (*Fighting in built up area*). Jāatzīmē arī NAA organizētā starptautiskā kadetu nedēļa, kas pulcēja līdz šim rekordlielu daļībnieku skaitu – 31 daļībnieks no astoņām valstīm. Šogad akadēmija organizējusi arī Baltijas mēroga pasākumu "Baltijas jūras militāro akadēmiju konferenci", kas norisinās jau no 1998. gada katru reizi citā valstī. Konference pulcēja daļībniekus no Baltijas valstīm un Polijas.

Kopumā šogad NAA organizētajos starptautiskajos pasākumos piedalījušies 67 ārvalstu kadeti un virsnieki no 11 militārās sadarbības izglītības iestādēm.

Jānis Lejiņš

LATVIJAS NACIONĀLĀS AIZSARDZĪBAS AKADĒMIJAS KADETU SASNIEGUMI SPORTĀ

Sports vienmēr bijis nozīmīga Latvijas karavīru un virsnieku dzīves sastāvdaļa. Piemēram, 1920. gada Vispārējos Sporta svētkos lielākā daļa daļībnieku bija tikko no kara lauka atgriezušies armijas cilvēki. Viens no šo sacensību uzvarētājiem bija, toreiz vēl kapteinis, Rūdolfs Klinsons. Arī Kara skolas programmās, neskatoties uz ierobežotajām materiālajām iespējām, sportam bija ierādīta nozīmīga loma. Bez šaubām, tā tas ir arī NAA. Jau Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas dibināšanas gadā kadeti kapteiņa Zīgurda Irbes vadībā guva panākumus vairākās valsts mēroga sacensībās, pastarpām uzvarēdami franču jūrniekus futbolā... Tāpat kā iepriekšējie, arī šis 2017./ 2018. mācību gads Nacionālās aizsardzības akadēmijas sportistiem ir bijis panākumiem bagāts.

Vispirms par **Latvijas XXVIII Universiādi**, kurā 22 Latvijas augstskolas sacentās 26 sporta veidos.

Boksā NAA pārstāvēja kadets Rūdolfs Ozols, izcīnot 2. vietu svara kategorijā līdz 81 kg.

Kā vienmēr, izcili startējuši NAA smagatlēti. Svarbumbu celšanā vīriešiem bez NAA piedalījās vēl piecas augstskolas: Rīgas Tehniskā universitāte (RTU), Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmija (LSPA), Latvijas Lauksaimniecības universitāte (LLU), Daugavpils universitāte (DU) un Rīgas Stradiņa universitāte (RSU). Sacensību rezultāti tika vērtēti individuāli attiecīgās svaru kategorijās un komandām kopumā. Sacensībās bija iekļauti raušanas un grūšanas vingrinājumi ar 24 un 32 kg smagām svarbumbām. Katra vingrinājuma izpildes laiks – 10 minūtes.

Sacensībās kopumā piedalījās 37 studenti, NAA pārstāvēja seši kadeti. Kategorijā līdz 78 kg – Mārtiņš Lejiņš, Rihards Mālnieks un Agris Vasars, kategorijā līdz 85 kg – Konstantīns Rudko un Dairis Šmagris, bet kategorijā līdz 95 kg – Aigars Čodars.

Individuālajā vērtējumā trīs no NAA kadetiņiem tika pie godalgotām vietām: kategorijā līdz 78 kg 3. vietu izcīnīja Agris Vasars, kurš tikai par vienu punktu atpalika no sava kolēģa Mārtiņa Lejēja, 2. vietas ieguvēja. Kategorijā līdz 85 kg 2. vietu izcīnīja Konstantīns Rudko.

Komandu kopvērtējumā NAA ar 45 punktiem izcīnīja 3. vietu, atpaliekot no LSPA un RTU.

Mūsu komandas XXVIII Universiādē un Latvijas studentu čempionātos izcīnīja godalgotas vietas un uzrādīja augstus rezultātus šādos sporta veidos:

Orientēšanās – 2. vieta;

Svara bumbu celšana – 3. vieta;

Regbija – 4. vieta;

Futbols – 4. vieta;

Florbols – 5. vieta;

Pludmales volejbols sievietēm – 5. vieta.

Individuālajos sporta veidos NAA kadeti uzrādīja augstus rezultātus šādās disciplīnās:

Spēka trīscīņā kadets Intars Baumanis – 1. vieta;

Boksā kadets Rūdolfs Ozols – 2. vieta;

Brīvajā un Grieķu romiešu cīņā kadets Artūrs Vītols – 2. un 3. vieta.

23. maijā Ādažu garnizonā notika sacensības “**Dzelzs vīri**”, tajās bija trīs disciplīnas: 13 kilometru maršs individuāli un komandas sastāvā, kā arī 25 kilometru skrējieni formas tērpā bez ekipējuma.

NAA piedalījās tikai 13 kilometru komandu skrējienā. Kopā šajā disciplīnā piedalījās 12 komandas. Kadeti Dāvis Lapiņš, Konstantīns Rudko un Agris Vasars ieņēma godalgoto trešo vietu. Maršam bija šādi nosacījumi: ekipējuma svars 15 kg, neskaitot ķiveri un trieciensauteni. Trase bija grūta, kalnaina un smilšaina. Kadeti distanci veica divās stundās.

Par **NBS čempionātiem**. Kadeti Kristaps Leitis, Ritvars Bērziņš, Oskars Grizāns godam pārstāvēja Mācību vadības pavēlniecību NBS atklātajā čempionātā hokejā, palīdzot izcīnīt 3. vietu.

Kadetiņiem bijuši arī lieliski sasniegumi vasaras biatlonā, iegūta 2. vieta. Komandu pārstāvēja: Artis Maksims, Linda Švirberga, Juris Spalva, Dāvids Francs.

Mūsu kadeti ir arī lieliski volejbolisti – Artis Maksims un Miks Cērpiņš sīvā komandu konkurencē ieguva 3. vietu NBS čempionātā pludmales volejbolā.

NBS čempionātā šahā Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas komanda kopvērtējumā ierindojās 4. vietā. Komandu pārstāvēja kadeti – Ralfs Bankovs, Toms Puķe un Artūrs Zūbergs.

Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas komanda 16. jūnijā piedalījās vēl nebijušās šķēršļu skrējiena sacensībās – **Patria tough run**, ko organizēja NBS sadarbībā ar sporta klubu *Patria*. Aptuveni 750 sacensību dalībniekiem no septiņām valstīm papildus 8 km garai distancei bija jāveic arī 10 vai 20 šķēršļi atkarībā no izvēlētas grūtības pakāpes.

Mūsu komandā startēja NAA prorektors Aivars Krjukovs, kā arī kadeti Juris Spalva, Dāvids Francs, Anna Zara, Eldars Trapučka, Andrejs Podāns, Oskars Grizāns, Artis Lādēns un Dagnis Sakne.

Kopvērtējumā 2. vietu izcīnīja kadets Dāvids Francs

No 19. līdz 21. jūnijam norisinājās **Nacionālo bruņoto spēku čempionāts militārajā piecīņā**, kur NAA komandu pārstāvēja 3. un 4. Sauszemes spēku kursa kadeti Dāvis Lapiņš, Juris Spalva un Dāvids Francs.

Šajā gadā iztrūka šaušanas disciplīnas un kopējo rezultātu noteica militārā šķēršļu joslā, peldēšana, granātas mešana un 8 km kross.

Kopvērtējumā 1. vietu izcīnīja Dāvids Francs, 5. vietā ierindojās Juris Spalva. Savukārt profesionālā dienesta karavīru konkurencē 1. vieta Dāvidam Francam, 3. vieta Jurim Spalvam. Komandu kopvērtējumā līdz zeltam pietrūka vien 10 punkti, kas pielīdzināmi 10 sekundēm krosā, un Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas komanda ierindojās 2. vietā.

No 3. līdz 6. septembrim notika **Igaunijas atklātais čempionāts Militārajā piecīņā**. NAA kadeti Dāvids Francs ieguva 2. vietu, savukārt Juris Spalva – 4. vietu.

Gada centrālais sporta notikums ir **NBS Spartakiāde**, kas šogad norisinājās Alūksnē. Katru gadu kadeti uzrāda teicamus sasniegumus, taču šis gads ir īpašs – izcīnīta 1. vieta!

Šī gada 11. maijā norisinājās arī Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas **Rektora kausa 2018** izcīņa. Dalībnieku vidū bija ne tikai kadeti, bet arī akadēmijas personāls. Cīņa par Rektora kausu notika vairākās disciplīnās. Pēc kadetu iniciatīvas šogad jaunums bija tautas bumba un šaušana ar *Glock17*, pneimatiskās šaušanas vietā.

NAA Rektora kauss. 2018. gada 11. maijs

Rektora kausa 2018 izcīņa tika atklāta ar NAA rektora pulkveža Valta Āboliņa svīnīgo uzrunu. Uzreiz pēc sacensību oficiālās atklāšanas dalībnieki un to atbalstītāji izklīda pa savu izvēlēto sporta disciplīnu norises vietām.

Pēc spraigām cīņām, summējot uzvaras katrā disciplīnā, godalgotajās vietās ierindojās trīs komandas. Kopvērtējumā 3. vietu ieņēma Jūras spēku militārās vadības plūsmas kadetu komanda ar nosaukumu "Kling Klang Klans", 2. vietu ieņēma Gaisa spēku militārās vadības plūsmas kadetu komanda ar nosaukumu "GS1". Par šī gada ceļojošā Rektora kausa un 1. vietas ieguvējiem kļuva Sauszemes spēku militārās vadības plūsmas kadetu komanda ar nosaukumu "Peldbaseins".

Izsakām pateicību NAA kadetiņiem par aktīvu piedalīšanos sacensībās, NAA treneriem par ieguldīto darbu treniņu procesā un NAA vadībai par organizatorisko atbalstu!

NAA Rektora kauss. 2018. gada 11. maijs

ABSOLVENTI – JAUNIE LEITNANTI

Dažas dienas pēc izlaiduma absolventiem, jaunajiem leitnantiem, tika uzdoti trīs jautājumi.

Jūs spiltākie brīži NAA?

Jūs visvērtīgākais ieguvums NAA?

Jūs nākotnes plāni?

LŪK, IESŪTĪTĀS ATBILDES.

Leitnants Mairis Valdmanis

1. Viens noteikti ir izlaidums, un katra apbalvojuma reize, protams.
2. Sevis dziļāka iepazīšana, pilnveidošana un briedums.
3. Tiekties pēc, iespējams, augstākiem mērķiem gan civilajā dzīvē, gan militārajā karjerā.

Leitnants Deniss Matvejevs

1. Spilgtākais un neaizmirstamais brīdis – atgriešanās no Kaujas izturības kursa (KIK), kā arī izlaidums un ar to saistītās tradīcijas.
2. Uzskatu, ka vērtīgākais ieguvums, absolvējot NAA, ir savas personības izaugsme.
3. Nākotnes galvenais mērķis – kļūt par NBS komandieri.

Leitnants Lauris Miķelsons

1. Mani spilgtākie brīži NAA bija visas mācības, kurās iesaistīts Speciālās uzdevumu vienības personāls, kā arī iespēja prakses laikā Gaisa spēku Aviācijas bāzes (GS AB) aviācijas eskadriļā lēkt ūdenī no helikoptera. Spilgti atmiņā ir iespiedies KIK, jo tajā bija daudz interesantu uzdevumu. Labi atceros arī vasaras nometnes un taktikas kausus.
2. Visvērtīgākais ieguvums ir daudzās zināšanas un pieredze praktiskajās nodarbībās, piemēram, izdzīvošana mežā, šaušana un orientēšanās.
3. Mani nākotnes plāni ir dienēt GS AB, cerams, tikt uz pilotiem un turpināt augt savās dienesta gaitās.

Leitnants Rihards Dombrovskis

1. Intensīvās apmācības dēļ grūti izdalīt dažus spilgtus notikumus, jo vilciens, kas būtu NAA, traucas tādā ātrumā, ka domāt par to, kas bijis, sāk tikai tad, kad tas ir apstājies. Turklāt tādu spilgtu brīžu nebija. Vismaz es tos tā nesauktu. Tomēr ir vairāki brīži, kuri palikuši atmiņā. Tie galvenokārt ir no Taktikas kursa. Piemēram, apmācību daļā “Vads aizsardzībā”, toreiz, vēl būdami kadeti, pavadījām dažas dienas ierakumos, kuru laikā notika rotācija starp amatiem – vada komandieris, vada seržants utt. Šī rotācija ļāva izbaudīt katram amatam raksturīgos izaicinājumus un darba augļus, kā arī daži kadeti sevi pierādīja kā patiešām talantīgus līderus. Tieši fakts, ka cits kadets ar savu paraugu spēja mani iedvesmot, palicis atmiņā visspilgtāk.
2. Ja man jāizvēlas tikai viens, tad tas ir – pašam savām acīm redzēt, kāds ir pieredzējis, profesionāls un motivēts instruktors, virsnieks. Sauszemes spēku nodaļas instruktori un virsnieki tiešām atstāja labu iespaidu un deva mums iespēju saprast, kādi mēs velētos izskatīties nākotnē un ko varam sagaidīt no sava personāla.
3. Turpmākos desmit gadus noteikti pavadīšu Mehanizētājā kājnieku brigādē, bet, ko lems komandieri, to neviens nezina.

Leitnants Egils Mikažāns

1. Pirmais spilgtākais brīdis, kas nāk atmiņā, ir 2016. gada vasara, īsi pirms izbraukšanas uz Vasaras lauka nometni Kadagā. Virsseržanta Mārtiņa Baltā vadībā ierindas laukumā notika ekipējuma pārbaude, kurā bija jāatrada līdzīgs ņemamais ekipējums. Tā kā lija, visiem ekipējums jau bija slapjš, pat nesākoties nometnei. Situāciju morāli graužošu padarīja tas, ka katram spēku veidam atšķirās līdzpaņemtais ekipējums, kā rezultātā stundu veicām vingrinājumus, kamēr trūkstošais tika meklēts, bet izklātais ekipējums turpināja mirkt. Rezultātā jau pēc pirmās nometnes dienas daži kadeti sāka slimot un nespēja pilnvērtīgi piedalīties apmācībās.
- Otrais – GS MV kursa priekšnieka rīkotais pasākums “Labie darbi”. Pozitīvs pasākums, kura laikā palīdzējām Lielvārdes apkaimes iedzīvotājiem, kas saliedēja kursu un sniedza gandarījuma sajūtu par labi padarīto darbu.

2. Mans visvērtīgākais ieguvums ir tas, ka NAA norūdīja raksturu, ļāva saprast, kā labāk plānot un vadīt personālu, lai nepieļautu konfliktu un negāciju veidošanos dienesta vietā.
3. Nākotnē centīšos sabalansēt savu uzmanību un laiku starp dienestu un ģimeni. Ir svarīgi, lai dienests un ģimene mijiedarbotos, tādā veidā ļaujot izvairīties no nevajadzīgiem konfliktiem.

NAA izlaidums. 2018. gada 15. jūnijs

2018. gada Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas Goda zobena laureāta leitnanta RIHARDA DOMBROVSKA saruna ar Jāni Lejiņu.

Saruna notika dažas dienas pēc NAA izlaiduma.

-Vai tu jau skolas laikā domāji par militāro karjeru?

-Nē, vispirms es absolvēju Banku augstskolu un ieguvu finansista kvalifikāciju.

-Finansists? Daudzu jauniešu ausīs tas skanētu vareni. Kurā brīdī izlēmi visu mainīt?

-Precīzi neatceros, šķiet, tas bija 2013. gada vidū, un viss notika tā – tolaik dzīvoju Ventspilī, man bija vairāki draugi, arī ventspilnieki, ar kuriem kopā mēs nedēļas nogalēs regulāri braucām no Rīgas uz mājām. Viņi dienēja Nacionālajos bruņotajos spēkos un daudz par to stāstīja. Tikko biju beidzis augstskolu un meklēju darbu. Par bruņotajiem spēkiem gan nedomāju. Darbu atradu un sāku strādāt bankā, bet jau pēc dažiem mēnešiem sapratu, ka tāda dzīve man nav īsti piemērota. Darbs interesants, bet mani nesaista. Un tad radās lielais jautājums, ko iesākt, ja pamestu darbu bankā? Kādu dienu iedomājos – kā būtu, ja stātos Nacionālajos bruņotajos spēkos? Dzīvoju tikai vienreiz, kāpēc gan nepamēģināt? Tā nu sanāca, ka pamēģināju, un piecus gadus vēlāk esmu šeit.

-Piecus gadus mācījies NAA?

-Nē, izšķirošā lēmuma pieņemšanas brīdī NAA mācību gads jau bija sācies. Lai lieki netērētu laiku, es pieteicos profesionālajam dienestam un sāku dienēt kā regulāro spēku karavīrs. 2014. gada aprīlī pēc Kājnieku skolas Alūksnē beigšanas mani nosūtīja uz vienību. Tobrīd tālāko neplānoju, domāju – skatīšos, kas un kā notiks tālāk. Iepatikās. Pēc nepilnu trīs gadu dienesta Kājnieku brigādē sapratu, ka nav vairs ko gaidīt – dienests apmierina, lietas notiek, jāstājas akadēmijā, kamēr nav par vēlu.

-Un tomēr – tu teici, ka darbs bankā bija interesants. Kas tad nepatika?

-Galvenais – nepatika ierobežotās izaugsmes iespējas. Bankā karjeras izaugsme ir diezgan lēna un ilga. Piemēram, cilvēks, kurš pirms manis ieņēma konkrēto bankas darbinieka amatu, tajā bija nostrādājis kādus piecus gadus.

-Kādā amatā?

-Klientu apkalpošanas speciālists darbā ar juridiskām personām. Un iemesls, kāpēc tam cilvēkam pavērās karjeras iespējas, bija radusies vakance citā departamentā, kas savukārt man deva iespēju ieņemt viņa vietu. Pastāv liela varbūtība, ja nebūtu atbrīvojusies šī cita vieta, tas cilvēks vēl šodien strādātu turpat.

-Un tu sēdētu kādā citā vietā?

-Un es sēdētu kādā citā vietā. Iespējams, vēl šodien. Savukārt bruņotajos spēkos – tu pierādi sevi, nodieni zināmu laiku, un tevi virza tālāk. Bankā – tikai atbrīvojoties kādam augstākam amatam un pie nosacījuma, ja esi sevi apliecinājis ar atbilstošu darbu. Tikai tā tu vari startēt tālāk.

-Izskatās, ka esi apmierināts ar savu izvēli?

-Ja runājam par dienestu – pilnīgi noteikti! Man tiešām paveicās, un apstākļi arī veiksmīgi sakrita. Ja nebūtu manu Ventspils draugu...

-Viņi dienēja kā karavīri?

–Jā, tagad daži no viņiem jau ir kļuvuši par instruktoriem, daži – pametuši dienestu. Bet attiecības mums vēl saglabājušās, uzturam kontaktus.

–*Viņi tev stāstīja interesantus stāstus?*

–Jā, gandrīz visu, kas mani kā civilo personu arī interesēja – kā tiek šauts, ar ko tiek šauts, kas ikdienā tiek darīts, cik tanki dienā tiek redzēti... Protams, man sniedza vispārīgu informāciju, kādu var saņemt ikviens valsts iedzīvotājs, ja zina, kur meklēt. Rādīja visādu interesantus video. Es no tā visa maz sapratu, tomēr mani tas saistīja.

–*Acīmredzot kāds karavīra gēns tevī ir.*

–Pilnīgi iespējams, varbūt tā bija sirdsbalss.

–*Tā tad tūlīt pēc augstskolas un "baltajām apkaklītēm" bankā uzreiz nosūtīja uz Kājnieku skolu Alūksnē. Tur tu vairs nebiji pats, viss pakļauts kopīgai sadzīvei un citu gribai. Kā tiki galā ar tik krasu dzīvesveida maiņu?*

–Man palīdzēja tas, ka jau no pirmās dienas apzinājos savu mērķi. Biju nolēmis – ja palieku bruņotajos spēkos, kļūšu par virsnieku. To es saglabāju zemapziņā, un līdz ar to visu, kas bija jāpiedzīvo – kopīga sadzīve, kazarmu režīms un tamlīdzīgi –, uztvēru kā atsevišķu ceļa posmu. Pieņēmu to kā nepieciešamību, nevis apgrūtinājumu un koncentrējos uz rezultātu.

–*Kāpēc tu vispār gāji uz Banku augstskolu?*

–Daudziem vidusskolas beidzējiem skatījums par savu turpmāko dzīvi nav īsti līdz galam pārdomāts. Vismaz man tā bija. Tikai vispārīgos vilcienos aptuveni zināju, ko gribu, kādu karjeru vēlos. Man padevās matemātika un citas eksaktās zinības. Banku augstskola piedāvāja labas studiju programmas. Drošības dēļ stājos arī Latvijas Universitātē.

NAA izlaidums, leitnantam Rihardam Dombrovskim tiek pasniegts virsnieka zobens. 2018. gada 15. jūnijs

Tiku arī tur, tomēr izvēlējos Banku augstskolu. Finanses, grāmatvedība un tamlīdzīgi. Kā jau teicu, man patika un padevās viss, kas saistīts ar skaitļiem un rēķināšanu. Tad kāpēc ne? Studijas tiešām bija interesantas, un savu izvēli nenožēloju.

-Un kur noder tava izglītība finansēs?

-Tā man saglabājas zināšanu pūrā, ikdienā gan nesanāk to pielietot.

-Vidusskolā mācījies labi?

-Neteikšu, ka biju apzinīgākais skolēns, bet vispār, jā. Tie priekšmeti, kas interesēja, padevās pašsaprotami. Savukārt tos, kas interesēja mazāk, apguvu tik daudz, lai būtu labas atzīmes, bez aizrautības.

-Vai NAA tu biji teicamnieks?

-Ne gluži. Atzīmes, protams, bija labas, bet, ja runājam par apbalvojumu Goda zobena laureāts, – tas nav tikai par akadēmisko sniegumu. To piešķirot, tiek izvērtēta attieksme gan mācībās, gan sabiedriskajā dzīvē un sportā.

-Ar kādu sporta veidu tu nodarbojies?

-Peldēšanu. NBS čempionātā izcīnīju 2. vietu, sekmīgi startēju arī akadēmijas čempionātā.

-Peldēji jau vidusskolā?

-Nē, vidusskolas laikā nodarbojos ar airēšanu.

-Kādas jaunas spējas vai rakstura trūkumus tu sevī atklāji, kļūstot par karavīru?

-Grūti ātrumā iedomāties, ka būtu sevī atklājis kaut ko īpaši jaunu. Manuprāt, tās spējas, kas man sākotnēji piemita, tiek pilnveidotas un attīstītas. Īpaši regulāro spēku vienībā pirms akadēmijas. Piemēram, attiecībā uz psiholoģisko izturību varu teikt, ka kādam varbūt šķiet, kas gan tur liels – piecas diennaktis pavadīt lietū, vairākas diennaktis pēc kārtas izturēt bez miega. Bet tas sakrājas un patiesībā izvērsas par ļoti nopietnu pārbaudījumu ikvienam karavīram, it īpaši komandierim, kuram jā saglabā spēja domāt un vadīt vienību jebkādos apstākļos. Turklāt nav pieļaujams, ka viņš ir vājāks kaut niecīgākajos sīkumos.

Manuprāt, grūtības psiholoģiskās noturības saglabāšanā būtībā ir galvenais faktors, kāpēc cilvēki izbeidz militārā dienesta gaitas. Daudzi, beidzot vidusskolu un nevēloties turpināt mācības, nolemj uzsākt dienestu. Viņi neizprot, ka militārais dienests izvirza ļoti augstas prasības ne tikai fiziskā, bet arī psiholoģiskā aspektā.

-Atceries tos brīžus, kad pašam šķita – vairs nevaru?

-Tādi bija divi, no kuriem labi atceros vienu – militārās mācības Lietuvā 2015. gada nogalē, šķiet, novembrī. Tur tiešām piecas diennaktis gandrīz nepārtraukti lija, un bija tā sajūta, ka esi aizdzīts līdz galam. Es vairs nevaru izturēt, tas nav man, stājos ārā, viss...

-Dzīvojat teltīs?

-Nē, mums bija tikai pončo. Kaut kāds aizsegs it kā ir, bet viss tik un tā ir pilnīgi slapjš un neko nevar izžāvēt.

-Kāds arī neizturēja?

-Nē, cik zinu – nē. Protams, bija veselības problēmas, saaukstēšanās un tamlīdzīgi, bet no manas vienības neviens neizkrita. Visi izturēja.

Foto no Riharda Dombrovskā personīgā arhīva

– Tagad tu esi Ādažos, Mehanizētās kājnieku brigādes Kaujas atbalsta bataljona Prettanku rotas 1. vada komandieris?

– Jā, man paveicās, nokļuvu tajā pašā vienībā, kurā pirms tam dienēju kā karavīrs. “Virtuve” ir zināma, komandieri pazīstami, personāls lielākoties arī zināms. Atliek tikai atsvaidzināt gūtās iemaņas un sākt darboties.

– Tu esi sācis no nulles – kā karavīrs, kas dienējis vienībā, tagad esi leitnants, vada komandieris. Kāda ir atšķirība starp profesionālā dienesta karavīriem un tiem, kas vēlas kļūt par virsniekiem?

– Motivācija ir savādāka. Bieži vien karavīram dienests ir kā izeja no kaut kā cita. Kā jau teicu – negribu tālāk mācīties, iešu dienēt... Tie, kas grib kļūt par virsniekiem, zina savu mērķi. Arī starp karavīriem, protams, ir motivēti cilvēki, kas apmierināti ar darbu un varbūt

nemaz nevēlas veidot militāro karjeru. Varbūt citi vēlas kļūt par instruktoriem. Karavīru motivēšana ir komandiera darbs.

– Kā tas notiek?

– Tas, protams, nav vienas dienas darbs. Viens no veidiem, ko mums mācīja akadēmijā, ir atbildības nodalīšana. Piemēram, vadā ir vairākas atbildības sfēras: sakari, transports, ieroči u.tml., – ko iespējams uzticēt atsevišķiem cilvēkiem. Tādā gadījumā karavīrs šo atbildību uzņemas, un tas kļūst it kā par viņa “rūpju bērnu”. Savukārt komandierim būtu svarīgi atzinīgi novērtēt pienākumu veiksmīgu izpildi un karavīru uzslavēt. Viņš justos atbildīgs un novērtēts un attiecīgi arī izturētos.

– Vai neiznāk otrādi – tos labākos atstāj maliņā, lai motivētu vājākos?

– Nē, noteikti, nē! Komandierim jāstrādā tā, lai visi karavīri būtu objektīvi novērtēti. Tas ir viens no lielākajiem komandiera izaicinājumiem.

– Vai šāda motivēšanas sistēma iedarbojas uz visiem?

– Protams, nē. Cilvēki ir dažādi, un vienmēr būs kāds, uz kuru uzslavas vai motivācija neiedarbojas. Viņš bruņotajos spēkos ir atradis labu vietīņu un iepazīis sistēmu. Zina, kā dzīvot, pat lāgā pirkstus nepakustinot, un saņemt labu algu.

– Tad komandierim atliek tikai sakost zobus?

– Tieši tā. Jāsakož zobi un pašam jāstrādā pēc labākās sirdsapziņas. Tas, ka kāds karavīrs nav ieinteresēts savā darbā, nozīmē, ka komandieris nevar atslābt un padoties.

– Virsnieka darbs – tās ir astoņas stundas dienā?

–Vispār bruņotajos spēkos nešķiro – kareivis, instruktors vai virsnieks. Dienests nozīmē būt gatavam nepārtrauktam darbam 24/7. Protams, ne jau katru dienu, bet vienmēr jābūt gatavībā. Runājot par ikdienu, virsnieks strādā atkarībā no darba apjoma. Viņš ierodas darbā pirms oficiālā darba dienas sākuma un paliek tik ilgi, cik nepieciešams. Turklāt nepārtraukti sevi ir jāpildveido. Darbā jāstrādā ar cilvēkiem un dokumentiem, mājās jāpapildina tās zināšanas, kuru vēl trūkst. Tad nāc atkal uz darbu un turpini.

–*Principā nenormēts darba laiks?*

–Nenormēts un nepārtraukts. Militārajā sfērā izmantojamo zināšanu loks ir tik plašs, ka viens cilvēks fiziski to visu nevar spēt nedz apgūt, nedz aptvert un attīstīt sevi līdz perfektam līmenim. Līdz ar to virsniekam ir nepārtraukti jāstrādā, lai paaugstinātu gan zināšanu, gan prasmu līmeni.

–*Un kāda ir karavīra ikdiens?*

–Profesionālie karavīri dzīvo “parastu dzīvi”, viņiem ir ģimene, dzīvoklis, noteikts darba laiks, protams, izņemot mācības un tamlīdzīgi. Katram tiek nodrošināta vieta arī kazarmās, neskatoties, cik tālu atrodas viņa dzīvesvieta vai citiem apstākļiem. Tas, ko esmu novērojis, uzsākot dienestu, – mūsu bruņotie spēki strauji attīstās. Un tas mani priecē.

–*Tu pats dzīvo Ādažos?*

–Jā, nopirku dzīvokli un maksāju kredītu kā īstens ierindas latvietis.

–*Ģimene?*

–Vēl nav.

–*Būs?*

–Protams, kā savādāk!

–*Esi bijis kādā ārvalstu misijā?*

–Nē, nav nācies. Kad es no Kājnieku skolas pārgāju uz vienību, no Afganistānas atgriezās pēdējais kontingents. Pēc tam vairs tik daudzskaitlīgu kontingentu nesūtīja.

–*Gribēji?*

–Protams, tā ir neatsverama pieredze.

–*Kādi ir tavi nākotnes plāni?*

–Es labprāt turpinātu darbu brigādē, izaugtu līdz kapteinim, rotas komandierim. Tas ir tas, ko es varu plānot. Cits jautājums ir augstāko komandieru viedoklis.

–*Ir tāds teiciens, ka katrs leitnants sapņo kļūt par ģenerāli...*

–Mamma jau tagad mani sauc par ģenerāli... Bet, ja nopietni, es domāju, ka katram virsniekam tiešām ir tāda vīzija – iedomāties sevi augstākā ranga komandiera pakāpē. Sapis ir katram, bet dzīve rādīs, cik tālu mēs dienestā izvirzīsimies.

–*Tu esi dzimis un audzis Ventspilī, vidusskolā nodarbojies ar airēšanu, esi lielisks peldētājs. Kāpēc negāji uz Jūras spēkiem?*

–Nu, nē! Tikai sauszemes spēkos ir īstais adrenalīns! Kaut gan... Citu spēku veidu karavīri droši vien atbildētu savādāk.

Vēsturiskais pasākums – Bermontiāde

Laika posmā no 9. līdz 10. novembrim Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas (NAA) 4. kursu kadeti piedalījās divu dienu pārgājienā, kura laikā iepazinās ar 1919. gada Torņakalna atbrīvošanas operācijas norisi. Tā ilga līdz 11. novembrim – dienai, ko atzīmējam, kā Lāčplēša dienu.

Nu jau par tradīciju kļuvis šo vēstures pārgājienu sākt ar pārceļšanos pāri Ķīšezeram līdz Daugavgrīvas cietoksni. Mums, kadeti, tā bija iespēja iejusties tālāka vēsturiskajos notikumus, kad karavīrus ar flotes kuģiem desantēja uzbrukuma pozīcijās. Pārceļšanās sākās pie NAA peldvietas Ķīšezera krastā, kur mūs izvietoja divās Jūras spēku naftas savācēju laivās un vienā ātrgaitas motorlaivā. Stundu garais brauciens veda pāri Ķīšezeram un tad pa Daugavu līdz Jūras spēku Patruļkuģu eskadrai.

Pēc izsēšanās krastā mēs devāmies uz Daugavgrīvas cietoksni, kur vēsturnieks Kārlis Dambītis sniedza ieskatu par notikumiem, kas risinājās šajā vietā. Pēc vēsturisko notikumu izklāsta mēs devāmies uz Speciālo operāciju pavēlniecības bāzi.

Bāzē mūs iepazīstināja ar turpmākajiem dienas uzdevumiem. Pirmais uzdevums bija vertikālo šķēršļu pārvarēšana, izmantojot alpinisma ekipējumu. Šķērslis bija 12 metru augsts tornis, no kura nācās laisties lejā ar virvi. Otrais pārbaudījums bija izkļūšana cauri šaurām vietām. Mums nācās līst cauri astoņu metru garai caurulei, kas veda cauri pauguram.

Kadets uzdevuma izpildē vēsturiskā pasākuma laikā

Pēc cauruļu pārvarēšanas mūs aizveda uz nezināmu angāru, kur visiem nācās uzvilkt gāzmaskas, kas bija aizlīmētas tā, lai nebūtu nekādas iespējas kaut ko redzēt. Mums vajadzēja sadoties rokās un iet nezināmā telpā, kuras mūs pa vienam veda uz šķērslī, kas bija ļoti šaura caurule. Kad visi bijām tikuši ar šo uzdevumu galā, varējām nedaudz atvilkt elpu un nobriest pēdējam pārbaudījumam, kas bija kaujas šaušana no nestandarta pozīcijām. Distance līdz mērķiem bija apmēram 20–35 metri. Mums nācās izmantot pavisam jaunas kaujas iemaņas, lai veiksmīgi tiktu galā, ierocis bija jāsavērš dažādos veidos, jāšauj cauri sienai, kurā bija izveidoti dažādi caurumi, kas apgrūtināja šaušanu. Pats pārbaudījums noslēdzās ar stafeti, kur mums bija iespēja sacensties precizitātē un ātrumā, tādā veidā pārbaudot tikko iegūtās iemaņas.

Vakarā, atrodoties nakšņošanas vietā, mums tika dots uzdevums – izveidot slēpņus noteiktās vietās. Uzdevumu uzsākām ar norādīto slēpņu pozīciju izlūkošanu, lai varētu pieņemt lēmumu, kur un kā labāk veidot slēpni. Lai būtu interesantāk, citas grupas

nezināja slēpņu atrašanās vietas. Kad slēpņi bija ierīkoti, divas grupas palika savos slēpņos, kamēr pārējās divas grupas veica patruļas slēpņu virzienā. Kad tika pamanīta tuvojošā patruļa, bija jāatklāj uguns un tā jāiznīcina. Kad uzdevums tika veiksmīgi izpildīts, grupas mainījās savā starpā. Tās grupas, kas veica patrolēšanu, gāja uz savām slēpņu pozīcijām, bet tās, kas atradās slēpņos, veica patrolēšanu.

Nākamajā rītā mēs veicām to pašu ceļu, ko gāja karavīri 1919. gada novembrī – uz Torņakalnu un tālāk uz Dzelzs tiltu. Vēsturiskais pasākums noslēdzās pēc 18 km pārgājiena pie Dzelzs tilta.

*Kadete Laura Davidauska
GS MV 2. kurss*

Kauja pie Vareļiem

Novembra mēnesis Latvijai un tās iedzīvotājiem ir nozīmīgs, jo tieši šajā mēnesī pirms daudziem gadiem latviešu karaspēks darīja visu, lai mūsu valsts būtu brīva un neatkarīga. Viens no notikumiem bija sekmīgās kaujas Vareļu apkārtnē, uz kurieni arī devāmies, lai uzzinātu, kā toreiz viss notika.

2017. gada 23. un 24. novembrī es un citi 2. kursa kadeti piedalījāmies pārgājienā uz Vareļiem. Mūsu galapunkts bija piemineklis, kas uzstādīts par godu Latvijas Kara skolas 14 kadetiem, kuri krita cīņās pret Bermonta karaspēku 1919. gadā.

Divu dienu laikā mēs veicām aptuveni 35 kilometru garu maršu. Šī pārgājiena mērķis bija izjust to, ko kādreizējie Latvijas Kara skolas kadeti juta šajā pārgājienā, līdzi nesot savu ekipējumu un koncentrējoties veicamajam uzdevumam. Kā arī iepazīties ar minētajām cīņu vietām, tālaika apstākļiem, apkārtni un manevriem.

Mēs izgājām 23. novembra rītā un pirmajā dienā veicām 30 kilometru garu distanci. Pirmie kilometri šķita viegli, taču ar katru nākamo radās nogurums, tika noberztas kājas un muguras sāpēja zem ekipējuma svāra, taču neviens neapstājās, nepadevās, un visi turpināja mērot ceļu. Nakti pavadījām mežā pie Garozas ciemata. Tolaik karavīri un kadeti cīnījās arī ar skarbajiem rudens laikapstākļiem, taču mums pārgājienā laiks bija sauss, vien ar nelielu vēju. Tas lika aizdomāties par viņu sajūtām un morāli, jo viņu ekipējums bija nepilnīgs un nācās iztikt tikai ar to, kas nu kuram bija.

Otrajā dienā veicām pavisam īsu distanci – 5 kilometrus. Šajā dienā izstaigājām ceļus un takas, pa kurām tolaik gāja brašie karavīri, vecās cīņu vietas, cik nu tas saglabājies līdz mūsdienām, kā arī apskatījām apkārtni un mēģinājām iztēloties, kā viss izskatījās tālajā 1919. gadā.

Noslēgumā bija svinīgs pasākums pie Vareļu pieminekļa, kur ar klusuma brīdi pieminējām un godinājām par Latviju kritušos kadetus, kā arī nolikām svecītes.

Tagad arī es un mani biedri pratīsim izskaidrot, kāpēc un kam par godu uzstādīts Vareļu piemineklis, kas tajā apkārtnē noticis un kāpēc tas mums ir tik nozīmīgi un svarīgi.

Kapteinis Ingus Siliņš

Kadetu 14 stundu piemiņas peldējums

Latvijas Nacionālā aizsardzības akadēmija arī 2017. gadā organizēja Kadetu 14 stundu piemiņas peldējumu. Peldējums tika organizēts kā nepārtraukta stafete, kur katra stunda tika veltīta vienam no kritušajiem kadetiem. Katru stundu stafetē peldēja 2–8 dalībnieki. Distances laikā bija atļauts mainīt peldēšanas stilu, katru stundu peldētāju sastāvs tika mainīts atbilstoši sastādītajam grafikam.

Uzaicinājumi piedalīties peldējumā tika izsūtīti 15 Latvijas augstākās izglītības iestādēm, no tām atsaucās un piedalījās četras – Valsts policijas koledža, Latvijas Sporta pedagogijas akadēmija (LSPA), Rīgas Tehniskā universitāte (RTU) un Rīgas Stradiņa universitāte (RSU). Peldējuma mērķis ir godināt 1919. gada Brīvības cīņās kritušos 14 Kara skolas kadetus. 2017. gada peldējuma laikā tika vākti ziedojumi Lestenes baznīcas altāra atjaunošanai.

Pasākumu ar svinīgu uzrunu atklāja aizsardzības ministrs Raimonds Bergmanis.

Peldējumu raidīja tiešraidē NAA Facebook lapā, kuras laikā tika izspēlēti dažādi konkursi. Kopā tika nopeldēti 47 000 metri, piedalījās 81 peldētājs – 12 no Valsts policijas koledžas, 8 no LSPA, 3 no RTU un 6 no RSU.

Lestenes baznīcas altāra atjaunošanai tika saziēdoti 188,46 EUR.

MELNĀS KAFIJAS VAKARS

Katrs kadets un katrs virsnieks Latvijas armijā zina, kas ir *Melnās kafijas vakars* – piemiņas brīdis Brīvības cīņās kritušajiem Latvijas Kara skolas kadetiem. Šī tradīcija palikusi gandrīz nemainīga – izšķirošo cīņu vietu apmeklējums, Brāļu kapu apmeklējums, no Mūžīgās uguns iedegtas svečītes, vakara junda ar katra kritušā kadeta nosaukšanu, rupjmaize ar marmelādi un rūgta miežu kafija. Katru rudenī nu jau gandrīz 50 gadus. No malas raugoties, vienkārša paplašināta informācija – nekā jauna, nekā sensacionāla vai šokējoša.

Tiešām nekā jauna. Par to savas grāmatas “Div’ dūjiņas” ievadā jau 1935. gadā rakstīja Mariss Vētra.

Nesen dzirdēju sabiedrībā, kā kāda dāma teica vecam karavīram:

– Nesāciet tikai stāstīt kara stāstus. Tas ir apnicis. Ir jau varbūt patīkami pašam atcerēties tādus piedzīvojumus, bet mums, miera ļaudīm, tie apnikuši līdz banalitātei. Visi kara stāsti ir līdzīgi. Nekad nekā jauna.

Tanī vakarā, mājās pārnācis, sāku rakstīt šo grāmatu.

Es piekrītu cien. kundzei, visi kara stāsti stāsta vienu un to pašu – par karavīru nāvi. Bet tas nedrīkst apnikt, tas jāraksta un jādaudzina tik ilgi, kamēr arī tie, kas nepazīst kaujas lauka, ieklausīsies vārdā “karavīra nāve” tik dziļi, kā tas vairs neliksies banāls; kamēr tie, kas mūsu brīvības cīņu laikā sēdēja gan savās, gan citu mājās, sapratīs, ka Brāļu kapos nav apglabāti tikai miroņi, bet cilvēki, jauni cilvēki, kuriem gribējās dzīvot un kuru nāvei mums jāpateicas par visu, kas mums ir.

Savukārt Pāvils Klāns dokumentālā romāna “Kadet, uguni!” epizodē pie marmora plāksnes, kurā iekalti kritušo kadetu vārdi, raksta: “Tiem netika nekas.”

Šis teikums romānā tiek atkārtots vairākkārt, kā refrēns, kā atgādinājums, kā salīdzinājums: “Tiem netika nekas. Nē, itin nekas. Atskaitot šo plāksni...”

Jā, viņiem, šiem zēniem un jauniešiem, netika nekas. Bet mums tika viss, ko saprotam ar vārdu “brīvība”. Un tas nav par maz, lai šo pirmo kadetu noietu ceļu, šo piemiņas tradīciju atkārtotu no gada gadā. Lai ikreiz 30. novembrī atjaunotu saikni ar pašiem pirmsākumiem.

Tiešām nekā jauna – jo Viņi ir mūžīgi, un ne tikai marmora plāksnē.

Jānis Lejiņš,
 kadets **Edgars Dāvids**
 SzS MV 1. kurss,

BALTĀS NAKTS TRADĪCIJA

Visi Latvijas Kara skolas beidzēji pieminēja divus emocionālākos notikumus savā virsnieka karjerā – *Balto nakti*, kad viņi tiek uzņemti kadetu brālībā, un izlaidumu, kad viņi kļūva par lielās latviešu virsnieku saimes locekļiem. Saglabājot katra iesvētīšanas rituāla obligātos pamatelementus, *Baltās nakts* norise ir mainījusies gan laika gaitā un bijusi atšķirīga Latvijas Kara skolas ieroču šķiru nodaļās.

Lūk, daži atmiņu stāsti no 1979. gadā izdotās grāmatas “Latvijas Kara skola”:

“Kad vecākais kurss un vadība bija jaunākā kursa sastāvu izsijājusi un bija izlemts, ka visi, kas palikuši, arī skolā jāpatur līdz beigšanai, tika izvesta viena no atmiņā labāki palikušām skolas tradīcijām – *Baltā nakts*. Vienīgi atmiņā nav palicis šīs nakts datums, bet tas varēja būt pēc apm. 10 nedēļu pavadīšanas skolā. Vakarā visi, ikdienas nogurdināti, devāmies pie miera. Ap pusnakti mūs visus (šoreiz dežurants čukstošā balsī) pamodināja un bez liekām komandām lika saģērbties, vienīgi svārkos un pat bez vidusjostām. Tas viss bija jāizdara, neiededzinot spuldzes, bet apgaismojumam tika lietotas rezervē esošās sveces.

Tikpat klusi mūs visus nostādīja vienrindu kolonnā un veda uz skolas aulu; tā visa bija apgaismota ar pieticīgu sveču gaismu. Pie klavierēm mans krusttēvs Oliņš spēlēja tautadziesmu melodijas, kurām cauri vijās “Karavīri bēdājās”. Mums bija jāiet cauri abās pusēs stāvošai vecākā kursa kadetu kolonnai, kuri virs mūsu galvām turēja paceltas durkļotas šautenes, durkļus vienu pret otru klusi trinot. Aulas vienā galā bija ar sarkanu drēbi pārklāts galds, uz kura stāvēja cauršauts galvaskauss (tas bija atvests no Tīreļpurva), rūgtais biķeris, tradīciju grāmatas un citi atribūti, bet aiz galda stāvēja skolas kadets virsseržants Brants un kadets seržants Balodis. Abi tie bija lielākā auguma kadeti, kuri nekad vai ļoti reti ap mums, jaunāko kursu, nodarbojās. Tie bija skolas tradīciju sargi. Kad visi bijām nostādīti, uzrunu teica Balodis, nolasīdams mums vairākus noteikumu pantus, kas skar kadetu un nākamo virsnieku dzīvi. Nolasīja kadeta solījuma tekstu un, noprasot, vai kāds atteiktos tos pildīt (tādu nebija), paziņoja, ka mēs visi līdz ar šo brīdi esam ieskaitīti kadetu kārtā. Un, šajā kārtā mūs iesvaidot, katram uzsita ar virsnieka zobenu uz kreisā pleca, virsseržantam izsniedzot katram ieroču šķiras nozīmītes, kuras nākamās dienās bija jāpiešuj zem kreisās krūšu kabatas atloka. Tas bija ļoti iespaidīgs un atmiņā paliekošs brīdis. To laikam atceras katrs no kadetiem, kas to ir līdzī izdzīvojis. Tikpat klusi mēs atgriezāmies uz guļamtempām.”

(Vilis Hāzners. Kājnieku nodaļas 1931. gada izlaidums. 183. lpp.)

“Mani laikam tāpēc, ka biju vecs skautu darbinieks un, šķiet, vairāk arī sabiedriski aptēsts, vecākais kurss izraudzīja par nākamo tradīciju sargu, ko sauca par Burtnieku. Tradīciju atribūtiem piederēja lādē glabāts cilvēka galvas kauss un svece, kas tika lietota “astes nociršanai”. Šī astes nociršana sastāvēja no tā, ka tumšā naktī vecākais kurss mūs visus uzcēla no miega, lika saģērbties un tad noveda uz kādu vecu fortu Daugavpils cietskārnī. Tur kaktā, iesprausta galvas kausā, dega jau pieminētā svece. Mums pa vienam bija jāiet šajā pustumsajā kaktā, kur divi vecākā kursa kadeti mūs pārsteidzoši sagrāba un noguldīja uz kāda bluķa, bet trešais kadets ar kailu zobenu uzsita mums katram pa dibenu. Ar to mums “aste bija nocirsta” un mēs skaitījāmies uzņemti kadetu kārtā.”

(Pēteris Vīlps. Artilērijas nodaļas 1926. gada izlaidums. 212. lpp.)

“Pirms šķiršanās vecais kurss pēc īpaša ceremoniāla izdarīja kadetkandidātu “kristīšanu”, ieceļot tos “kadetu kārtā”. Pusnaktī pie katra jaunā kadeta gultas bija nostāties tā krusttēvs. Krusttēvi mudināja mūs celties un dziedāja “Inženieri esam mēs”. Tad pie rokas, tāpat naktskreklos, mūs noveda pagrabā, kur kādā telpā liesmoja skalu uguns, ap kuru aplī, sadevušies rokās, mēs visi nostājāmies. Tad kursa vecākais svinīgā balsī pavēstīja, kādam jābūt “īstam kadetam”, beigās jautājot, vai apsolāmies tādi būt? Saņēmis apstiprinošu atbildi, mums paziņoja, ka nu esam kristīti un iecelti kadetu kārtā, kam sekoja sprādziens ar krietnu plaukšķi, apžilbinājumu un savu tiesu dūmiem, kura laikā ceremonijas vadītājs un visi krusttēvi bija pazuduši. Palikuši vieni, drusku apmulsuši, cik klusi spēdami, čāpojām uz savām gulvietām, lai dežūrvirsnieks vēl mūs nenokertu nedarbos. Bet jādodomā, ka tas to zināja jau iepriekš.

(Jānis Šmits. Inženieru nodaļas 1926. gada izlaidums. 271. lpp.)

Baltās nakts tradīcija tika pārtraukta 1939. gadā. Togad nenotika arī tradicionālā balle Virsnieku klubā. Šīs pārmaiņas tika aizbildinātas ar starptautisko stāvokli. Bija sācies II Pasaules karš. *Baltā nakts* NAA tika atjaunota 2012. gadā. Protams, daudz kas ir mainījies, un atšķirīgas ir arī katra gada norises. Te viss atkarīgs no vecāko kursu un Krīvu padomes izdomas. Savos iespaidos par 2018. gada *Balto nakti* dalās tās rīkotāji un kadetu kandidāti.

RĪKOTĀJI:

Kad sit x-stunda kadetu kandidātus modina svētku trauksme, viņi pusnaktī tiek izrauti no gultām un gatavoti “ērtiem” vingrinājumiem. Tad kadetu kandidātus sajauktā secībā sadala pa grupām un ved pa mūsu izveidotām stacijām, kuras ietver visu trīs militāro spēku veidu specifiku un ir izkārtotas pa kadetu kazarmām.

2. stāvā staciju sagatavo 1. kurss, kas jaunos sagaida ar tradicionālu “*haosu*”.

3. stāvā darbojas KSV kurss, kas pamāca un kā uzlikt longeti, pareizi rūpēties par zobu veselību un vēl sapotē.

4. stāvā staciju veido Gaisa spēku kursi, kur jaunos gaida helihoptera simulators, aviācijas tehnikas erudīcijas spēle un sakaru procedūras.

NAA *Baltā nakts*, kadeti dodas pie bijušās Latvijas Kara skolas dot kadeta svinīgo solījumu.
2018. gada 2. marts

5. stāvs pieder Jūras spēkiem, kur tiek pārbaudīta spēja orientēties trauksmes apstākļos, kas pietuvināti avārijas situācijai uz kuģa.

6. stāva atbildīgie ir Sauszemes spēki, kur pārbauda jauno kadetkandidātu spēju tikt galā ar bailēm.

Lēnām, nākot jau rīta saulei, pēc visu staciju uzdevumu izpildīšanas, seko Krīvu rūgtais, un kandidātiem tiek dota iespēja izstāties un atteikties no iespējas kļūt par kadetu.

Kad Krīvu rūgtais izdzerts, kandidāti ar dziesmu dodas skrējienā uz bijušo Kara skolu, dod zvērestu un tiek iecelti kadetu kārtā.

KADETU KANDIDĀTI:

“Pasākums, kurš jāpiedzīvo katram kadetam, jo, “kam Krīvu rūgtais kuņģī pabijis būs, par cienīgu kadetu ar NAA uzšuvi kļūs!”. Interesants bija ārstu apmeklējums, “ķirurgam” laba izdoma traumu aprūpēšanā. Patika Gaisa spēku uzdevums, tikai vajadzētu labāku organizāciju, jo uzdevums bija apjomīgs, bet laika pietrūka.”

“Kopumā patika. Ar dažādiem uzdevumiem piepildīta nakts, varēja redzēt, ka pēc nostāstiem visas labākās tradīcijas ir saglabātas. Manuprāt, ļoti interesants bija uzdevums, kur bija jāpārvar dažādi šķēršļi ar gāzmasku galvā.”

“Patika, ka savu artavu bija ielikuši tieši 1. kursa audzēkņi, ar kuriem kopā bija būts gan Alūksnē, gan Cēsīs. Bija jūtams, ka šie kolēģi nevēlējās mūs pārlieku nomocīt, bet rīkojās ar progresīvām idejām un iedvesmu. Bija labi pārdomāti uzdevumi un motivācijas vingrinājumi, ja uzdevums neizdodas. Īpaši man patika uzdevums ar akadēmijas himnas dziedāšanu.”

“Kopumā *Baltā nakts* bija interesanta. Patika, ka katrs spēku veids stāvos bija sagatavojis uzdevumus attiecīgi savai specifikai. Nepatika dzert Krīvu rūgto, taču arī tas bija sava veida piedzīvojums.”

“Visi zināja, kas naktī notiks, tāpēc mierīgi gulēju. Atnāks, uzbļaus, un viss. Tāpēc ložmetēja kāрта nakts klusumā nāca pilnīgi negaidīti, un pārsteigumā gandrīz izkritu no gultas. Lai gan lielākā daļa aktivitāšu patika, tomēr teātris ar āliņģi gan bija neefektīvs. Jūras spēku stāvs ar savu sirēnu deva nedaudz trūkstošo saspringumu, un barikādes mūsu stāvā arī radīja ļoti krāsainas emocijas. Vakara *odziņa* tomēr bija Krīvu rūgtais. Tik traku es nebiju gaidījis.”

Kadete svinīgā kadeta solījuma laikā

“Stāvot lielā aplī, blakus saviem kolēģiem – topošajiem kadetiem, jutu lielu godu, jo bija apziņa, ka tas ir viens no pēdējiem un galvenajiem pārbaudījumiem, lai kļūtu par kadetu. Bija dzirdēts daudz stāstu par īpašo un slepeno dzērienu, kas dodot spēku, izturību un gata-vību turpmākajiem dienesta gadiem, bet ir zināms, ka ne viss veselīgais ir ar maigu un prieka siekalu rosinošu garšu vai smaržu. Tāds arī bija Krīvu rūgtais. Veselīgs, bet tas jau nebija saldējuma kokteilis, ko baudī karstā vasaras dienā... Šķidrums likās pat garšīgs iesā-kumā, bet, kad nācās baudīt citas sastāvdaļas no šī brīnišķīgā dzēriena, tad gan visa pasau-le vai precīzāk – vēders sāka griezties un kūleņot, radot ļoti nepatīkamas un iespaidīgas sajūtas. Pēc dzēriena baudīšanas es sajutu kadeta spēku pulsējam cauri manām vēnām“...

*Kareive Agnese Jurāne,
jaunākā speciāliste*

Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas “Atvērto durvju diena 2018”

2018. gada 3. maijā Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas teritorijā norisinājās ikgadējais pasākums – Atvērto durvju diena. Šī pasākuma mērķis ir iepazīstināt potenciā-los kadetus ar piedāvātajām studiju programmām, kadetu ikdienu un nākotnes karjeras iespējām, kā arī ļaut apmeklētājiem tuvāk aplūkot Latvijas Nacionālo bruņoto spēku teh-niku un ekipējumu. Novitāte šajā gadā bija sākumskolas klašu dalība pasākumā, viņiem bija izstrādāta īpaša aktivitāšu programma.

Atvērto durvju diena sākās ar NAA rektora svinīgu uzrunu, kura rosināja jauniešus spert soli un uzdrīkstēties kļūt par vienu no NBS virsniekiem. Ar dienas norisi iepazīstinā-ja Krīvu krīvs kareivis Emīls Ripa, tam sekoja aktīvā daļa, kurā dažādus pārbaudījumus un uzdevumus nodrošināja Sauszemes spēku militārās vadības, Gaisa spēku militārās vadī-bas un Jūras spēku militārās vadības kursu kadeti. Īpašu atziņību apmeklētāji izteica par Jūras spēku militārās vadības kursa kadetu staciju, kurā bija jāveic uzdevumi uz ūdens.

Atvērto durvju diena NAA, skolēni izbraukumā ar laivu pa Ķīšezeru. 2018. gada 3. maijs

Pamatskolas 4. līdž 6. klašu skolēniem aktivitātes bija tikpat aizraujošas, vispirms bērniem bija iespēja iepazīt NBS militāro tehniku, pēc tam kadeti sadarībā ar jaunsargiem devās uz stacijām, kurās skolēnus sagaidīja gan intelektuāli, gan fiziski pārbaudījumi. Bērni ar lielu aizrautību un interesi iesaistījās uzdevumu izpildē, un, kad visas stacijas bija izietas, skolēni savā starpā dalījās ar piedzīvotajiem iespaidiem.

Pasākuma noslēgumā Sauszemes spēku militārās vadības kursa kadeti apmeklētājiem demonstrēja praktiskās iemaņas, veicot ātro uzbrukumu. Pēc paraugdemonstrējuma NAA rektors pasniedza komandām un pamatskolas klasēm balvas. Pēc tam aicināja visus uz lauka virtuvi, kurā cienāja ar tradicionālo karavīru putru. NAA Atvērto durvju diena atainoja uzliktās cerības gan apmeklētājiem, gan organizatoriem.

Ar saviem iespaidiem par NAA Atvērto durvju dienu dalījās Gaisa spēku militārās vadības 5. kursa kadete Anete Čeiča: “Uzskatu, ka NAA Atvērto durvju diena ir ļoti laba iespēja jauniešiem uzzināt sev interesējošo informāciju. Visbiežāk viesi uzdeva jautājumus par profesijas iespējām dienesta vietās pēc NAA absolvēšanas. Biežākais uzdots jautājums par NAA bija par apmācības procesu – jautāja, kā tas notiek, cik bieži kadeti (kamēr studijas norisinās TSI), atrodas NAA, un tamlīdzīgi. Lūdza, lai pastāsta vairāk par lauka nometni, kas norisinās augustā. Ārpus stenda daži pienāca klāt un jautāja – vai var iestāties ar sliktu redzi, ja tiek nēsātas brilles. Tādi bija vairāki, kas uztraucās tieši par veselības pārbaudēm, jo skaidroja, ka ar atzīmēm skolā un fizisko sagatavotību, viss esot kārtībā.

Divi apmeklētāji gribēja zināt, vai iespējams kļūt par izpletņlēcēju, absolvējot NAA. Tieši par profesiju “izpletņlēcējs”, tad nācās skaidrot, ka ar to var nodarboties, bet ārpus darba laika. GS tiek veidotas šādas komandas, taču trenēšanās un lēkšana parasti notiek brīvdienās.

Es domāju, ka tieši Atvērto durvju dienās vairāk nekā puse apmeklētāju pieņem lēmumu stāties NAA. Izskatījās, ka daudziem līdzi bija paņemtas otrās pusītes vai draugi.

Es pati arī pirms iestāšanās NAA apmeklēju Atvērto durvju dienu, kā arī Ēnu dienu kopā ar divām meitenēm, kuras, tāpat kā es, iestājās NAA. Tāpēc šo pasākumu rīkošana ir ļoti svarīga, lai pārliecinātu cilvēku, ja nu tomēr viņš vēl šaubās, izdarīt pareizo izvēli. Domāju, ka daudziem ir bail tieši no fiziskās slodzes un dzīvošanas mežos, parunājot ar kadeti, viss nesaprašanās tiek izskaidrots.”

Atvērto durvju diena NAA, kadets taktiskā uzdevuma paraugdemonstrējumā. 2018. gada 3. maijs

STARPTAUTISKĀ KADETU NEDĒĻA GRUZIJĀ

No 12. līdz 16. martam NAA kadeti apmeklēja Gruzijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas organizēto starptautisko kadetu nedēļu.

Pirmajā dienā plkst.6.30 ieradāmies Gruzijas Nacionālajā aizsardzības akadēmijā. Ceļš tās teritorijā bija izgaismots ar zaļām LED gaismiņām – tā vien likās, ka atrodamies uz skrejceļa. Pēc dažām minūtēm mēs jau tikām sadalīti pa istabiņām. Es dzīvoju kopā ar divām gruzīņu meitenēm un vienu rumānieti. Laika bija palicis tik vien, cik pārgērbties un doties uz brokastīm. Kad iegājām ēdnīcā, likās, ka visu gruzīņu skatieni bija vērsti uz manu pusi. Varbūt tāpēc, ka viņiem nav blondīņu ar zilām acīm – un vēl no gaisa spēkiem, jo arī gaisa spēku viņiem nav. Pēc brokastīm devāmies uz atklāšanas ceremoniju, pēc tās uz Tbilisi, kur gids pastāstīja un izrādīja galvaspilsētu. Īstenībā negaidīti skaista pilsēta. Pēc nelielas pastaigas mūs sadalīja mikstētās grupiņās un uzdeva konkrētus uzdevumus. Meklējot atbildi uz pirmo uzdevumu, mēs jau apmaldījāmies, jo aizgājām pa citu ceļu, bet to sapratām tikai pēc divām stundām. Turpinājumā mums bija gan jādzied gruzīņu dziesma, gan jāiemācās desmit gruzīņu vārdi, gan jāatrod recepte tradicionālajam ēdienam. Kopumā mums gāja jautri. Vakara noslēgumā devāmies uz restorānu – elpu aizraujošs brīdis. Ne jau tāpēc, ka man patīk ēst, bet tāpēc, ka viss bija tik skaists. Lielas lustras, apkalpošana baltos cimdiņos, dzīvā mūzika, galds nokrauts ar ēdieniem. Un kur tad bez tostiem, bet viens nosacījums – nedrīkst izrādīt necieņu. Jo katrs tosts ir par konkrētu tēmu, piemēram, par ģimeni, veselību, dievu, karavīriem utt. Pārēdušies kāpām autobusā un devāmies atpakaļ uz akadēmiju. Otrajā dienā notika lekcijas. Pēc lekcijām devāmies spēlēt *peintbolu*. Interesanti, ka viņiem teritorijā ir speciāli ierīkota telpa, kur spēlēt. Jāpieņem, ka tieši mana komanda izcīnīja uzvaru šajā turnīrā. Uzslavas vārdi skanēja arī no gruzīņu virsniekiem, smaidi pa visu seju.

Kadete Lība Daija Mikova apmācību laikā. Gruzija 2018. gada 15. marts

Trešajā dienā devāmies uz speciālo uzdevumu vienību. Pirmais uzdevums – alpīnisms – problēmas nesagādāja, jo esmu nodarbojies ar alpīnismu. Laika apstākļi gan mūs nelutināja. Lai vai kā, nākamais uzdevums bija kaujas šaušana ar *M4* un *Glock17*. Šaušana noritēja veiksmīgi, un kārtējo reizi tika uzslavēti latviešu kadeti. Mēs bijām ļoti pārliecinoši un profesionāli veicām darbības ar ieročiem. Pēc šaušanas devāmies uz rūpnīcu, kur izgatavo kara transportu, ieročus un ekipējumu.

Ceturtdā diena sākās ar mūsu uzstāšanos. Stāstījām par Ziemassvētku kaujām, kā arī par Latvijas simtgadi. Pēc tam noklausījāmies pārējo valstu prezentācijas un secinājām, ka mūsējā bija divreiz aizraujošāka, īsa un konkrēta. Pēc prezentācijām devāmies uz nākamo pilsētu, kur apskatījām baznīcu. Pats interesantākais, ka tajā baznīcā sievietēm ir aizliegts ienākt džinsu biksēs, tāpēc bija jāpārtin melns audums, kas sniedzās no vidukļa līdz pat potītēm, bet ap galvu jāapliek šalle. Tika iemūžināti skati, paklausījāmies, ko gids stāsta, un tad devāmies uz tuvējo tirdziņu.

Nākamais pieturas punkts bija Tbilisi okupācijas muzejs. Kad muzejā gruzīnu vēsture bija nedaudz iepazīta, devāmies uz restorānu. Tur tika dota iespēja pašiem cept lavašu, izveidot tradicionālo saldumu, kā arī pavērot, kā top tradicionālais dzēriens. Nedaudz vēlāk tika demonstrētas gruzīnu dejas un dziesmas, visi bijām sajūsmā. Vakara gaitā arī mēs varējām citiem parādīt, ka mākam dejot, jo trešajā kursā apmeklējām balles dejas. Amerikāņi un gruzīni nāca klāt un lūdza, lai iemācām dažus soļus, tik labi no malas esot izskatījies. Tad sapratām, ka arī šajā jomā latviešu kadeti ir spēcīgi. Pienāca laiks doties atpakaļ uz akadēmiju, kravāt koferus un doties uz lidostu. Šī bija neapraķstāmi pozitīva starptautiskā kadetu nedēļa.

*Kadets Rihards Kadiķis
GS MV 4. kurss*

STARPTAUTISKĀ KADETU NEDĒĻA RUMĀNIJĀ

No 2018. gada 26. līdz 31. martam Rumānijā, Brasovā, notika Starptautiskā kadetu nedēļa, tajā piedalījās arī pārstāvji no Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas.

Muļķīgs ir jautājums, vai starptautiskās kadetu nedēļas ir vērtīgas kadetiem. Šāda pieredzes apmaiņa dod kadetiem iespēju iepazīt citas valsts kultūru, iegūt starptautiskus kontaktus, uzzināt, kā strādā citu valstu militārās akadēmijas un bruņotie spēki kopumā. Neskatoties uz to, ka neesam liela valsts, un pietrūkst militārajai attīstībai, mēs domājam tikpat augstā līmenī kā attīstītāko valstu kadeti. Kaut esmu jau lidojis ar *BLACKHAWK*, būdams Gaisa spēku militārās vadības 4. kursā, pirmo reizi lidoju ar pasažieru lidmašīnu. Dīvaina, ļoti vērtīga pieredze.

Ieradāmies Rumānijā vēlu naktī, mūs sagaidīja šoferis un turpmākās nedēļas pavadone Korīna. Braucot 170 km no Bukarestes līdz Brasovai, kur atrodas Rumānijas Gaisa spēku akadēmija, jau paspējām uzdot jautājumus, un atbildes mūs pārsteidza. Kaut gan esam maza valsts, atalgojums kadetiem Latvijā ir, apmēram, 18 reizes lielāks nekā viņu akadēmijā. Bija pat nedaudz neērti atbildēt, jo šoferis, kura izdiena ir 16 gadi, saķēra galvu, uzzinot, ka pelnām labāk par viņu. Ceļā uz Brasovu, sagaidīju arī to, ko vēlējos redzēt – tumsā nevarēju saprast, vai tā augsta mākoņu mala vai kalnu grēdas, bet Korīna, man par lielu prieku, apstiprināja, ka tie ir kalni. Iespaidīgs skats pat naktī.

Nākamajās dienās, protams, ekskursija pa pilsētu, kas ieskauda skaistos kalnos, kuri dienā izskatās vēl iespaidīgāk. Saprātu, ka rumāņi ir ļoti ticīga tauta, jo rādīja mums daudz

baznīcu. To, ka ir ļoti ticīgi, varēja arī noprast pēc tā, kā izmainījās viņu sejas izteiksme, uzzinot, ka esmu ateists. Tajā pašā dienā, protams, arī oficiāla sveikšana akadēmijā un iepazīšanās ar citu valstu kadetiēm. Vēlāk arī apskatījām iespaidīgas pazemes alas un divas pilis, no kurām viena tiek uzskatīta arī par Vlada Drakulas pili, lai gan patiesībā viņš tur nekad nav dzīvojis. Bet stāsti par viņu kā karavadoni pārspēja katru pili.

Protams, priekšpusdienās bija arī konferences un lekcijas. Katra no deviņu valstu delegācijām prezentēja savu akadēmiju, kas ļāva noprast, cik ļoti mums vēl jāaug un kas mums ir nepieciešams, lai augtu. *Leadership* konferencē daudz ko uzzinājām paši par saviem raksturiem, mūsu kā komandieru plusus un mīnus, un kā jāstrādā ar dažādiem raksturiem. Bija arī *Airpower* konference. Nedaudz samulsināja lekcijas par sieviešu diskrimināciju militārajā vidē. Nekad neesmu bijis diskriminācijas piekritējs, bet šīs lektores šķita maksimālistes feministes, kas man sāka nepatikt.

Bijām pārēdušies rumāņu tradicionālos un ļoti gardos ēdienus. Priecēja, ka rumāņi ir kārtīgi gaļēdāji, jo es arī esmu tāds pats. Bijām pamatapmācības nometnē, kas atradās kalna pakājē un atgādināja parastu lauku viensētu. Tur spēlējām dažādas saliedēšanās spēles.

Interesanti, ka Rumānijā ir ļoti daudz klaiņojošu suņu. Rumāņu kadetiēm par to it kā bija neērti, bet man suņi patīk, tāpēc es tikai priecājos. Par suņu klātbūtni varēja labi pārliecināties pamatapmācības nometnē, kurā piedzīvojām kārtīgu kautiņu apmēram starp 20 suņiem.

Krāšņā virsnieku namā, ko 19. gadsimtā uzcēla paši virsnieki par savu naudu, norisinājās oficiāls sadraudzības vakars (*Ice breaking*). Tajā klausījāmies tradicionālās rumāņu dziesmas un vērojām tautiskās dejas.

Apmeklējām vecāko skolu Rumānijā, kur bija arī vecākās grāmatas valstī un pirmā iespiestuve, kurā reizi divos gados iespieda vienu grāmatu. Smieklīgs bija gīda stāstījums par senāko Krievijas Bībeli, kas atradās tajā skoliņā: "Viņi mums atņēma dārgumus, mēs viņiem nozagām viņu pirmo Bībeli!"

Lielākais ieguvums no šī komandējuma bija jauni draugi. Ir patīkami apzināties, ka, ja kādreiz būšu Nīderlandē, varēšu piezvanīt Larsam, un viņš mani iepazīstinās ar savu valsti. Pēdējās komandējuma dienās Rumānijā sākās pavasaris, un mēs paspējām uzspēlēt arī pirmo internacionālo futbola spēli. Bija daudz dubļu, bet tas visu padarīja interesantāku. Protams, kopīgie vakari vietējos bāriņos bija starptautiskas informācijas apmaiņas un visīstākās saliedēšanās karstie punkti. Nedēļa bija satriecoša, atvadas grūtas, iespēja izcila!

*Kadete Alma Lūka
GS MV 5.kurss*

STARPTAUTISKĀ KADETU NEDĒĻA AMERIKAS SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

No 2017. gada 4. līdz 11. novembrim Ziemeļdzordžijas Universitātē, Dolonegā, Džordžijas štatā, Amerikas Savienotajās Valstīs (*University of North Georgia* (UNG), *Dahlonega, Georgia, USA*), norisinājās starptautiskā kadetu nedēļa.

Latviju, NBS un Latvijas Nacionālo Aizsardzības akadēmiju pārstāvēja viens kadets, bet kopā kadetu nedēļā piedalījās kadeti no 12 pasaules valstīm: ASV, Brazīlijas, Čehijas, Dienvidāfrikas, Gruzijas, Itālijas, Japānas, Jaunzēlandes, Latvijas, Polijas, Rumānijas un Ungārijas. Nedēļas ietvaros tika organizēta konference par civilmilitāro sadarbību kibervidē un kiberspēles jautājumos.

Nedēļa bija piepildīta ar triju veidu aktivitātēm:

- kultūras aktivitātes, kuru laikā apmeklējām Coca-Cola muzeju Atlantā (*Atlanta*) un Kara muzeju Kolombo (*Infantry museum Columbus*);
- ar universitāti saistītas aktivitātes, kurās iepazināmies ar kadetu ikdienas dzīvi, režīmu un mācību sistēmu;
- militāra rakstura aktivitātes, kurās uzzinājām, kādas iespējas tiek piedāvātas UNG kadetiem un kā darbojas ASV militārās struktūras.

Pasākuma trešajā dienā apmeklējām lekcijas kopā ar universitātes kadetiem, lai pavērotu, kā tiek vadīts un organizēts viņu mācību process, un salīdzinātu ar savā valstī pieņemto kārtību. Pēc teorētiskajām lekcijām novērojām arī lauka nodarbības, kurās tika mācīta militārās taktikas teorija lauka apstākļos.

7. novembrī pavadījām, apskatot militāro infrastruktūru un instalācijas universitātes teritorijā, kā arī tās tuvējā apkārtnē. Devāmies uz šautuvi, kurā vingrinājāmies ar pneimatiskajām sporta šautenēm. Apmeklējām vienu no ASV armijas reindžeru skolas (*US Army Ranger school*) mācību poligoniem un apskatījām tā infrastruktūru.

Atgriežoties no izbraukuma, devāmies uz alpīnisma torni universitātes teritorijā, lai piedalītos militārā alpīnisma nodarbībā un paraugdemonstrējumos. 8. un 9. novembrī Ziemeļdzordžijas universitātē notika konference par civilmilitāro sadarbību kibervidē un kiberdrošības jautājumos. Tajā uzstājās dažādu valstu lektori un notika paneļdiskusijas.

Priekšpēdējā starptautiskās kadetu nedēļas dienā devāmies uz vienu no lielākajām ASV armijas bāzēm un piekto lielāko militāro bāzi pasaulē – *Fort Benning*. Tur apmeklējām *Rangers in Action* jeb vienības paraugdemonstrējumus, kā arī *Airborne school* un tās instalācijas.

Starptautiskā kadetu nedēļa kopumā bija ļoti labi organizēta, saturīga un ar interesantām aktivitātēm ne tikai no atpūtas un kultūras iepazīšanas aspekta, bet arī akadēmiskajā jomā.

Kadetu starptautiskās nedēļas ASV dalībnieki. 2017. gada 4.-11. novembris

STARPTAUTISKĀ KADETU NEDĒĻA LATVIJĀ

Starptautiskā kadetu nedēļa Latvijas Nacionālajā aizsardzības akadēmijā (NAA) šogad notika no 12. marta līdz 16. martam. Tajā piedalījās kadeti no ASV, Beļģijas, Gruzijas, Igaunijas, Lietuvas, Latvijas, Norvēģijas, Polijas un Zviedrijas. Mūsu akadēmiju pārstāvēja 1., 2., 3. un 5. kursa kadeti no visu spēku veidiem. Kadetu nedēļa sākās ar NAA prorektora pulkvežleitnanta Aivara Krjukova uzrunu un prezentāciju. Dienas pirmajā pusē akadēmiju pārstāvji prezentēja savas valsts mācību iestādes.

Dienas otrā pusē tika veltīta, lai analizētu Ukrainas konflikta kaujas, piedāvātu savus variantus un priekšlikumus, kā rīkoties. Nodarbību vadīja virsnieki no NAA un vēsturnieks Valdis Kuzmins. Pēc veiksmīgi padarītajiem darbiem Kadetu klubā norisinājās vakara neoficiālā daļa – sadraudzības vakars. Viesiem bija iespēja iepazīties ar Kadetu klubu, tā tradīcijām un vēsturi. Vakara gaitā kadeti no katras valsts sagatavoja spēles, kas palīdzēja savstarpēji iepazīties un socializēties.

Nākamajā rītā kadetu grupa devās uz Liepāju, pa ceļam apmeklējot vairākas valsts un militārajai vēsturei nozīmīgas vietas. Pirmā pietura bija Ziemassvētku kauju muzejs, pēc tam – Oskara Kalpaka muzejs Skrundas apkārtnē.

Otrās dienas vakars noslēdzās Liepājā ar kopīgām vakariņām vecpilsētā. Nākamajā dienā kadeti devās uz Baltijas valstu Jūras spēku ūdenslīdēju skolu, kur iepazīnās ar ūdenslīdēju ikdienas dzīvi un ekipējumu. Tālāk ekskursija turpinājās Karostas cietumā, kā arī Ziemeļu fortos, kur notika Brīvības cīņas.

Starptautiskā kadetu nedēļa Latvijā, NAA.
2018. gada 12. marts

Starptautiskā kadetu nedēļa Latvijā, Ziemassvētku
kauju muzejā. 2018. gada 13. marts

Starptautiskā kadetu nedēļa Latvijā, kaujas
šaušana Kadagā. 2018. gada 15. marts

Ceturtdienas rītā kadeti devās uz Ādažu militāro bāzi, kur notika Baltijas Kaujas grupas komandiera lekcija par robežu drošību Baltijas valstu reģionā, kā arī iepazīšanās ar mūsu bruņoto spēku tehniku, ieročiem un mūsu sabiedroto tehnikas vienībām no Polijas, Kanādas, Itālijas un citām valstīm.

Pēcpusdienā kadeti sacentās dažādās šaušanas disciplīnās ar *Glock* pistolēm 25 m attālumā un G36 trieciensautenēm no 300 m attāluma, kā arī citās šaušanas disciplīnās.

Vakara noslēgumā kadeti devās uz Vecrīgu, kur notika orientēšanās pasākums pa nozīmīgajām vecpilsētas vietām. Ārvalstu kadeti mūsu pavadībā devās pa pilsētu, meklējot pieturvietas, kur uzzināja par to nozīmi mūsu tautai, valstij, kā arī brīvības atgūšanai. Kontrolpunkti bija pie Brīvības pieminekļa, Bastejkalna, Kara muzeja, Rīgas pils, Melngalvju nama un Doma laukuma.

Starptautiskās kadetu nedēļas noslēguma diena iesākās ar sporta sacensībām. Kadeti tika sadalīti četrās komandās un mērojās spēkiem *crossfita* stila disciplīnā un basketbola sacensībās.

Dienas otrajā pusē kadeti devās uz kartinga trasi un motormuzeju. Pasākuma noslēgums notika atpūtas namā "Lido", kur kopīgu vakariņu laikā tika apbalvoti labākie kadeti šaušanas disciplīnā un sporta sacensībās.

Kadets Artis Treulands
GS MV 4. kurss

LATVIJAS VĀRDS IZSKAN PASAULĒ!

Nule kā sagaidīts Jaunais gads, Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas teritoriju vēl klāj sniegs, kāds varbūt vēl ir pēcsvētku noskaņās, bet kadeti pilnā kaujas ekipējumā veic forsēto maršu pa ledainajiem ceļiem, lai mestos pretī jaunā gada piedāvātajiem izaicinājumiem. Ir sākusies atlase ikgadējam militārajām sacensībām *Sandhurst Military Skills Competition 2018*, kuras risināsies pavasarī.

Sacensību norises vieta ir nemainīga – ASV Militārā akadēmija Vestpointā. Kadetiņiem tā ir neatsverama pieredze, un gribētāju ir daudz, bet iespēja *nokosties no lielā ābola* būs tikai daži.

Pēc divu mēnešu sagatavošanās posma akadēmijas komanda vienpadsmit kadetu un divu pavadošo karavīru sastāvā agrā svētdienas rītā devās tālajā ceļā uz Vestpointas akadēmiju. Arī šogad Latvijas vārds un varēšana būs jāpierāda 64 komandu konkurencē, no kurām 14 ir internacionālās.

Pirmajā dienā komandām bija iespēja piedalīties ASV kolēģu veidotā konferencē *Training to Win Tomorrow's Wars*. Tālākā nedēļas dienas pirms sacensībām tika izplānotas tā, lai komandas varētu sagatavoties gaidāmajiem uzdevumiem, iepazīties ar vienotajiem kritērijiem un izplānot komandas taktiku. ASV pārstāvji organizēja nodarbības, kurās varēja uzlabot prasmes šaušanā ar trieciensauteni *M4A1* un pistoli *M9*, granātas mešanā, iepazīt ekipējumu medicīnas nodarbībā, kā arī saliedēt komandas sadarbību šķēršļu joslā un laivošanā. Mūsu komanda visās apmācībās uzrādīja augstus rezultātus un demonstrēja saliedētību, kas deva ticību savām spējām un cēla komandas garu.

Mums un pārējām internacionālajām komandām šis laiks kalpoja arī kā aklimatizācijas periods jaunajā vidē. Atrodoties tik prestižā vietā, kur katra diena ir kā piedzīvojums, arī sacensību diena pienāca ļoti ātri. Latvijas komanda uz starta stājās kopā ar tādām lielvalstīm kā Austrālija, ASV un Lielbritānija, kas nozīmēja, ka cīkstēšanās un mērošanās spēkiem būs sīva visas distances garumā.

Neskatoties uz kalnaino apvidu, apstākļus komandām vēl vairāk sarežģīja karstais laiks, kas sakritības dēļ parādījās tieši sacensību laikā. Pēc starta signāla komandas apņēmības pilnas devās distancē, kur forsēti pārgājieni mijās ar spēkus izsmeltošiem kontrolpunktiem. Jau pirmais kontrolpunkts bija smags pārbaudījums visām komandām. Stafete ar smagumu pārvietošanu atņēma daudz spēka, rezultātā jau distances sākumā bijām pārguruši. Šajā brīdī sapratām, ka sacensības kalnainajā apvidū nevienam nebūs kā pastaiga, laiks sakost zobus un parādīt visu, uz ko esam spējīgi.

Pirmajā dienā komandas sacentās šaušanā ar trieciensauteni, ievainoto glābšanā, šķēršļu joslas pārvarēšanā un uzdevumu veikšanā gāzmaskās. Nakšņot visas komandas pulcējās vienuviet. Šeit bija iespēja pārņemt vārdus ar citu valstu komandu dalībniekiem par diēnu piedzīvoto, un visi kā viens atbildēja, ka ir smagi un nogurdinoši, bet se jā lasāms, ka padoties negrasās neviens.

Pēc īsas spēku uzkrāšanas sacensību dalībnieki devās nakts uzdevumos, kur bija jā pierāda savas spējas orientēties apvidū un pretinieka izlūkošanā. Liela nozīme bija stratēģijas izvēlei, lai ierobežotā laikā izvēlētos efektīvāko maršrutu un iegūtu pēc iespējas vairāk punktu. Uzdevumi noslēdzās ar atgriešanos iepriekšējā nakšņošanas vietā.

Otrās sacensību dienas rīts arī sākās ar skaistu saullēktu un zilām debesīm, kas vienlaikus nozīmēja, ka pēdējā dienā karstums nežēlos dalībniekus. Līdzīgi kā pirmajā dienā, Latvijas komanda kopā ar citām pēc starta signāla, atbalstītāju ieskausti, devās trasē. Sacenšoties šaušanā ar pistoli, ūdens šķēršļa pārvarēšanā ar laivu un pretinieka uguns punkta iznīcināšanā, lai izglābtu ievainoto, tika veikts viss iepriekšējās dienas maršruts. Svarīgs bija maršruta pēdējais nogrieznis līdz Vestpointas akadēmijai, jo piešķirtie punkti par distancē pavadīto laiku tika dubultoti. Mūsu kadeti parādīja savu raksturu, apsteidzot vairākas komandas, kurām acīmredzot nogurums ņēma virsroku. Un tad atlika tikai noslēdzošais uzdevums, kurā tradicionāli bija jāpārvieta dažādi smagumi apkārt galvenajam parādes laukumam, lai, atbalstītāju gaviļu ieskausti, beidzot šķērsotu finiša līniju.

Pēc īsas atpūtas komandas tika aicinātas uz svētku vakariņām un rezultātu paziņošanu akadēmijas ēdnīcā. Pēc vadības uzrunām, kā pirmās uz apbalvošanu tika izsauktas

NAA komanda militārajās sacensībās ASV. 2018. gada 9. aprīlis

komandas, kuras ieguvušas goda uzšuves, un starp tām izskanēja arī Latvijas vārds. Šogad mūsu kadeti izcīnīja bronzas uzšuves un līdz ar to 16. vietu 64 komandu konkurencē.

Sēžot lidmašīnā, atpakaļ ceļā uz mājām ikkatram bija iespēja apdomāt, kāds tad bija kumoss no lielā ābola. Kādam tas noteikti bija salds spilgto iespaidu un iegūtās pieredzes dēļ, citam iespējams rūgtāks atstāto spēku dēļ. Noteikti katrs pārdomāja – vai varēja kaut ko paveikt labāk? Bet ir pilnīgi skaidrs, ka Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas kadeti kārtējo reizi, netaupot spēkus, ir likuši izskanēt savas valsts vārdam pasaulē, jo tā ir mūsu zeme, Latvija!

*Kadets Kristaps Linde
SzS MV 1.kurss
Kadete Kristīne Saulīte,
KSV kurss*

PAZUDUŠIE 2018

“Pazudušie 2018” ir Rīgas Tehniskās universitātes organizēts aktīvās atpūtas pasākums – nakts orientēšanās sacensības ar 20 kontrolpunktiem. Vienu no tiem pēc RTU uzaicinājuma veidojām mēs, NAA kadeti no 3. Jūras spēku militārās vadības un 1. Sauszemes spēku militārās vadības kursa. Sacensības notika naktī no 27. uz 28. aprīli un NAA kontrolpunkts tika izveidots kā šķēršļu josla.

Viss sākās pusdienlaikā, kad sagatavojāmies un devāmies uz mums norādīto punktu, kur sākām tā iekārtošanu. Ilgi gaidījām komandas un sākām jau garlaikoties, bet, kad krēsloja, ieradās pirmā ilgi gaidītā komanda. Iekšēji biju satraucies, jo pārņēma bailes, ka izgāzīšos. Gaidīju grūtības, bet īsti nezināju, kādas. Varbūt tā bija atbildības sajūta, jo pagājušajā gadā šis pasākums esot bijis lielisks, un latīņa ir jātur. Es taču civilos vēl nekad nebiju komandējis, līcis viņiem rāpot, līst un pašam kliegt, kamēr gandrīz pazūd balss. Bet, paldies dievam, tā nenotika, neizgāzos.

Apvidus bija pateicīgs, jo tur bija tranšejas un bedres. Šīs priekšrocības izmantojām, tranšejas pārsedzām ar dēļiem, radot šauru telpu, caur kuru dalībniekiem bija jālien. Šeit vairāki dalībnieki par sevi uzzināja kaut ko jaunu. Citi atklāja, ka viņiem ir bailes no tumšas un šaurām vietām. Citi bailes pārvarēja labāk, citi kļuva nedaudz emocionāli un nespēja turpināt trasi. Lai radītu apjukumu un dezorientētu dalībniekus, trasē bija izvietoti prožektoru, kas apžilbināja dalībniekus. Talkā ņēmām arī dūmu granātas, lai apgrūtinātu redzamību, kā arī izmantojām signālraketes trokšņu efektam.

Trases garumā mēs „uzmundrinājām” un „motivējām” dalībniekus ar skaļiem saucieniem, uz ko dalībnieki reaģēja dažādi. Citi to neuztvēra personīgi un veica trasi ar smaidu sejā, atzīstot, ka tas bija punkts, kuru visvairāk gaidīja, citi reaģēja ne tik pozitīvi. Pēc trases beigšanas viņi arī atklāja, ka bija nedaudz aizvainoti. Lai mazinātu, aizvainojumu paskaidrojām, ka tas nav jāuztver personīgi, bet izveidots, lai radītu nelielu haosu un apjukumu.

Visvairāk mani pārsteidza cilvēku reakcija uz manām komandām. Nebiju domājis, ka civilo morālā un stresa noturība ir tik zema, viņus bija viegli saraudināt, samulsināt tā, ka tie vairs neko nesaprot. Man visvairāk bija žēl kādas meitenes, kura, lienot caur tranšejas tuneli, uzzināja, ka viņai ir klaustrofobija. Ielienot tunelī, meitene sastinga un viņai sākās panika. Biju satraucies, taču kopā ar biedriem izvilkām viņu ārā.

Tā arī visa nakts pagāja, dzenot cilvēkus stresā.

Paši kadeti pasākumu vērtējam pozitīvi – aktīvi darbojāmies kontrolpunktā, mūsaprāt, pasākums no mūsu iesaistes puses bija izdevies.

VASARAS LAUKA NOMETNE

Kā jau katru gadu, augusts Latvijas Nacionālajā aizsardzības akadēmijā (NAA) tiek pavadīts Ādažu poligonā, Vasaras lauka nometnē. NAA sadarbojas ar citām militārajām augstskolām un Valsts robežsardzes koledžu, tādēļ nometnē bija kadeti no Čehijas, Gruzijas, Polijas un Zviedrijas.

Vasaras lauka nometnes mērķis ir rast iespēju vecāko studiju kursu kadetiņiem komandēt pilnvērtīgus vadus un krāt militāro pieredzi, bet jaunāko studiju kursu kadetiņiem – apgūt jaunas zināšanas un iegūt prasmes darboties šāda tipa vienību sastāvā.

Visi kopā pirmo nedēļu pavadījām poligonā, attīstot šaušanas iemaņas ar trieciensauteni G36. Distances bija dažādas – 50 m, 100 m, 200 m un 300 m. Lielais karstums šajā gadā bija papildu izaicinājums, tādēļ vajadzēja dzert daudz ūdens. Pirmo nedēļu brokastis un vakariņas bija Ādažu militārajā bāzē, bet pusdienas poligonā no termosiem, kurus arī nodrošināja Ādažu militārā bāze. Dzīvojam lielās teltīs – vakaros iepazīnāmies ar Ādažu bāzi, kā arī sportojām.

Katru dienu kadetiņiem vajadzēja noiet garas distances, izlūkot teritoriju, maskēties un, protams, veikt uzdoto uzdevumu, lai arī cik grūts, sarežģīts tas būtu. Teorētisko nodarbību fāzē (STX – *Sight training exercise*) kadeti trenējās tam, kas viņus sagaidīs praktisko nodarbību fāzē (FTX – *Field training exercise*). Uzdevumi bija grūti, taču nedrīkst aizmirst moto “grūti mācībās, bet viegli kaujā”, tāpēc FTX fāzei kadeti bija gatavi.

2018. gada NAA Taktikas kausa izcīņas sacensību
uzvarētāji - jauktā SzS, GS un JS MV 3. un 4. kursa komanda

Kadeti 2. rinda no kreisās: Ervīns Zukulis (JS 3.kurss), Artūrs Stīlītis (SzS 4.kurss), Emīls Rīpa (SzS 4.kurss),
 Ēriks Niegliņš (SzS 4.kurss), Raitis Ezeriņš (SzS 4.kurss), Roberts Naglis (GS 4.kurss)
 Kadeti 1. rinda no kreisās: Mairis Hušča (JS 4.kurss), Rūdolfs Ozols (JS 3. kurss), Edgars Elvis Lielmērs (JS 4.kurss)

NAA kadeti bija sadalīti vados un nodaļās. Pirmais un otrais vads trenējās, “karojot” savā starpā, un to pašu darīja nodaļas. Robežsargiem, protams, NAA vasaras nometne likās neparasta un interesanta, bet tajā pašā laikā grūta, jo pirms tam viņi nebija saskārušies ar tā saucamo *meža dzīvi*. Līdz ar to tas viņiem bija izaicinājums. Vadiem un nodaļām bija arī jāsaazinās ar TOC (*tactical operation center*), lai dabūtu munīcijas un ūdens krājumus un lai saņemtu uzdevumu.

2013. gadā Latvijas Nacionālā aizsardzības akadēmija ir aizsākusi jaunu tradīciju – Taktikas kausa izcīņu. Taktikas kauss tiek organizēts Vasaras lauka nometnes noslēgumā, un tajā ietilpst dažādu uzdevumu veikšana, kur jāizmanto taktiskās zināšanas, kas iegūtas un nostiprinātas Vasaras lauka nometnes laikā. Arī 2018. gadā tika organizēta Taktikas kausa izcīņa. Sīvā konkurencē pirmo vietu un Taktikas kausu ieguva apvienotā sauszemes, jūras un gaisa spēku komanda.

Nometnes noslēdzās ar pirts kurināšanu un šašliku ēšanu. Neoficiālā gaisotnē kadeti stāsta interesantus, smieklīgus un grūtus notikumus, kas tika piedzīvoti nometnes laikā. To pašu dara arī instruktori. Protams, nevar aizmirst par tām naktīm, kad paliec ārā poligonā, pildot konkrētu uzdevumu, bet, gulēt ejot, izbaudi dabas klusumu un skaistas zvaigžņotas debesis.

Taktikas kauss. 2018. gada 20. augusts

Taktikas kauss. 2018. gada 20. augusts

DIVREIZ GADĀ... JEB KĀ SARŪPĒT SVINĪGUS BRĪŽUS NAA KADETIEM

Neskatoties uz akadēmijas rutīnu, vismaz divreiz gadā cenšamies arī kadetiem sagādāt svinīgus brīžus un iespēju nedaudz izrauties no ikdienas dienesta darbiem. Jau divus gadus aktīvi darbojos Krīvu padomē, un viens no šīs padomes uzdevumiem ir balles organizēšana gan Ziemassvētkos, gan jūnijā – absolventiem.

Ar lielu prieku uzņemos rīkot balles, lai gan mani neviens neatbrīvo no tiešajiem pienākumiem. Tas prasa pietiekami daudz laika, kā arī papildu atbildību, kas patiesībā sagādā gandarījumu. Balles organizēšana nenotiek divas dienas pirms balles, bet jau divus mēnešus iepriekš. Lai balle izdotos sekmīgi, ir nepieciešams organizēt vairākas lietas. Viss sākas ar atbalsta personāla apzināšanu, kam tiek doti attiecīgi rīkojumi vai lūgumi – scenāriju sagatavošana, telpu noformējums, ēdienu pasūtīšana, muzikālo priekšnesumu sagatavošana, finansiālo jautājumu risināšana, balles afišu un ielūgumu sarūpēšana. Balles organizēšanu var salīdzināt ar izjauktu pulksteni, kam zobrati izbērti uz galda, un tie ir jāsaliek pareizā kārtībā.

Manuprāt, vissarežģītākais, organizējot balli, ir izdomāt kaut ko jaunu, ar ko varētu pārsteigt kadetus un viesus. Jāņem vērā, ka tas, kas ir bijis divas vai vairākas balles iepriekš – nepārsteigs vairs daļu no viesiem. Turklāt galvā jāpatur fakts, ka mēs kopumā esam ļoti atšķirīgi cilvēki un izpratne par to, kas ir labs un baudāms, arī atšķiras, līdz ar to ir pietiekami sarežģīti censties izdabāt visiem.

Jebkurā gadījumā, pat ņemot vērā visus sarežģījumus, kas rodas, organizējot balli, man kā organizatorei tas nesagādā vilšanos un es vienmēr ceru, ka šie svinīgie brīži sagādā prieku arī kadetiem un akadēmijas viesiem.

Ir svarīgi atcerēties, ka balles tiek organizētas, lai sagādātu prieku un ļautu nedaudz “atslēgties” no ikdienas rutīnas. Iespējams, ka no kadetu puses apmeklēt akadēmijas balles nosacīti var būt papildu slogs, tomēr es novēlu katram no mums atrast iekšējo spēku un motivāciju, priecāties, baudīt un būt kopā.

NAA Ziemassvētku balle. 2017. gada 15. decembris

IV. Kadetu esejas

Kadetu eseju konkurss norisinājās no 2017. gada 4. septembra līdz 30. novembrim. Eseju konkursa vērtēšanas komisija 1. vietu piešķīra Gaisa spēku Militārās vadības 5. kursa kadetei ANETEI ČEIČAI, 2. vietu piešķīra Sauszemes spēku Militārās vadības 2. kursa kadetam ROMALDO LEIMANTAM un 3. vietu – Sauszemes spēku Militārās vadības 2. kursa kadetam KRISTAPAM STRODAM. Publicējam trīs labākās esejas.

*Kadete Anete Čeiča
GS MV 5.kurss*

Dzīvo, kur dzīvodams, bet nesaki nekad – te esmu mājās, te esmu atradis jaunu dzimteni. Jo zini: dzimtene ir tikai viena, – kur esi dzimis, kur dzimuši un mūžu nodzīvojuši tavi vecāki, tavi senči, paaudžu paaudzēs.

/J. Jaunsudrabiņš/

Latvija – mana dzimtene, mana Tēvu zeme, mans liktenis un mana miera osta. Šeit dzīvojuši mani tēvutēvi un mātes, rīta rasu brienot, ar pirmajiem saules stariem cēlušies, raupjām rokām izauklējuši, lolojuši un kopuši ikkatru zemes stūrīti, ar dziesmu uz lūpām un, baltu priekšautu lepni nēsājot, briduši pļavās un mežos, spieduši pie sirds ikkatru siena gubiņu un melnzemīti, apmīļojuši ikkatru kociņu. Ticot skaistākai nākotnei un brīvībai, šeit dzīvoja karavīri, kuri cīnījušies par dzimteni, bez iebildumiem ceļot spožos latvju zobenus pret debesīm, atstājuši savas dzīvības, nu jau dusot smilšu kalniņā, norauģās uz mums no debesjuma, lai šeit mēs varētu dzīvot brīvi, veidot nākotni un katrs savu sapņu zemi. Manas mājas, kam pieder visskaistākā daba, vismainīgākie laikapstākļi, mūžzālie meži, četri vēsturiskie un tik dažādie novadi – Zemgale – maizes un zeltaino rudzu lauku auklētāja, Latgale – zilo, noslēpumaino ezeru zeme, Vidzeme – staltā pakalnu sargātāja, Kurzeme – vēju māte, kas var lepoties ar savu atklāto un apdziedāto Dzintara jūras piekrasti, no kuras dzintara latvieši reiz, ne tik mierīgos vējos un dzimtenes apspiedēju zābaku sabradātos laikos, sēdās laivās ar Latvijas vārdu sirdī un lūpās, sāļas un rūgtas asaras slaukot, ar čemodāniem, kuros salikta visa dzīve un atmiņas par savu zemes pleķīti laukos vai dzīvoklīti pilsētā, devās uz svešām zemēm ar cerību, ka reiz šeit – dzimtenē – atgriezīsies.

Visos laikos Latvijai mēģināja uzspiest svešu gribu, varam tikai skaitīt un, sirmgalvju atmiņu stāstos klausoties, brīnīties, kādas tik tautas nav vēlējušās būt saimnieces mūsu zemē. Ne tik tālā vēsturē tika pieredzēti kari, kas postījuši, plosījuši un iznīcinājuši mūsu skaisto zemi, kura katru reizi ar tautas apziņu, degsmi un tautas varoņu lietām asinīm atkal augšāmcēlusies, ar stiprajiem tautasdziesmu vārdiem, saknēm, tradīcijām un darbiem dzīvojusi brīvi, bet tad atkal – pasaules nemieri to skāruši, un no Latvijas vārda un karoga nācās šķirties, lai ielu nosaukumi, tautas vēsture, notikumi un rakstnieku veidotie stāsti tiktu pārrakstīti pēc apspiedēju gribas, likti zem cenzūras lupas, lai tikai mēs nedzirdētu vārdu Latvija, kas uz brīdi bija zudusi pasaules acīm, bet ar lielu gribu, dzimtenes mīlestību un sevis apzināšanos tika atgūta, un nu jau vairāk nekā ceturtdaļgadsimtu tiek skandināts tautas svētkos, ikdienā un katru mīļu brīdi. Zem sarkanbaltsarkanā karoga nu varam svēto lūgšanu „Dievs, svētī Latviju!” ar lielu godu un brīvību savā latvieša nesatricināmajā garā dziedāt, līksmojot priekā pielijušajai un lepnajai dvēselei.

Šobrīd ne tikai kari vien, bet arī lielā tautas izbraukšana, labākus laikus un apstākļus meklējot, skar mūsu valsti. Vai tiešām tas ir patvērums no grūtās ikdienas – dzīvot svešā

zemē, svešu maizi ēst, svešu valodu runāt? Nevaram un nedrīkstam nopelt latvju tautas cilvēka izvēli, jo citu nopelt vienmēr ir vieglāk nekā iekāpt viņa zābakos un nostaiģāt to pašu ceļu, taču ar prieku un lielu cerību es klausos plašsaziņas līdzekļos, kā cilvēki saka: „Nē, mēs atgriezīsimies savā dzimtenē, ieguldīsim savu spēku un darbu tur, jo gribam redzēt savus bērnus izaugam Latvijā. Nekur citur!” Protams, tiek dzirdēti arī citi viedokļi un stingra nostāja, ka svešā zemē labāk klājas, ka Latvija vairs tikai atmiņās vien. Es esmu ar sirdi un dvēseli iesakņojusies dzimtenē, ticu, ka varam katrs šeit sasniegt visu, tikai jāstrādā un jāmīl sava zeme, šeit ir mūsu mājas. Sava tauta ir sava, ar svešu nekad tik labi nesadzīvos! Kurš gan cits šeit dzīvos, ja ne latvieši? Neviena cita tauta nevēlēsies svešā zemē strādāt un to attīstīt, veidot labklājību kā tikai savējie. Savu sāpi par zaudēto dzimteni esam pietiekami ilgi dziedājuši, dzirdējuši un apraudājuši Latvijas likteni. Manuprāt, tas ir mūsu gods un pienākums šeit būt, lolot un sargāt dzimteni, kā to darījuši mūsu senči. Vai par velti viņi cīnījās? Daudzi zaudēja ģimeni, mājas, zemi, pazemojās, cieta badu un aukstumu izsūtījumā, kurā katra no mājām paņemtā, svešu karavīru neatņemtā lietiņa sildīja sirdi un atgādināja dzimteni. Cik daudz vēstures grāmatās ir lasīts par to, ka vārds “Latvija” sargājis, sildījis un tālīnājis no domām par nāvi, kas tik tuvu bijusi kara laikā izsūtījumā vai kādā ierakumā, kurā kājas līdz ceļgaliem grimušas dubļos. Nu mūsu Latvija ir mūsu rokās.

Pirms gada, apceļojot Ameriku, satiku kādu ģimeni, kuras pavarda sildītāja bija latviešu sieviete, nu jau sasniegusi cienījamu vecumu, dzīvojot Amerikā vairāk nekā 50 gadus, tāpat katru dienu ar siltu vārdu apmīļo dzimteni no tāluma. Slaukot rūgtas asaras, viņa man rādīja atmiņu albumu un fotogrāfijas par Latviju, skanot fonā “Čikāgas piecīšu” dziesmām. Tikai karš licis viņai pamest dzimteni, lai glābtu savu un mīļoto cilvēku dzīvības un likteni. To degsmi un mīlestību pret dzimteni, neaizmirsto valodu, es atcerēšos mūžam sev kā paraugu. Tas bija tik aizkustinoši redzēt, ka Amerikā – zemē, kas atrodas aiz okeāna un nemaz nelīdzinās mūsu mazajai Latvijai, kādā mājā tiek koptas latviskas tradīcijas, viesistabā atrodas galdiņš, uz kura stāv porcelāna tautumeitas krāšņos latvju tautastērpos. Tur, grūtiem laikiem pakļaujoties, pret savu gribu sāka dzīvot latviešu sieviete un ar savu ģimeni jau ir pieņēmusi svešu kultūru citā zemē, bet sirdī viņa tur un vienmēr turēs dzimteni kā vissvētāko piemiņu, viņa ir kā stiprs piemērs katram aizbraucējam. Es biju neizsakāmi lepna, ka pasaulē tomēr ir vēl tādi cilvēki, kas neaizmirst savu Tēvu zemi. Sieviete, no manis atvadoties, teica: “Meitiņ, nekur nav tik garšīga maize, laipni cilvēki un skaista daba kā MŪSU Latvijā! Neaizmirsti to! Kad atgriezīsies dzimtenē, samīļo no manis Rīgu, tās bruģi un torņus, braucot uz laukiem, pasveicini no manis pļavas un cieņā noliec ziedus pie Brīvības pieminekļa, es mīlu Latviju, nezinu, vai jēkad tur aizbraukšu vēlreiz.” Savās domās viņa ar naidu atceras un klusībā nolād mūsu tautas apspiedējus, bet viņa nekad nav vainojusi un nepiemin ar jaunu savu dzimto zemi un tās likteni, kurš bija tik nežēlīgs, liekot izceļot no Latvijas neziņā, kas notiks tālāk, atstājot savas mājas un visu tik ierasto dzīvi, atstājot savus mīļos tālumā.

Nekad nezinām, kas notiks ar mums rītdien, kur nokļūsim un ko liktenis mums paredzējis, taču, kamēr dzīvojam šeit, kamēr esam veseli, ceļamies no rītiem, lai ietu un strādātu savā zemē, varam svinēt tautas svētkus, vienojoties kopīgā dziesmā, priecāties un būt blakus saviem mīļajiem, kamēr lepojāmies ar savu zemi, to cienām, godājam un sargājam paši, tikmēr zinu, ka Dievs arī sargās mūs, mūsu tautu un Latviju. Lai vai kur latviešu cilvēks nonāktu, tam jātur sirdī Jāņa Jaunsudrabiņa vārdi: „Dzīvo, kur dzīvodams, bet nesaki nekad – te esmu mājās, te esmu atradis jaunu dzimteni. Jo zini: dzimtene ir tikai viena, – kur esi dzimis, kur dzimuši un mūžu nodzīvojuši tavi vecāki, tavi senči, paaudzū paaudzēs.”

LATVIJAS SIMTGADE MANĀ SKATĪJUMĀ

Katrai valstij ir savs stāsts par to, kā tā ir ieguvusi brīvību, notikumi, kuriem ir nācies iziet cauri, un sapņi par labāku nākotni. Latvijas simtgades svinēšana apliecina, ka arī mūsu valstij ir tāds stāsts. Stāsts par patriotiskiem cilvēkiem, kas bija gatavi atdot savu dzīvību, lai mēs iegūtu brīvību, stāsts par valsts vadīšanu, lai tautai būtu labi, stāsts par to, kā mūsu mazā valsts vēl var augt.

Latvijas simtgade manā skatījumā pierāda to, ka arī daži cilvēki var ietekmēt sabiedrību un lietu norisi valstī. Pirms 1918. gada 18. novembrī tika proklamēta Latvijas Republika un pirms 1917. gada novembra, kad oficiālā dokumentā tika deklarēts, ka Latvija ir autonoma valstsvienība, bija cilvēki, kas ticēja, ka Latvija varētu iegūt savu neatkarību, un viņi ar savu ticību un pārliecību dalījās ar citiem, kā rezultātā cilvēki nepalika vienaldzīgi, un Latvijā lietas sāka mainīties. Tas viss sākās ar ideju un cerību par labāku nākotni. Mūsdienās ļaudis bieži saka, ka viens cilvēks neko nespēj izmainīt, bet, manuprāt, pagātne pierāda pretējo. Pieaugot nacionālismam pēc 1905. gada revolūcijas un saskatot labvēlīgus apstākļus pēc Pirmā pasaules kara, latvju tauta nepalika malā, bet izmantoja izdevību, lai iegūtu paši savu neatkarīgu valsti.

Patriotisms aizdedz cilvēku sirdis, un viņi ir gatavi cīnīties par to, kam viņi tic un ko viņi mīl. Vai ne tādēļ notika Neatkarības cīņas? Latvijas jaunizveidotajai valstij nebija viegls sākums. Valstij vajadzēja ļaudis, kas par to cīnītos, un to netrūka. Pusotra gada garās cīņās gan pret Krievijas agresiju, gan Vācijas pierādīja, ka latvieši ir spējīgi izveidot valsti, kurai lemts pastāvēt. Ar patriotismu sirdī un vēlmi saglabāt Latvijas neatkarību jaunizveidotās valsts pirmajai armijai izdevās nosargāt neatkarību.

Redzot, ka latvieši nav gatavi padoties pirmajām, kaut arī nopietnām grūtībām un ka viņi patiesi vēlas neatkarīgu valsti, 1921. gada 26. janvārī Latvijas neatkarību atzina starptautiski. Taču ar to pārbaudījumi tautas neatkarības nostiprināšanai nebeidzās.

1940. gada jūnijā, kad Sarkanā armija okupēja Latviju. Masu deportācijas 1941. gada jūnijā un vēlāk arī 1949. gada martā smagi skāra latviešu tautas nacionālo pašapziņu. Inteliģentākos un spējīgākos cilvēkus izsūtīja, lai tautai neienāktu prātā sacelties. Uzņēmīgākie cilvēki, kas vēlējās kaut ko darīt tautas labā un nepakļauties Padomju režīmam, tika represēti, cilvēkos radās bailes un domas par to, ka nekas vairs nevar mainīties tautas labklājībā, tāpēc nav vērts mēģināt. Deportāciju sekas jūtamas vēl šodien. Ir grūti atrast jaunus uzņēmīgus cilvēkus, kuri būtu gatavi riskēt un darīt lietas, jo nereti bailes, kas jau ir iesakņojušās ģimenes pagātnē, viņus paralizē. Un, lai gan Padomju režīma ietekme bija jūtama visur, tomēr dažas tradīcijas nemainījās. Latvieši ir dziedātāju tauta, un tas tika vēlreiz apliecināts pirmajos Dziesmu svētkos 1873. gadā. Arī latviešu literatūra turpināja attīstīties tautiskā garā par spīti tam, ka visā valstī valdīja cenzūra un latviskumu centās izskaust. Gadiem ejot, tomēr notika pārmaiņas, tauta atkal atrada drosmi, un 1991. gada janvārī sāka veidot barikādes, bet augustā jau atjaunoja savu neatkarību. Ne tikai savās sirdīs viņi jūta šo brīvību un svinēja uzvaru, bet arī pārējā pasaule atzina, ka Latvija ir neatkarīga valsts.

Lai kā citi centās iznīcināt mūsu saknes, uzspiest savu kultūru un paražas, tomēr latviešus nevar tik viegli salauzt. Viņi ir cīnītāju tauta. Mēs esam un būsīm cīnītāju tauta! Es esmu lepnis, ka varu sevi saukt par daļu no šīs drosmīgās tautas, kura nepadevās Brīvību cīņu laikā un kuras pamatus neiznīcināja pat tad, kad lielākā daļa izglītoto cilvēku tika deportēti, kura noturējās barikāžu laikā un atjaunoja savu neatkarību. Tauta, kura cīnās kopā, paliek kopā. Paliek kopā, dziedot dziesmas un svinot svētkus, kopā

sadodas rokās, lai pievērstu pasaules uzmanību, kopā nosargā savu nacionālo identitāti.

Latvijas simtgade ir liels notikums. Neatkarība Latvijai nav nākusi viegli, un, iespējams, tieši tādēļ mēs to tik ļoti cenšamies saglabāt un sargāt. Manā skatījumā par šo valsti ir vērts krist, un tādēļ jau no skolas gadiem esmu interesējies par militārām lietām un šobrīd mācos Nacionālajā aizsardzības akadēmijā, lai kļūtu par virsnieku un vadītu vienu no valsts armijas vienībām. Atskatoties uz Latvijas pagātnei un redzot, ko cilvēki bija gatavi ziedot, lai es varētu dzīvot miera pilnā valstī, iet gulēt bez bailēm, zinot, ka neviens nakts laikā pie manis neieradīsies un neliks iet svešiniekiem līdz, arī es gribu dod savu ieguldījumu drošas valsts nākotnē. Es vēlos, lai vēl pēc simt gadiem, nākamās paaudzes var brīvi paust savu viedokli, brīvi svinēt latviešu svētkus, brīvību apliecināt savu nacionālo identitāti Latvijai gan izkarot karogu, gan dziedot himnu, gan ar zināšanām par pagātnei.

Šajos simt gados Latvija ir piedzīvojusi ļoti daudz. Cik daudz viena tauta var panest? Cik daudz kariem ir jāiet pāri vienai zemei, lai tur beidzot iestātos miers? Parasti saka, ka mums neuzliek vairāk, nekā varam panest. Manuprāt, vēsture pierāda, ka mēs, latvieši, esam spēcīgāki nekā mums pašiem vai apkārtējo valstu kaimiņiem citreiz liekas.

Citiem simt gadi var likties ilgs laikposms, bet man ne. Es ticu, ka Latvijai būs vēl ilgs un skaists mūžs. Sarkanbaltsarkanajam karogam vēl ilgi jāplīvo mūsu karogu mastos. Simtgade ir apliecinājums tam, ka latviskās saknes nevar iznīcināt. Vienmēr atradīsies kāds, kas tautas patriotismam liks uzvirzīt, iededzinās sirdis, un kopīgiem spēkiem mēs spēsim nosargāt savu zemi. Latviskā identitāte neslēpjas citās tautās. Latvju tauta ir maza, bet tomēr spēcīga. Lai arī kas notiktu nākotnē, es ticu, ka valsts spēš būt neatkarīga, un nosargāt brīvību turpmāk, tāpat kā to spēja līdz šim. Kamēr vien būs cilvēki, kas iestāsies par savu zemi, tikmēr viņiem tā piederēs.

Pirms simt gadiem cilvēki bija gatavi atdod savu dzīvību par Latvijas valsts neatkarību. Viņi pat nezināja, vai upuris būs tā vērts un vai neatkarīga valsts kādreiz ieraudzīs saules gaismu. Viņu upuris bija tā vērts! Mums ir jā rūpējas par šīs valsts labklājību, par tautas labklājību. Mūsu pienākums ir novērtēt to, ko mūsu senči ir darījuši pagātnē, un parūpēties par to, lai mēs šo valsti veidotu arvien labāku.

Atskatoties vēsturē, pateicības pilnām sirdīm un ar nacionālās identitātes apziņu, mēs šodien varam svinēt Latvijas simtgadi. Pirmo no daudzām simtgadēm, kuras vēl būs.

*Kadets Kristaps Strods
SzS MV 2.kurss*

Latvju karavīrs nekad neuzbruks citai zemei un nenāks pēc svešas zemes, mantas un darba augļiem. Latvju karavīrs nekad nevienam neies palīgā apspiest citas tautas. Bet latvju karavīrs labāk mirs, nekā atdos savu un savas zemes brīvību.

(Krišjānis Berķis)

Kara vīrs. Vīrs, kurš dodas karā, vīrs, kurš karā pavadījis visu savu mūžu, un vīrs, kurš pārnācis no kara... Bet varbūt tas ir vīrs, kuram no kara vairs nav lemts pārnākt? Kāda ir motivācija kļūt par karavīru? Karavīrs... vīrs, kurš nezina savu likteni, viņš kalpo valstij un gatavs mirt, lai citi dzīvotu.

Latvietis savā būtībā kopš tēvutēvu laikiem ir bijis pieticīgs. Viņam nav vajadzējis daudz – tik savu rudzu lauku, maizīti un pašam savas mājas. Tāpēc latvju kareivis nedosies iekarošanas karos, lai laupītu un raustu svešas mantas, taču, ja kāds uzbruks viņa zemei, viņš pratīs to godam aizstāvēt.

Mēs esam dzimuši šajā zemē, lai to turētu godā un sargātu, lai koptu un mīlētu mūsu tautu un mūsu valodu. Šī mīlestība dod mums spēku un stiprumu. Tā tas ir arī mūsdienās, un savu sūtību neizmainīsi, būdams latvietis, būdams kareivis. Mēs mākam izdzīvot, mēs mākam lūgt Dievu gan par sevi, gan arī par citiem. Mūsos bijis liels spēks, lūdzāmie Dievu, ticējām, klusējām, nebijām tie, kas runā par savām bēdām. Tāds ir bijis latvietis. Nekas nav mainījies. Es, kā kareivis, zinu savu vietu, zinu, uz ko esmu spējīgs. Es zinu, ka savu tēvu zemi spēju, varu un protu nosargāt. Mani senči ir dienējuši armijā, arī es zinu, kā tas ir, kad mājās gaida ģimene, kura tic tam, ko es daru. Šī apziņa ir mana iekšējā spēka avots. Es zinu, lai kas arī notiktu, mana tēvija aizvien varēs uz mani paļauties.

Kāds ir karavīra uzdevums? Ja uz tšu brītiņu mēs apstāsimies no ikdienas steigas, aizvērsim acis un ieklausīsimies sevī, savā sirdī, tad sadzirdēsim, ko vēlas ļaudis. Mēs visi vēlamies savu valsti. Galvenais, lai būtu miers. Karavīrs ir tas, kuram šis miers jānodrošina. Mēs nežēlojam savus spēkus un laiku, lai nosargātu savu ģimeni, valsti, savas mierīgās, zilās debesis, savus plašos, zaļos laukus, šalcošos mežus un jūras liedagā ieskaustos ūdeņus.

Par to, ko esam paveikuši, mēs neprasām neko, gandarījumu dod apziņa, ka esam bijuši modri un uz mums var paļauties. Uz mums var paļauties mūsu tuvinieki, mūsu mīļie, visa mūsu tauta. Mēs neesam varoņi, mēs neesam supervaroņi, mēs varam kļūdīties. Kas dzen mūs uz priekšu? Tā uguntiņa, kas dzīvoja mūsos gadiem ilgi, kad nebija savas valsts un tauta sapņoja, ka Latvija reiz būs neatkarīga.

Es vēl līdz šim nevaru aptvert visu, ko mūsu tauta ir izcietusi, lai būtu – Latvija. Bijām maza valsts, kuras strēlnieki gāja karot, cīnījies par Latvijas neatkarību un brīvību. Kādi spēki mums palīdzēja? Zinot, cik daudz asiņu izliets, cik daudz cilvēku gājis bojā, lai tautai būtu sava valsts, sava māja, jāprot novērtēt notikušais. Uz Pirmā pasaules kara drupām dzimusi neatkarīgā Latvijas valsts bija veiksmīga un izcila visās jomās: saimniecībā, inovācijās, mākslā, zinātnē un literatūrā. Tas viss pateicoties izglītotu cilvēku esamībai, kuri mācījušies un strādājuši vēl iepriekšējā periodā. Cik daudz spēku ieguldījuši mūsu tēvi, lai viņu bērni varētu dzīvot neatkarīgā valstī drošībā un mīlestībā.

Mūsu zeme pagātnē nav bijusi Vācijas nomale, kas tikai laimīgas nejaušības dēļ saņēmusi no ārpuses nesto civilizāciju. Mūsu Rīga taču ir pat vecāka par Kēnigsbergu un Dancigu. Kopš 13. gadsimta mūsu senči Rīgā ir dzīvojuši Eiropas tiesību, sadzīves un amatniecības tradīcijās. Kauns zaudēt savas tradīcijas, bet vēl lielāks kauns – zaudēt arī atmiņu par tām. Moderno latviešu nāciju Latvijas Republikā līdz Otrajam pasaules karam jau veido latviešu un vācu, krievu vecticībnieku, poļu un ebreju elementi. Tā ir paaudžu maiņa. Latvijas vēsturi vairs neizprotam tikai kā latviešu vēsturi. Bet pāri visam vecās pilsoniskās sabiedrības godaprāta, izglītības, darba ētikas un savstarpējās uzticības principi, kurus pilnībā sagrāvušas 20. gadsimta katastrofas. Ne jau tālās pagātnes mantojums, bet pilsonisko tradīciju zudums mūsdienu latviešu sabiedrībā ir pašreizējās diezgan skumjās situācijas cēlonis.

Mūsdienās Latvijas kareivis var būt jebkuras tautības cilvēks, ja tikai viņu vada ticība savai zemei, savai valstij.

Vēsture ir tāda, kāda tā ir. Cilvēks būs un paliks tāds, kāds viņš ir, īpaši nemainoties gadsimtu gaitā. Latvju kareivis nekad neprasīs maizi no citiem, viņš ies un pats sev nopelnīs. Nekad nelūgsies, būs taisnīgs pret sevi un savu valsti. Šis ētikas kods mūsos ir iekalts, to mūsos kalusi visa dzīve. Ja vēlies sasniegt kaut ko, tad ej un dari! Mēs nemākam pazemoties, savu vārdu turam godā, tāpat kā valsti, mēs to neatdosim nevienam, jo šeit ir skaistums, dvēseliskums, daba, pie kā latvietis pieradis paaudžu paaudzēs. Nevar kareivim atņemt to, kas pieder viņam, viņš labāk mirs, nekā cietīs pazemojumu naidnieka priekšā.

Pilsonības jautājumi ir līdzvērtīgi valsts teritoriālās neaizskaramības jautājumiem. Jaunajos cilvēkos pamazām zūd patriotisms. Viņi kļūst par pasaules pilsoņiem, zaudējot piederību savai zemei, tautai un dzimtenei. Mēs taču negribam dzirdēt – lai tak kaiņam tiek pārdesmit kvadrātkilometri mūsu teritorijas, vai nu tāpēc iesim strīdēties?

Pavisam nesenā pagātnē atskatoties, jābilst – risinot robežjautājumus ar Krieviju, kopā ar Abreni kaimiņvalsts dabūja arī Punduru dzelzceļa staciju, kas pat padomju okupācijas kartēs bija iezīmēta kā Latvijas PSR teritorija. Vai tas ir godīgi? Vai kādam ir tiesības ar vieglu roku izsaimniekot to zemi, kuru mēs sargājam un par kuru esam gatavi savas dzīvības atdot?

Mūsu sabiedrību negatīvi ir ietekmējusi gan okupācija pagājušajā gadsimtā, gan vīrieša lomas maiņa sabiedrībā šajā gadsimtā. Vīrieši kļuvuši sievišķīgāki, viņi vairs neuzskata par goda lietu aizstāvēt savu zemi, savu tautu. Armijas rindās parādās sievietes, brašas, taču vīrišķīgas būtnes, kuras gatavas plecu pie pleca kopā ar saviem vīriem, brāļiem un draugiem cīnīties par savas zemes neatkarību.

Skarbi, ja tauta vairs negrib strādāt ar saviem jauniešiem. Patriotiskā audzināšana lielā mērā ir atstāta pašplūsmā. Mums ir maz tādu vīriešu, kuri būtu gatavi strādāt ar jaunajiem kareivjiem, būt viņiem par piemēru un iedvesmas avotu. Katrs cilvēks ir daļa no sabiedrības. Mūžīgās atrunas par laika trūkumu ir tikai atrunas. Tas ir rādītājs tam, ka sabiedrība ir sadrumstalota. Ir cilvēki, kuru prātos dominē pilnīgi citas vērtības – vara, nauda un ērtības, kuras par naudu ir iespējams nopirkt. Tas tāpēc, ka daļa tautas genofonda cietusi pagājušajā gadsimtā, daļa tautas ir aizbraukusi...

Tomēr attieksme pret savu dzimto zemi, manuprāt, tas ir sapratnes, izpratnes un piederības jautājums. Es mīlu savu dzimto zemi!

Ja būs Latvija, būs arī Es.

Turpmāk "Kadetā" paredzēta rubrika KARJERA, kurā tiks publicētas intervijas vai raksti par NAA absolventiem un viņu turpmākām dienesta gaitām. Šajā numurā publicējam interviju ar NBS Štāba bataljona Goda sardzes rotas vada komandieri virsleitnantu KASPARU KUKŠU, ģenerāļa Mārtiņa Hartmaņa Goda zobena ieguvēju 2015. gadā.

Ar Kasparu sarunājās Jānis Lejiņš.

- *No kuras puses tu esi cēlies?*
 - Esmu dzimis Ērgļos, Vidzemes augstienē. Mamma ir no Madonas, tēvs no Dobeles puses. Kādu laiku dzīvojām Daugmalē, tad tēvs dabūja darbu Dobelē, un tur nodzīvoju līdz pat vidusskolas beigšanai.

- *Kas ir tavi vecāki?*
 - Māte ir skolotāja, tēvs – arhitekts, būvē skaistas mājas. Tagad viņš ir Dobeles būvvaldes vadītājs.

- *Kāda bija bērnība?*
 - Tāda, kādai, manuprāt, bērnībai jābūt – ar skraidīšanu, kariņa spēlēm, futbolu un visu pārējo.

- *Dators?*
 - Nē, dators man reāli parādījās 12. klasē, kad, skolu beidzot, bija jānodod zinātniski pētnieciskais darbs. Pirms tam man datora nebija, un laikam labi, ka nebija.

- *Un mobilais?*
 - Mobilais bija *bišķīt* agrāk, kādā 10. klasē.

- *Pārējiem bija? Tu biji izņēmums?*
 - Pārējiem bija. Vecāki nedomāja, ka man tas būtu vajadzīgs. Protams, man mobilo ļoti gribējās, bet ļoti vajadzīgs tomēr nebija.

- *Tad jau tu paspēji daudz ko citu?*
 - Jā, varbūt nebiju pārāk centīgs mācībās, toties biju diezgan aktīvs sabiedriskajā dzīvē. Dziedāju korī, dejuju tautiskajās dejās, daudz sportoju. Nebiju izcils kādā noteiktā sporta veidā, bet piedalījos visur, kur varēja – spēlēju basketbolu, futbolu, skrēju krosu... Vidusskolā gan mazāk, tad radās citas intereses. Meitenes un viss pārējais.

- *Un kā nonāci pie karavīra profesijas?*
 - Iespējams, tā vēlme manī jau bija, bet tā īsti es to sapratu 11. klasē, izstādē *Skola 2006*. To vadīja pašreizējais aizsardzības ministrs Raimonds Bergmanis. Tur bija tādas sacensības – jāvelk virve ar paceltu puda svaru bumbu. Kura komanda ilgāk bumbu noturēja, tā nopelnīja braucienu ar *hammeru*. Mēs ar klasesbiedriem vinnējām, un tas pasākums manī kaut kā "iesēdās".

Tolaik manas domas šaudījās ap aviāciju. Sapņoju par pilota karjeru. Tajā laikā mūsu bruņotie spēki apgūt pilota profesiju dažus cilvēkus sūtīja uz Ukrainu, bet vienu izredzēto uz ASV – mācīties par iznīcinātāja pilotu. Tas man likās visaugstākais, kas vien iespējams. Vienu brīdi domāju par civilo aviāciju, pāris stundu nolidoju ar *Ultra light* lidmašīnu, prātoju par licences iegūšanu. Kaut kā nesanāca. Tad sapratu, ka Latvijas Nacionālajā

aizsardzības akadēmijā ir iespēja to visu sasniegt. Pēc vidusskolas mēģināju iestāties, bet nesanāca. Veselības dēļ izbrāķēja, kaut kāds punktiņš pietrūka.

- *Un tu?*

- Neko! Iestājos Rīgas Tehniskajā universitātē (RTU), aviācijas inženieros. Bet... Man vienmēr aizrāda, lai nesaku *godīgi sakot*, jo iznāk, ka pārējo tu melo, tomēr, godīgi sakot, tas, ko es tur redzēju, man nepatika. Ekskursijā uz *AirBaltic* sapratu, ka negribu turpmāk ar elļainām rokām strādāt naktsmaiņās. It kā tu esi aviācijas inženieris – izglītots cilvēks, bet īsti kā inženieris tu varēsi strādāt tikai pēc kādiem 5–6 gadiem. Turklāt tāds darbs nav savienojams ar normālu ģimenes dzīvi.

- *Tev jau bija ģimene?*

- Nē, bet es domāju par nākotni. Tas bija viens no iemesliem. Otrs – gribējās pašam savu naudiņu, un es paralēli mācībām sāku strādāt degvielas uzpildes stacijā. Sākotnēji darbu pakārtoju mācībām, bet, kad sapratu, ka man tās mācības īsti nepatīk, sāku ņemt arī naktsmaiņas. Un beigās mācīšanās RTU “nomira” dabīgā nāvē.

- *Vienkārši apnika un aizgāji?*

- Jā, vienkārši aizgāju, bet joprojām bija sapnis par NAA. Domāju, varbūt tagad... Pēc gada mācīšanās RTU un mētāšanās pa Rīgu mēģināju vēlreiz. Domāju, noklusēju par to pirmo reizi, un viss notiks. Bet komisijā man atkal saka – nē. Izrādās, viņiem visi dokumenti saglabāti. Man piedāvāja profesionālo dienestu, jo tur ar to mazo trūkumu veselības kapacitātē var iestāties. Padomāju – ko es varu zaudēt? Gan jau vairāk varu iegūt. 2008. gada 25. augustā es jau biju Alūksnē pamatapmācības kursā.

Togad Latvija svinēja savu 90. gadadienu un tai par godu bija paredzēta grandioza parāde. Vēl nesenā iestāšanās NATO, un viss pārējais. Izrādījās, Štāba bataljona Goda sardzes rotā ir katastrofāls cilvēku trūkums. Vajadzēja ļoti ātri dabūt cilvēkus, kas spētu piedalīties parādē. Es gan pamatapmācības kursā biju vien pārdesmit dienu, kad atbrauca Goda sardzes rotas vadība, nostādīja mūs ierindā un no garā gala sāka izvēlēties cilvēciņus.

- *Staltākos?*

- To tu teici, ne es (*smejas*). Bet, jā, tā bija. Mums lika nosojot kādus 50 metrus, lai redzētu, ka ar koordināciju viss kārtībā un kādam nav divas kreisās kājas vai tamlīdzīgi. Tad mūs, tādu bariņu, kādus 30 cilvēkus, aizveda uz Rīgu. Solīja, ka pamatapmācības kurss vairs nebūs jāturpina. Uzreiz būs vienība, tur mūs apmācīs. Vārdu sakot, solīja zelta kalnus. Skaidrs, ka priecājamies. Rīgā divus mēnešus pavadījām intensīvā apmācībā.

- *Vairāk ierindas mācības?*

- Vispār apgūvām to pašu, ko Alūksnē, – topogrāfiju, ieročus, sakarus un visu pārējo. Bija ļoti labi speciālisti, un solīda attieksme. Pret mums izturējās kā pret *profīņiem*.

Mēs jau arī sapratām, ka bez mums, tiem 30, parādē neiztikt. Bija arī citi svinīgi pasākumi – ziedu nolikšana Brāļu kapos. Man tika gods nest Valsts prezidenta vainagu. Biju ļoti sajūsmināts. Vispār dienests Goda sardzes rotā man iepatikās. Tur varēja izbaudīt gan karavīra sūro maizīti mežā vai poligonā, gan pastrādāt ar baltiem cimdiem.

- *Dažādība?*

- Jā, dažādība un interesanti, piemēram, sviŗīgu viesu sagaidīšanas ceremonijas. Bet pagāja parāde, atnāca bataljona komandieris un pateica – mēs diemžēl neesam mācību iestāde un nevaram jums piešķirt kvalifikācijas dokumentus. Jums jābrauc atpakaļ uz

Alūksni. Beigu beigās pamatapmācības kurss Alūksnē mums izvērsās par samērā mierīgu laika pavadīšanu. Pamatus mēs bijām apguvuši Rīgā, bijām apbružājušies vienībā un nodarbībās varējām mierīgi čučēt. To visu mēs jau zinājām. Nolikām visas ieskaites, mums izsniedza izglītības dokumentus, nodevām zvērestu un bijām pilntiesīgi karavīri. Pēc tam vairāk nekā divus gadus nodienēju Goda sardzes rotā. Mūs pieņēma ar prieku, bijām gatavs materiāls.

– *Paši arī priecājāties?*

– Protams, mēs sapratām, ka mums aldziņu jau skaita no Štāba bataljona. Tolaik tā bija liela alga, treknie gadi, bet ilgi tas prieks neturpinājās, sākās krīze. Tad arī NAA sākās visādas pārmaiņas. Vienu gadu kadetus vispār neuzņēma. Nākamajā gadā uzņēma karavīrus no profesionālā dienesta. Pieteicās septiņi, es tajā skaitā. Bet, lai kursu nokomplektētu, vajadzēja vismaz 10...

2010. gadā Štāba bataljonā bija piedāvājums braukt misijā uz Afganistānu. Pieteicos, bet, uzzinājis, ka NAA atkal būs uzņemšana, izšķīros par labu akadēmijai. Mani nodaļas biedri aizbrauca uz Afganistānu.

– *Un veselības vērtējums? Tagad derēji?*

– Jā, tas trūkstošais punktiņš tagad neskaitījās, jo, ja karavīrs nāk no profesionālā dienesta, ar viņu nav jāauklējas. Viņš zina kārtību, zina, kāda ir karavīra maizīte. Pēc Cēsu instruktoru skolas jau biju akadēmijā. Sākumā bija grūti pielāgoties, tā kā biju dienējis, jutos tāds kā pārāks par citiem, lielība, protams. Tāpēc sākumā attiecības ar kursa biedriem nebija tās labākās, bet beigu beigās sapratām, ka visi darām vienu un to pašu darbu, un ar visiem kursa biedriem attiecības bija ļoti labas. Tādas tās ir vēl šodien. Civilās zināšanas apguvām RTU.

Melnās kafijas vakars .2015. gada 30. novembris

– *Tagad tur patika mācīties?*

– Tagad bija mazliet cita programma, specializācija – automobiļu inženierija. 1. kurss gan, kā visiem tehniskajā universitātē, – matemātika, fizika, ekonomika, ķīmija un citi eksaktie priekšmeti. Par to auto specializāciju – tā lielā doma tolaik bija tāda, ka jaunažiem virsniekiem jāapgūst, ja ne inženiera, vismaz auto mehāniķa zināšanas. Lai saprastu, kas ir virzulis un kas kloķvārpsta. Nu nepatika, gribējās vairāk militārās lietas, bet ar sakostiem zobiem tas pasākums tika pievārēts.

– *Citiem tāpat?*

– Mūsu kursā nebija neviena, kas skrie tu un sauktu – tas ir pats labākais, gribu virzuļus, dodiet man žiguli... Visinteresantākās bija praktiskās nodarbības, piemēram, ņēmām kloķvārpstu, un bija jāiestāda aizdedzes apstieidzes leņķis. Jaukšana, skrūvēšana un doma – šis man kādreiz varētu

noderēt. Jaunajās mašīnās ielīst būtu grūti, bet 90. gadu žiguli varētu gan izjaukt, gan salikt. Beigās tomēr visas ieskaites bija nokārtotas, varēja pārvest krustu un teikt: viss ir labs, kas labi beidzas.

– *Un mācības NAA?*

– Akadēmijā mācības man padevās labi, pat ļoti labi. Cik atceros, nevienā priekšmetā nebija zemāka atzīme par “8”. Tie priekšmeti man tiešām patika, un 2015. gadā nonācu līdz laimīgām beigām – diplomdarba aizstāvēšanai un NAA absolvēšanai.

– *Par ģenerāļa Hartmaņa Goda zobena iegūšanu tev iepriekš bija kāda nojausma?*

– Man bija klusa cerība. Stājoties akadēmijā, tas bija viens no mērķiem – būt labākajam un nopelnīt šo zobenu. Bet mācībās RTU gāja kā pa celmiem. Bija akadēmiskie parādi un tamlīdzīgi. Uz beigām cerību biju jau zaudējis. Man par labu laikam nospēlēja tas, ka, tāpat kā vidusskolā, aktīvi piedalījos NAA sabiedriskajā dzīvē.

– *Biji Krīvos?*

– Jā, savulaik biju pat Krīvu padomes priekšsēdētājs un piedalījos Kadetu kluba veidošanā. Kad notika kluba atklāšana, uz klišģera, kas man ar zobenu bija jāsagriež, bija burti KK – Kadetu klubs. Kurša biedri par mani uzjautrinājās, ka tie patiesībā esot mani iniciāļi un viss pasākums esot man par godu.

Lai nu kā, es biju viens no tiem, kuri tika aicināti uz Goda zobena kapitulu. Tur uzdeva dažādus jautājumus. Atbildēju, ko domāju un ko jutu. Likās, ka viņiem tas patika. Iznācu ārā tāds pacilāts, un pēc brīža iznāca mans kurša priekšnieks un teica – apsveicu!

Tas notika novembrī, biju paspējis iziet taktiskās šaušanas vadītāja kursus, dažus mēnešus pastrādājis ar savu vienību. Biju pat paspējis kādu sodīt un kādu apbalvot. Vispār tas pusgads man bija tāds... Tik daudz kas manā dzīvē notika pirmo reizi. Biju kļuvis par tēvu, absolvējis Latvijas Nacionālo aizsardzības akadēmiju, kļuvis par virsnieku. Pirmo reizi stājos sava vada priekšā un runāju ar karavīriem kā ar savējiem. Pats jutos, kā no jauna piedzimis.

– *Un Melnās kafijas vakarā juti, ka esi sasniedzis savu mērķi?*

– Jā, un ne tikai to. Tajā vakarā es skaidri sajutu saikni ar tiem cilvēkiem, kuriem par godu šī tradīcija radusies. Arī viņiem viss bija pirmo reizi. Un viss bija liktenīgi gan viņiem, gan mūsu valstij. Viņi, pirmā kursa kadeti, tieši no skolas sola devās kaujā. Un daļai no viņiem šī pirmā kauja bija arī pēdējā. Tas viss manī kaut kā saslēdzās, tik spilgti, it kā es būtu viens no viņiem. Pēc tam es vēl ilgi dzīvoju kā eiforijā.

– *Karavīri tevi apsveica?*

– Jā, lai gan nevienam nebiju īpaši stāstījis. Varēja just, ka viņi to novērtē, saprot, ka pie viņiem atnācis perspektīvs virsnieks, savā ziņā labākais. Pamazām viss iegāja ikdieniskās sliedēs, un turpinājās tas, ko mēs saucam par dienestu.

– *Štāba bataljona Goda sardzes rotā?*

– Jā, tā sanāca, ka atgriezoties turpat, kur sāku savu dienestu, tikai citā statusā. Tā savā ziņā ir priekšrocība, jo es karavīriem droši varēju teikt, ka esmu darījis visu to pašu, ko tagad prasu no viņiem, – ka goda sardzes postenī esmu nostāvējis 350 stundas, ka māku visas ceremoniālās darbības un tā tālāk. Līdz ar to karavīri man uzticējās, un domāju, ka uzticas joprojām. Tomēr pirmais gads bija ļoti saspringts un interesants.

– *Kādā ziņā saspringts un interesants?*
 – Akadēmija ieliek teorētiskos pamatus – tu zini, kas ir kurš, kur ko meklēt, zini, kā notiek apmācības, bet tad, kad pašam viss jāplāno... Man bija pilns vads un pilns instruktoru sastāvs, mēs pirmajā gadā izgājām cauri pilnīgi visam – sākot no individuālajām apmācībām un beidzot ar vada līmeņa taktisko šaušanu.

– *Un pēc tam?*
 – Pēc tam... Droši vien citi pieredz to pašu, ko es. Karavīri iet projām, tie jaunie, kas nāk, vairs nav tik motivēti. Grūti pateikt, iespējams, viņi grib vairāk naudiņas par mazāku darbu.

– *Bet tagad taču algas ir normālas?*
 – Ir, ir, bet cilvēciņš, kas tikko beidzis vidusskolu un nekad nav strādājis algotu darbu, to nesaprot. Te viņš uzreiz saņem gandrīz 900 eiro mēnesī, bet, piemēram, lielveikalā par ratiņu stumdīšanu viņš saņems kādus 300. Nu labi, šeit ir atbildība, iespējami ierobežojumi, dažkārt jāstrādā brīvdienās. Tu esi karavīrs un ne vienmēr vari plānot savu laiku. Taču jāsaprot, ka atalgojums, ko tev maksā valsts, ir samērā augsts.

Protams, to nevar teikt par visiem, bet es jūtu, ka cilvēki vairs nav tik motivēti. Turklāt mēs dzīvojam tik ļoti demokrātiskā sabiedrībā, ka arī bruņotie spēki sāk pārvērsties par ļoti demokrātisku iestādi. Arvien vairāk tuvojas tas, ka viss kļūst par vienu lielu bērnudārzu. Skolā bērni var kāpt skolotājam uz galvas, bet viņš nevar neko. Kāds karavīrs uzskatīs, ka tu esi viņu morāli aizskāris, un rakstīs ziņojumu ģenerālinspekcijai. Tad ej nu sažini, kā tas beigsies.

Tā disciplinārā vara, kas tev ir dota, principā neko neietekmē, piemēram, rājiens ar ierakstu nozīmē, ka sodītais kādu pusgadu nesaņem motivējošās piemaksas. Tas ir viss, un karavīri izmanto robus sistēmā. Piemēram, fiktīvi slimo. Patiesībā tas ir ļoti skumji. Mēs jau redzam tos jauniešus, kas šādi spekulē. Bet rokas ir sasietas tajā ziņā, ka mums nav to karavīru. Ja saīdžina, kāds bija stāvoklis, kad es sāku dienestu bruņotajos spēkos –

Štāba bataljona izdzīvošanas kurss (lēkšana āliņģī). 2017. gada 19. decembris (Foto: Ē. Kukutis)

mēs kursā bijām vairāk nekā 90 cilvēku. Bet tagad... Var jau būt, ka tās ir 90. gadu demogrāfiskās bedres sekas, ko mēs tagad izjūtam. Trūkst karavīru, un tiem, kas atnāk, dažkārt grūti atrast motivāciju. Protams, nauda ir laba lieta, bet ja viņš tās vērtību īsti nesaprot un viņam gribas vairāk un vairāk? Viegļāk droši vien aizbraukt uz ārzemēm.

– *Lasīt zemes vai taisīt hamburgerus?*

– Droši vien es nezinu, kā tas ir. Es nekad neesmu domājis par ārzemēm. Man tas liekas nedaudz amorāli. Man liekas, ka esmu it kā parādā valstij. Man ir iedota vidusskolas izglītība, man ir iedota augstākā izglītība. Par to principā ir maksājusi valsts. Tas nozīmē, ka man kaut kas ir jādara valsts labā, lai arī mani bērni varētu dzīvot šajā valstī. Lai arī viņi var iegūt izglītību. Lai šeit viss būtu droši un labi. Savu motivāciju es esmu atradis, bet katram karavīram jāatrod konkrēta pieeja, un pie visiem to vēl neesmu atradis.

– *Un kā bija mācoties NAA? Vai akadēmijā cilvēki zināja, ko grib?*

– Akadēmija un profesionālais dienests ir pilnīgi atšķirīgi. Uz akadēmiju cilvēki nāk ar noteiktu mērķi – kļūt par virsniekiem. Protams, ir cilvēki, kas no NAA aiziet, saprotot, ka viņi nokļuvuši nepareizā vietā vai arī neiztur grūtības. Taču pārējie, manā kursā 99%, un arī tie, kurus iepazinu mācoties, skaidri zināja, ko grib. Kā mēs zinām par pirmskara Latviju, virsnieks – tas ir prestižs, tā ir sabiedrības elite. Ja karavīram saki: lec, – viņš prasīs, cik augstu. Savukārt akadēmijā kadets darīs pilnīgi visu, lai to pabeigtu. Viņu var dzīt mežā, var likt kazarmu režīmā un darīt vēl sazin ko, viņš izturēs pilnīgi visu – jo tu gribi būt tur augšā, tu gribi būt komandieris, gribi būt to cilvēku vietā, kuri šobrīd komandē tevi. Ne velti, akadēmijā stājoties, atlasa cilvēkus ar līdera dotībām. Tā ir pavisam cita motivācija.

Profesionālajā dienestā ir ļoti liela atšķirība starp labāko un sliktāko karavīru. Tas labākais varētu būt virsnieks, pat ģenerālis, ja viņš to tiešām gribētu, bet ir tādi, kas atnākuši algas dēļ un arī tāpēc, ka nebija citur, kur iet. Ne velti saka, ka armija ir sabiedrības spogulis. Cik dažādi mēs esam sabiedrībā kopumā, tik dažādi – arī armijā. Es pazīstu virsniekus, kuri nāk uz darbu *no tikiem līdz tikiem*. Viņi necenšas darīt neko vairāk un noteikti neko mazāk – lai neizkristu no aprites, lai karjera kaut kā virzītos uz priekšu. Lai mainītos mūsu bruņotie spēki, ir jāmainās uzskatiem un stereotipiem par armiju, par karavīriem un virsniekiem. Šobrīd sabiedrības attieksme pret armiju nav tāda, kādai, manuprāt, tai vajadzētu būt.

– *Tāpat kā daudzu domas par savu valsti.*

– Jā, un tas ir ļoti, ļoti skumji. Amerikā, piemēram, ja ej formā pa ielu, visi uz tevi skatās, pat ar tādu kā skaudību. Karavīrs tur ir cilvēks, kuram grib līdzināties. Viņiem armija ir gandrīz kā kāda augstāka pasaule. Kad mēs ielidojām, tur ir speciāla ieeja tiem, kas ASV ierodas pirmo reizi. Mēs tur stāvējām rindā, bet, kad nonācām pie pasu kontroles, viņi brīnījās – jūs taču varējāt iet bez rindas. Tad mēs sapratām, ka arī citu valstu karavīri viņiem kaut ko nozīmē. Atpakaļceļā mēs uzvilcām Vestpointā dāvinātos armijas krekliņus, un lidostas personāls tik vien noprasīja: *Military?* – un atvēra mums atsevišķus vārtiņus. Nekādas drošības kontroles, nekā. Mēs vienkārši devāmies tālāk.

Tur sabiedrība apbrīno savus karavīrus, iet klāt un saka “paldies”, ka tu kalpo valstij. Ja katrs no mums lepotos ar to, ka viņš ir Latvijā, ka viņam ir iespēja būt Latvijas pilsonim, un apbrīnotu tos, kas kalpo valstij – ne tikai karavīrus, bet arī ārstus, skolotājus, policistus, ugunsdzēsējus, – visus, kas strādā, lai šī valsts pastāvētu un pilnvērtīgi darbotos, tad viss būs kārtībā. Un es ticu, ka reiz tā būs!

*Dr.sc.pol. Ieva Bērziņa
NAA Drošības un stratēģiskās
pētniecības centra vadošā pētniece*

PSIHOLOĢISKĀ AIZSARDZĪBA INFORMATĪVAJĀ TELPĀ

Krievijas un Rietumu informācijas kara kontekstā izskan apgalvojumi, ka viens no Krievijas aktivitāšu mērķiem globālajā informatīvajā telpā ir graut uzticēšanos demokrātiskajām institūcijām NATO un ES dalībvalstīs. Pieņemot, ka politiskā uzticēšanās ir viens no psiholoģisko aizsardzību stiprinošiem elementiem, šī raksta mērķis ir iepazīstināt ar vairākām teorētiskām atziņām par mediju ietekmi uz politisko uzticēšanos, kas sniedz plašāku kontekstu izpratnei par Krievijas iespējām ietekmēt demokrātisku valstu informatīvās telpas.

POLITISKĀS UZTICĒŠANĀS SAMAZINĀŠANĀS

Politiskā uzticēšanās ir sarežģīta un tajā pašā laikā ļoti plaši pētīta koncepcija kopš aizvadītā gadsimta sešdesmitajiem gadiem, kad vairākās rietumvalstīs sākās politiskās uzticēšanās lejupslīde. Pēc G.Katebergas (G. Catterberg) un A. Moreno (A. Moreno) pētījumā apkopotajiem datiem ir redzams, ka laika periodā no 1981. līdz 2001. gadam uzticēšanās civildienestam un parlamentam ir samazinājusies daudzās valstīs – gan jaunās, gan vecās demokrātijās, kaut arī katrā valstī ir savas īpatnības. Atbilstoši šo autoru pētījumā apkopotajiem Pasaules vērtību apsekojuma (*World Values Survey*) datiem, Latvijā 1990.–1991. gadā parlamentam uzticējās 71% respondentu, bet 2000.–2001. gadā tikai 26%, turpretī uzticēšanās civildienestam tajā pašā laika periodā ir augusi no 33% līdz 47%. Straujais uzticēšanās kritums parlamentam ir skaidrojams ar režīmu maiņu Latvijā, jo sabiedrības gaidas neatkarības atjaunošanas periodā pastiprināja vilšanās sajūtu, saskaroties ar realitāti jaunajā politiskajā sistēmā.

R. Rosa (R. Rose) un V. Mišlera (W. Mishler) pētījums par politisko uzticēšanos un neuzticēšanos post-autoritāros kontekstos aptver 14 valstis laika periodā no 1993. līdz 2004. gadam. Atbilstoši šī pētījuma datiem, vidējais uzticēšanās līmenis septiņu punktu skalā dažādām institūcijām ir atšķirīgs – viszemākais ir politiskajām partijām (2,8), bet visaugstākais – armijai (4,3). Tajā pašā laikā minētie autori konstatē, ka visās valstīs tendences nav vienādas, un izdala trīs valstu grupas atkarībā no izmaiņām politiskās uzticēšanās ziņā laika periodā no 1993. līdz 2004. gadam:

- 1) politiskā uzticēšanās pieauga vai bija stabila (Baltkrievija, Ungārija, Ukraina);
- 2) politiskā uzticēšanās samazinājās ne vairāk kā par 10% (Bulgārija, Igaunija, Lietuva, Krievija, Slovēnija);
- 3) politiskā uzticēšanās samazinājās vairāk nekā par 10% (Horvātija, Čehija, Latvija, Polija, Rumānija, Slovākija).

R. Rosa (R. Rose) un Mišlers (W. Mishler) secina, ka “jaunās demokrātijās uzticēšanos vai neuzticēšanos politiskām institūcijām principiāli nosaka to politiskie un ekonomiskie rādītāji”. Taču ļoti svarīgs ir arī cits viņu secinājums, ka **politiskā uzticēšanās daudz lielākā mērā ir atkarīga no sabiedrības uztveres un attieksmes pret valsts politiskajiem un ekonomiskajiem sasniegumiem, nevis objektīviem makro līmeņa rādītājiem. Savukārt sabiedrības uztvere un attieksme ir mērķtiecīgi ietekmējama, un liela nozīme šajā ziņā ir tieši medijiem.**

POLITISKĀ UZTICĒŠANĀS UN MEDIJI

Politiskās uzticēšanās lejupslīdes sākums rietumvalstīs sakrita ar laiku, kad pieauga televīzijas kā galvenā politiskās informācijas avota nozīme, līdz ar to zinātnieki pievērsa uzmanību kopsakarībām starp mediju lietošanas ieradumiem un politisko uzticēšanos. Viens no pirmajiem pētījumiem šajā jomā bija M.Dž. Robinsona (*M. J. Robinson*) 1976. gada publikācija, kurā viņš attīstīja *videomalaise* (termins angļu valodā, kas apzīmē politiskā cinisma pieaugumu televīzijas ietekmē) teoriju. Viņa skatījumā *videomalaise* veicināja seši faktori: 1) televīzijas ziņu auditorijas ārkārtējais lielums un īpatnības (to vairāk patērē auditorija ar zemāku sociāli ekonomisko statusu); 2) sabiedrības uzticēšanās televīzijai; 3) ziņu pasniegšanas interpretējošais raksturs; 4) fokuss uz negatīvo; 5) uzsvars uz konfliktiem un vardarbību; 6) antiinstitucionālas tēmas. Savukārt P.Norisa (*P. Norris*) 2000. gadā izdotajā grāmatā “*Virtuos Circle*” (tulkojumā no angļu valodas “tikumīgais loks” pretstatā jēdzienam “apburtais loks” (*vicious circle*), kas apzīmē notikumu attīstību, kad vienas problēmas risinājums rada jaunas problēmas, kas vēl vairāk padziļina sākotnējo problēmu) piedāvā citu teoriju, kas skaidro, ka sabiedrības grupās ar lielākām zināšanām par politiku un augstāku politisko uzticēšanos, mediju lietojums palielina politisko uzticēšanos. Šīs abas teorijas iezīmē divas pretrunīgas pieejas akadēmiskajā literatūrā saistībā ar mediju lietojuma un politiskās uzticēšanās mijiedarbību. Tiesa, Dž.M. Everijs (*J. M. Avery*) savā pētījumā nonāk pie secinājuma, ka šīs teorijas drīzāk viena otru papildina, nevis izslēdz, jo noteiktos apstākļos mediji pazemina politisko uzticēšanos, bet citos – palielina. Viens no viņa atklājumiem ir, ka lielāks mediju patēriņš palielina uzticēšanos grupās, kurās jau pastāv uzticēšanās valdībai un kuras primāri izmanto laikrakstus kā politiskās informācijas avotu. Tātad svarīgi ir arī tādi faktori kā respondentu sākotnējie uzskati un mediju kanāli.

D.K. Micas (*D. C. Mutz*) un B.Rīva (*B. Reeves*) 2005. gadā publicētajā pētījumā pievērsa uzmanību citam aspektam – formai, kādā televīzijā tiek pārraidītas politiskās debates. Viņi secina, ka “necivilizētam politiskajam diskursam ir kaitīga ietekme uz politisko uzticēšanos”. Kā atklāj D.K. Micas (*D. C. Mutz*) un B.Rīva (*B. Reeves*) pētījums, politiskie raidījumi pārkāpj civilizētas diskusijas normas tāpēc, ka tiem ir jāspēj konkurēt ar izklaides raidījumiem, līdz ar to politiskie raidījumi tiek mērķtiecīgi veidoti tā, lai auditorijā izraisītu spēcīgas un pamatā negatīvas emocijas. Rezultāts ir tāds, ka sabiedrībā palielinās interese par politiku, bet samazinās politiskā uzticēšanās. P. Moja (*P. Moy*) un D.A.Šeifelds (*D.A. Scheufele*) analizēja mediju lietojumu un uzticēšanos, izmantojot 1996. gada ASV nacionālo vēlēšanu pētījumu pirms un pēc vēlēšanām. Šajā pētījumā tiek diferencēta politiskā un sociālā uzticēšanās (pirmā attiecas uz uzticēšanos politiskajām institūcijām, bet otrā – uz uzticēšanos citiem cilvēkiem), kā arī dažādi mediju kanāli. Pretstatā daudziem citiem pētījumiem, šie autori secina, ka mediju lietojumam nav statistiski nozīmīgas ietekmes uz politisko uzticēšanos, taču laikrakstiem un izklaides televīzijai ir pozitīva ietekme uz sociālo uzticēšanos. Kā rāda šis nelielais ieskaits pētnieku atziņās par mediju un politiskās uzticēšanās mijiedarbību, tā ir sarežģīta pētījumu joma, kurā, izmantojot atšķirīgas pētnieciskās pieejas, var nonākt pie dažādiem, nereti pretrunīgiem secinājumiem. **Tomēr nepārprotami ir skaidrs, ka psiholoģiskās aizsardzības problēma informatīvajā telpā nav aplūkojama tikai ārējās ietekmes kontekstā, jo valsts pārvaldes un sabiedrības attiecībās liela nozīme ir arī iekšējiem medijiem.**

INFORMATĪVĀS TĒLPAS ĪPATNĪBAS LATVIJĀ

Ja nacionālās drošības psiholoģisko dimensiju aplūko no uzbrukuma, nevis aizsardzības viedokļa, tad jāpievērš uzmanība tādai koncepcijai kā “psiholoģiskais karš”, kura ir pētīta un analizēta daudz lielākā mērā nekā sabiedrības “psiholoģiskā aizsardzība”. Psiholoģiskā kara mērķis ir panākt noteiktas reakcijas mērķauditorijā, ietekmējot emocijas, uzskatus, attieksmes, vērtības, rīcību. Krievijas militārie eksperti S.G.Čekinovs (S. G. Čekinov) un S.A. Bogdanovs (S. A. Bogdanov) uzskata, ka jaunās paaudzes karadarbībā dominēs informatīvais un psiholoģiskais karš, “kas centīsies panākt pārākumu karaspēka un ieroču kontrolē un apspiest pretinieka bruņotos spēkus un iedzīvotājus morāli un psiholoģiski”. Lielā mērā psiholoģiskais karš tiek īstenots, izmantojot komunikācijas kampaņu pamata loģiku: kampaņas mērķu definēšana -> mērķauditorijas detalizēta izpēte -> vēstījumu formulēšana -> komunikācijas kanālu izvēle vai izveide -> kampaņas īstenošana -> kampaņas efektivitātes novērtēšana. Jēdziens “informatīvā telpa” šajā kontekstā attiecas uz komunikācijas kanāliem, un šajā ziņā Latvijas (arī pārējo Baltijas valstu) īpatnība ir tā, ka mūsu sabiedrība patērē arī Krievijas iekšējo mediju saturu.

Fakts, ka daļa Latvijas sabiedrības ir pastāvīga citas valsts iekšējo mediju auditorija, padara to par viegli sasniedzamu psiholoģiskās karadarbības mērķi ārējiem spēkiem, tāpēc jautājums par to, kā veicināt optimālu psiholoģisko aizsardzību informatīvajā telpā, ir ļoti svarīgs. Tajā pašā laikā, tas arī nav vienkārši atbildams jautājums. Viens no apsvērumiem ir tāds, ka informācijas globalizācijas apstākļos ir iespējams piekļūt citu valstu mediju saturam arī tad, ja tas nav pieejams, piemēram, virszemes televīzijā. Līdz ar to izveidot autonomu informācijas telpu ir ne tikai neiespējami, bet arī pretrunā ar demokrātiskas un atvērtas sabiedrības principiem. Tas nozīmē, ka psiholoģiskās aizsardzības kontekstā galvenā uzmanība ir jāpievērš ne tik daudz komunikācijas kanāliem, bet gan mērķauditorijai jeb Latvijas sabiedrībai un tās attiecībām ar valsts pārvaldi, kā arī spējām kritiski izvērtēt informāciju un saglabāt savas vērtības un pasaules skatījumu neatkarīgi no dažādām informācijas plūsmām. Ņemot vērā, ka Krievijas mediju saturs klātbūtnē Latvijas informatīvajā telpā ir bijusi pieejama ilgstoši, var uzdot jautājumu – kā tas ir ietekmējis Latvijas sabiedrību?

LATVIJAS SABIEDRĪBAS NOTURĪBA INFORMATĪVAJĀ TĒLPĀ

Viena no negatīvajām Krievijas un Rietumu informācijas kara ietekmēm uz Latvijas sabiedrību, ir viedokļu polarizācija starp iedzīvotājiem, kuri ģimenē lieto latviešu valodu, un tiem, kuri ģimenē lieto krievu valodu. Kā rāda 2016. gada NAA Drošības un stratēģiskās pētniecības centra veiktais pētījums “Sabiedrības destabilizācijas iespējamība Latvijā: potenciālie nacionālās drošības apdraudējumi”, 96,6% Latvijas iedzīvotāju, kas ģimenē lieto krievu valodu, arī informāciju no medijiem iegūst krievu valodā, un tikai 53,7 % Latvijas krievvalodīgo izmanto arī medijus latviešu valodā. Tāpat arī pētījuma rezultāti rāda, ka, piemēram, jautājumā par Ukrainas krīzes cēloņiem 2014. gadā, Latvijas iedzīvotāji, kas ģimenē lieto krievu valodu, lielākoties piekrist viedokļiem, kādi tiek veicināti Krievijas medijos. Tajā pašā laikā, Latvijas sabiedrības uzskatu veidošanās cēloņi ir daudz sarežģītāks un vēl padziļināti pētāms jautājums, jo kopsakarība starp mediju patēriņu un uzskatiem vēl nenozīmē cēloņsakarību. Piemēram, Jānis Ikstens savā pētījumā par faktoriem, kas ietekmē Latvijas iedzīvotāju attieksmi pret valsts drošību, nonāk pie secinājuma, ka Krievijas medijiem, protams, ir ietekme, bet tā ir ierobežota. Ikstens secina, ka liela nozīme ir arī iekšējiem faktoriem: “Krievijas propagandas vēstījumiem uzņēmīgāki ir tie respondenti, kuri ne tikai pastiprināti izmanto krievvalodīgos

plašsaziņas līdzekļus, bet arī ir neapmierinātāki ar Latvijas publiskās pārvaldes darbību. Turklāt apmierinātībai ar valdības darbu bieži vien ir lielāka ietekme uz respondentu uzskatiem nekā mediju patēriņam.”

Psiholoģiskās aizsardzības kontekstā noteikti jāuzsver arī pozitīvās tendences Latvijas sabiedrībā. Piemēram, 2018. gada NAA Drošības un stratēģiskās pētniecības centra pētījums “Patriotisms Latvijas jauniešu vidū un sabiedrībā” rāda, ka, neraugoties uz pieaugošo Krievijas medija satura klātbūtni Latvijas informatīvajā telpā, patriotisma līmenis Latvijā ir pieaudzis no 73% 2008. gadā līdz 81% 2018. gadā, turklāt arī 66% Latvijas iedzīvotāju, kas ģimenē lieto krievu valodu, sevi uzskata par Latvijas patriotiem. Pētījumā iegūtie dati ļauj secināt, ka saikne ar Krieviju Latvijas sabiedrībā mazinās – ja 2008. gadā 12% Latvijas iedzīvotāju sevi uzskatīja par Krievijas patriotiem, tad 2018. gadā Krievijas patriotu skaits bija tikai 8%. Tāpat arī *Eurobarometer* dati rāda, ka Latvijas sabiedrībā pēc 2007. – 2010. gada globālās finanšu krīzes pieaug uzticēšanās valdībai un parlamentam. Piemēram, 2009. gada jūnijā valdībai un parlamentam uzticējās attiecīgi 10% un 6% respondentu, bet 2018. gada martā šie rādītāji bija 28% un 19%. Šis nelielais ieskats psiholoģiskās aizsardzības problemātikā rāda, ka jautājums ir sarežģīts un komplekss. Taču pētījumos iegūtie dati un secinājumi dod iespēju pārliecinoši apgalvot, ka šo jautājumu nedrīkst reducēt tikai līdz ārējo ietekmju kontekstam, jo, piemēram, tādā psiholoģiskās aizsardzības aspektā kā politiskā uzticēšanās būtiska nozīme ir arī iekšējiem faktoriem. Citiem vārdiem sakot – **valsts pārvaldes un sabiedrības attiecību stiprināšana ir priekšnoteikums, kas samazina iespējas ārējiem naidīgiem spēkiem tās izmantot savās politiskās un militārās interesēs.**

VĒSTURISKI NOTIKUMI UN MŪSDIENAS
KO RAKSTĪJA "KADETĀ"
Nr. 2/1969

Redakcijas adrese:

KADETS
2734 Bainbridge Avenue, Apt. 4 B
Bronx, N. Y. 10458
U.S.A.

Arvids Kripens †

SOLĪJUMI KAS PILDAMI

Latviešu virsnieks ir devis daudzus solījumus. Tie ir doti, gan stāvēt zem Kara skolas, gan sava pulka karogiem. No šiem solījumiem mūs neviens nav atbrīvojis un arī atbrīvot nevar, kā tikai māte Latvija. Tai tie doti – būt uzticīgiem dēliem līdz kapa malai, kalpot tai, mīlēt to, sargāt pret naidniekiem, savu dzīvību netaupot. Tikai māte Latvija no dotiem solījumiem mūs var atbrīvot. Tie pildami, kamēr dzīvojam.

Mūsu Kara skolas karogā rakstīta devīze: „Per aspera ad astra”. Tā ļauj plašai interpretācijai. Kadets dažkārt šo latīņu teicienu vēlējas saprast personīgā uztverē, ka pēc grūtumiem Kara skolas kadeta gaitās nāks spoža leitnanta zvaigzne. Bet, šim teicienam piekrīt daudz dziļāka nozīmība – ka tikai pēc grūtām cīņām un pašreizējiem upuriem kauju laukos nāk spožas uzvaras. Tā tas notika mūsu Brīvības karā, kuŗam līdzīga cīņu smaguma un varonības ziņā gan reti kādu citu gadījumu vēsture var uzrādīt. –

Kadets Kara skolā auga un veidojās, lai virsnieka varas simbolu – zobenu nestu: Savam godam,

Latvju slavai,

Tēvzemei un brīvībai.

Mums katram jābūt sava goda sar-

gam. Vidus laiku bruņinieks mēdza teikt, attiecībā uz goda prātu, ka tas pieder viņam pašam, ka vienīgi viņš pats ir tā sargs. Tādā pat uztverē ir solījies jaunais Latvijas armijas leitnants – nest zobenu savam godam, pats savu godu sargāt.

Virsnieks ir savas tautas labākais reprezentants, un tādām viņam jābūt ne tikai mītot tēvzemē, bet arī kā pašlaik klistot svešumā.

Un svešumā vēl vairāk. Virsnieks ir savas tautas goda nesējs. No viņa tauta sagaida goda vīra pienākumu – pildīt solījumus. Mūsu uzdevumus arī šini laikā pasaka Kara skolas devīze:

„Per aspera ad astra”

Tāpat kā Brīvības karā brīvība nāca pēc grūtām cīņām, tāpat arī nākotnes aspektā nekāds cits ceļš mūsu tēvzemi nenovedīs līdz brīvībai, ka cīņu un tām sekojošo uzvaru ceļš.

Šodien šī cīņa ir drukāts jeb pateikts vārds, kas arī ir doto solījumu garā, reiz zobenam jāļauj rūsēt makstī.–

Latviešu tauta kopš senām dienām ir bijusi cīnītāju tauta, un cīņas gars lai valda tāpēc arī šinis tautas nebrīvības dienās, kamēr būs izpildīti dotie solījumi.

*Atvaļināts pulkvežleitnants Aivars Pētersons
LVA biedrs*

IEBRUKUMS

Zemāk publicēts raksta autora tulkojums no Mihaila Meltjuhova grāmatas "Baltijas placdarams 1939-1940", Maskava, 2014, 396.–457. lpp., kas uzskatāmi parāda detalizēti izplānoto sarkanarmijas iebrukumu Baltijas valstīs.

"Kaujas pavēle uzbrukumam Nr. 4/op

3. A komandpunktā (Baltkrievijas īpašais kara apgabals)

Postavi 16.06.40. plkst.18.00

Karte 1:200 000

Pirmā motogrupa, sastāvoša no 2. un 29. tbr un 214. aviobrigādes, 29. tanku brigādes komandiera b. Krivošejina vadībā ar komandpunktu Buividžos, būt gatavībā pēc sevišķa rīkojuma no Jonišku rajona, ziemeļos no Šauļiem, dot triecienu **uz Jelgavu rietumos no dzelzceļa līnijas** un pēc Jelgavas ieņemšanas sadarbībā ar strēlnieku korpusu attīrīt Tukuma, Talsu un Kuldīgas rajonu.

Otrā motogrupa, sastāvoša no 1. msd un 27. tbr, ģen. Ļeļušenko vadībā ar štābu Vaškai, 17.06.40. rītausmā no izejas rajona Salaičiai, Bardiškai, Kraušīskai 40–45 km uz Z no Paņevežas, saņemot sevišķo signālu, dot triecienu **caur Bausku uz Rīgu un Jelgavu**, ko sadarbībā ar 1. MTG ieņemt.

25. tbr ar bataljonu no 126. sd, saņemot signālu no Biržu rajona, ieņemt **Daugavas pārceltuves Jaunjelgavā**. 126. sd komandierim 17.06.40. līdz plkst. 3.00 ar automašīnām pārsviet strēlnieku bataljonu bez ložmetējiem un bruņumašīnām uz Biržiem.

55. tbr ar 121. sd strēlnieku bataljonu, no izejas rajona Panemune, rītausmā **ieņemt pārceltuves Jēkabpilī**. 121. sd komandierim 17.06.40. līdz plkst. 03.00 norīkot strēlnieku bataljonu automašīnās bez ložmetējiem un bruņumašīnām uz Panemūne.

4. sk 126. un 121. sd sastāvā ar 448. un 51. korpusa artilērijas pulkiem 17.06.40. plkst. 10.00 forsētā pārgājienā izvietoties rajonā Panemune, Alizava, Skapiškis, Panemunelis gatavībā, saņemot plānoto signālu, attīstīt uzbrukumu frontē **uz Jēkabpili**. Korpusa štābs – Skopiškis.

3. kk ar 7. un 36. kavalierdivīzijām 17.06.40. rītausmā koncentrēties Pumpenei, Pušalotas (rajons ZR 20–25 km no Paņeveža) gatavībā **uzbrukt otrā ešelonā** aiz otrās motogrupas. Korpusa štābs – Pumpenei.

24. sk ar 10. un 55. sd un 444. un 56. korpusa artpulkiem 18.06.40. plkst. 10.00 izvietoties rajonā Biržai, Paslvalēcai, Sodjalai. Korpusa štābs – Bojariški.

23. sd bez viena pulka ieņemt izejas pozīcijas rajonā Pučkēniški, Ignatovka, Bužani (visi punkti ZR 5–10 km no Braslav), kur būt gatavībā, saņemot signālu, ar triecienu uz Skrudalienu, sadarbībā ar pulku no Zarasai **ieņem Daugavpils pārceltuves**.

113. sd [3. A komandiera] rezervē izvietojas Svencānu rajonā.

3. A štābs – Postavi, vēlāk Paņevežis."

Lietotie saīsinājumi: A – armija

kk – kavalērijas korpus

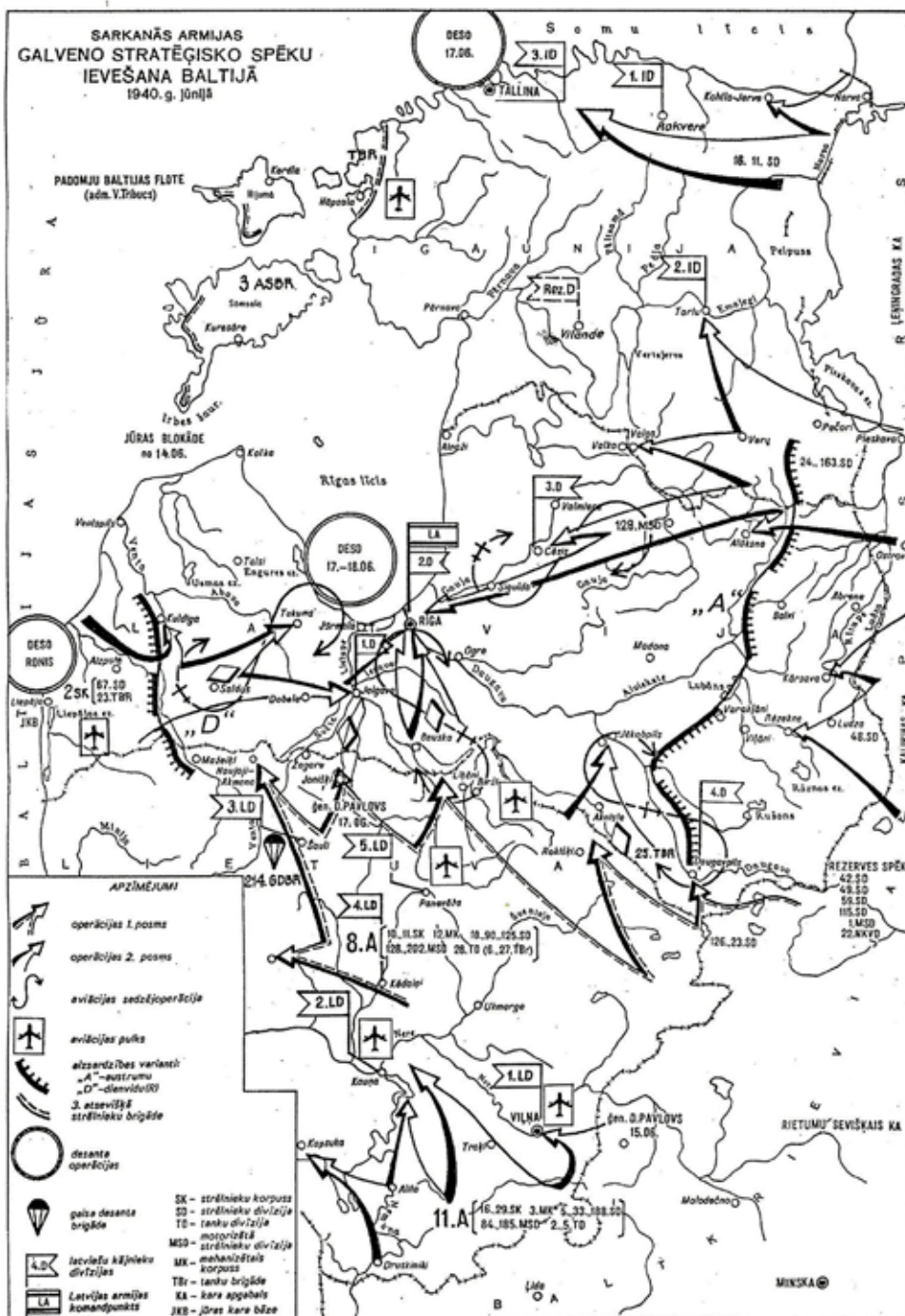
msd – motostrēlnieku divīzija

MTGr – motorizēta grupa

sd – strēlnieku divīzija

sk – strēlnieku korpus

tbr – tanku brigāde

Staļiniskā invāzija Baltijas valstīs 1940. gada 17. jūnijā

No krievu arhīvem kopējais vēsturnieks M. Meltjuhovs

Raksta turpinājumā tiek paskaidroti citi iepriekš minētajā Mihaila Meltjuhova grāmatā norādītie fakti.

16. jūnija otrajā dienas pusē Šauļu lidlaukā ar 63 lidmašīnām ieradās 720 desantnieki no 214. gaisa desanta brigādes, kuri 2. tbr tankos 17.06.40. rītā iebrauca Jonišķos, gatavi maršam uz Rīgu.

27. tbr pagaidām bez degvielas paliek Šauļos.

Tajā pašā laikā Ļeņingradas un Kaļiņinas kara apgabala grupējumi pierobežā ieņem izejas stāvokli iebrukumam Latvijas un Igaunijas teritorijā.

Pikst. 01.40 grupējumi saņem direktīvu Nr. 02631 ar pavēli pāriet Baltijas valstu robežas marškolonnās, pēc kuras 3. A pavēlniecība dublē iepriekšējo ar pavēli Nr. 5/op.

Plkst. 03.15 un 03.30 seko direktīva 2. sk: 6. tbr ar 67. sd bataljonu plkst. 08.00 ieņemt Jelgavu un Tukumu, bet 67. sd galvenie spēki paliek Liepājā un Ventspilī, papildus ieņemot Kuldīgu un paredzot 2. sk pakļaušanu 3. A.

Latvijas austrumos un ziemeļaustrumos –

42. sd ieņemt Alūksni un Gulbeni.

48. sd ieņemt Rēzekni.

39. tbr šķērsot Latvijas robežu pie Zilupes un, virzoties caur Ludzu, sasniegt Valmieru un Cēsis.

128. msd no Pleskavas uz Paņikovičiem un tālāk gar Romeškalnu (Jaunlaiceni) un Veselavu (Bērzkrogs) pa Vidzemes šoseju virzīties uz Rīgu.

Sasniedzot minētos punktus, ziņot pa radio.

Faktiski 128. msd sasniedz šosejas krustojumu pie Smiltenes plkst. 18.00.

23. sd plkst. 11.20 pāriet Latvijas dienvidrobežu un plkst. 15.30 ieņem Daugavpili.

Plkst. 09.30 ģenerālpulkvedis Pavlovs (tagad jau Baltkrievijas grupējuma komandieris) ierodas Jonišķos, kur tiekas ar Latvijas armijas pārstāvi pulkvedi Ūdentiņu. Pavlovs pavēl 2. tbr ar 617 desantniekiem tankos plkst. 12.00 sasniegt Rīgu. Izpildot šo pavēli, 2. tbr priekšgrupa plkst. 12.20 izbrauc caur Jelgavu un plkst. 13.45 sasniedz Rīgu.

Brigādes galvenie spēki sasniedz Jelgavu plkst 14.20, Rīgu – plkst. 15.30.

Bez degvielas palikusī 27. tbr ar 450 desantniekiem saņem degvielu no lidmašīnām Šauļu lidlaukā un Rīgas dienvidu nomali sasniedz tikai pusnaktī (ap plkst 23.00).

Šeit jāatzīmē, ka intervences armiju grupējums visu laiku nesebo ģenerālštāba pavēlēs noteikto uzdevumu izpildi, tāpēc uzdevumi tiek nepārtraukti koriģēti.

Situācijas attīstība 2. sk operatīvajā zonā Kurzemē

10. tanku pulka grupa tikai ap plkst. 13.00 sasniedz Skrundu, bet **6. tbr** tanku grupa plkst. 15.30 atrodas 25 km dienvidos no Talsiem. Brigādes galvenie spēki plkst. 20.00 ieņem Jelgavu un Tukumu. 67. sd grupa ap plkst. 12.00 ieņem Kuldīgu, bet otra grupa tikai plkst. 23.30 iebrauc Tukumā.

Sarkanarmijas ģenerālštābs plkst. 16.15 izdod direktīvu Nr. 02638 – ar direktīvas saņemšanas brīdi 2. sk štābu pārvest uz Rīgu un korpusa sastāvā iekļaut 128. sd, 6., 2., 27. un 39. tbr.

4. sk štābu dislocēt Daugavpilī un tā sastāvā iekļaut 48. sd (Rēzeknē), 126. sd, 23. sd un 25. tbr.

Šeit jāpaskaidro, ka norādītās vienības tajā laikā galvenokārt joprojām atradās Ziemeļlietuvā.

Minētais intervences grupējums turpināja pārvietošanos Baltijas valstu teritorijā vēl **deviņas diennaktis**.

Pārgurušie strēlnieki un zirgu transports nebija spējīgs savlaicīgi ieņemt plānotos intervences rajonus un objektus. Kā uzskatāms piemērs tam ir ģenerālštāba 17.06.40. direktīva Nr. 02642 plkst. 19.00: “Ezerē izvietoto 2. sk motogrupu steidzoši pārvietot un ieņemt Telšai (Lietuvā). Par izpildi ziņot.”

To apstiprina arī iepriekš minētā 2. sk vienību nespēja uzdotajā laikā ieņemt nozīmīgos intervences objektus.

Detalizēta intervences spēku pārvietošanās 1940. gada 17.–21. jūnijā uzskatāmi redzama pievienotajā kartoshēmā (avots: M. Meltjuhova grāmata “*Baltijas placdarms (1939–1940)*”).

Latvijas armijas kaujas gatavība un spējas pretoties intervencei, kā arī detalizēta ģen. H. Rozenšteina izstrādātā to dienu jaunākā, kardināli izmainītā aizsardzības plāna analīze, jau agrāk izklāstītas un parādītas autora pētījumā “*Stratēģijas priekšlaukā*”, autorizdevums, 2016.

Atvaļināta kapteine **Sarma Līne**
LVA biedre

SIMBOLS MŪSDIENU EIROPĀ – “PIEMINEKLIS BRĪVĪBAI”

Šī raksta tapšanu rosināja internetā izlasīta ziņa¹ – septembra beigās Cedelghēmā (Zedelgem), pilsētas Brīvības laukumā, netālu no bijušās Otrā pasaules kara gūstekņu noņemnes angļu zonā, atklāts Cedelghēmas pašvaldības un Latvijas Okupācijas muzeja kopdarbs – piemineklis, veltīts brīvības idejai un latviešu leģionāriem. Tiem, kuri pēc Vācijas kapitulācijas nepadevās sarkanajai armijai, nepalika kopā ar vāciešiem, bet labprātīgi devās gūstā uz rietumzonu, cerot, ka rietumu sabiedrotie iestāsies par pirmskara Baltijas valstu brīvību. Pieminekļa autors, tēlnieks Kaspars Gulbis. Autors ir teicis, ka viņa vēlme ir apvienot kopīgās eiropēiskās vispārcilvēciskās vērtības un visiem eiropiešiem saprotamu simbolu valodu ar tikai Latvijai īpašo un vizuāli raksturīgo. Latvijas bišu saime Beļģijas zemē. Bišu saime ir tauta. Strops ir viņu valsts. Ar savu armiju, ar likumiem un kārtību. Bites ir miermīlīgas – tās pašas nevienam neizbrūk. Tās dzeļ tikai tad, kad jūtas apdraudētas. Tās aizstāv, cīnās un mirst par savu stropu, saimi, brīvību.

Vairāki Latviešu virsnieku apvienības (LVA) biedri (diemžēl nu jau miruši) savulaik bija gūstekņi šajā noņemnē. Mūsu atmiņās dzīvo tikšanās ar šiem latviešu karavīriem, viņu stāstītais, un tās vārdos grūti izsakāmas atziņas, kas sirdī paliek uz mūžu.

Viens no Cedelghēmas noņemnes gūstekņiem bija arī virsleitnants Alfreds Pope. Turpinājumā tiek publicēta viņa **Dienasgrāmata**. Bet vispirms daži notikumi, piedzīvoti kopā ar Dienasgrāmatas autoru. Alfreda Popes dzīves gaitu apraksts lasāms žurnālā “Kadets” Nr. 32, 2004. To nepārstāstīšu. Atvadu vārdi ievietoti “Kadetā” Nr. 38, 2010.

Manas atmiņas un pārdomas saista tikšanās ar Alfredu Popi gan klātienē, gan neklātienē. Klātienē, LVA mītnē, kad Latvijas Kara skolas 1939. gada absolvents, Latviešu leģiona karavīrs, rotas komandieris, virsleitnants Alfreds Pope viesojās Rīgā. Neklātienē – lasot viņa pašrocīgi uz rakstāmmašīnas rūpīgi rakstītu sīku autobiogrāfiju un kopā ar Alfreda tuviniekiem klausoties LVA biedru stāstus par viņu, kad saulainā bezvēja dienā 2010. gada 9. oktobrī viņa pelnu urniņa tika guldīta dzimtas atdusas vietā Grobiņas novada Medzes pagasta Mātru kapos.

Alfreda Popes ilgākais dzīves posms pēc atbrīvošanas no gūstekņu noņemnes aizritēja Anglijā, vispirms Hallā, Londonā, un no 1955. gada nelielā pilsētā Hičīnā. Alfreds strādāja elektrisko aparātu un iekārtu automātiskās kontroles laboratorijā, praktiski veica inženiera pienākumus. 1979. gadā pensionējās. 1958. gadā ieguva Lielbritānijas pavalstniecību, bet saglabāja arī Latvijas pilsonību. Bija Daugavas Vanagu biedrs. No lidmašīnas uz dzimtās Latvijas zemes Alfreds izkāpa 1993. gada 17. jūnijā, pēc 49 gadus ilgas prombūtnes. Pēc tam Alfreds vairākkārt viesojās Latvijā, tikās ar bijušajiem Latvijas Kara skolas biedriem, tuviniekiem un draugiem. Bet mītnes zemē viņš dzīvoja viens paša celtā mājā, bez ģimenes, bez pēcnācējiem. Un skaudri, būdams viens, arī beidza šīs zemes gaitas. Viņu atrada jau mirušu.

Vēsts par notikušo pirmo sasniedza LVA sekretāri Maiju Zālīti 2010. gada 17. jūnijā. Maija ir Alfreda Latvijas Kara skolas 13. izlaiduma kursa biedra un drauga virsleitnanta Eduarda Stauvera meita. Maija zināja Alfreda vēlēšanos – viņa pelnu urniņu atgādāt uz Latviju un guldīt dzimtas kapos.

Maijas Zālītes un LVA svēts pienākums bija izpildīt Alfreda vēlēšanos. Bet uzdevums nebija vienkāršs. Vajadzēja daudz telefonsarunu – ar Alfreda mājas bijušo īrnieku

¹ <http://okupacijasmuzejs.lv/lv/aktualitates/zedelgema-cels-pieminekli-brivibai-kas-veltits-karagustekniem-latviesu-legionariem-441/>

Džeimsu (Jame Gower), ar attiecīgām institūcijām Lielbritānijā, ar NBS amatpersonām un Alfreda tuviniekiem Medzes pagasta "Dižpēteros". Uz "Dižpēteriem" brauca Maija, Alfreda krustmeita Ilze Fridberga un kopīgo paziņu Lūšu ģimene. Viss bija precīzi jāaskaņo pa datumiem un pulksteņiem.

Alfreda pelnu urniņu Džeimss no Lielbritānijas uz Rīgu atveda 7. oktobra vēlā vakarā. 9. oktobrī militārā goda ceremonija notika bez sarežģījumiem. Paldies NBS komandierim, viņa biroja vadītājam, NBS kapelānam, ZS 1. novada komandierim pulkvedim Mārtiņam Libertam, ZS 44. bataljona komandierim majoram Reinim Baško un viņu komandētajiem zemessargiem, salūta vienībai un JS orķestra mūziķiem!

Varbūt cilvēcīgais un godbijīgais patiesums klusajā lauku kapsētā, varbūt militārā goda ceremonija aizkustināja Alfreda tuviniekus – atvadoties pēc sirsnīga bērnu mielasta, Alfreda māsasmeitas Ingūna un Mirjama ar dēlu Mārtiņu, Alfreda krustdēlu, iznesa, manuprāt, dārgāko, kas viņiem bija – Alfreda Popes darinātās rotas. Viņi lūdza kaut ko izvēlēties un paņemt piemiņai. Bija neērti, bet atteikt nevarēja. Tā mana formastērpa kabatā joprojām glabājas Alfreda gatavots gredzens, un ir sajūta, ka Alfreds tādējādi kopā ar mani turpina būt simboliski klātesošs savā Tēvzemē atceres pasākumos un saietos.

Brīvības laukums ar Kristapa Gulbja tēlniecības darbu "Latvijas stāvstrops" Cedelghēmā, Beļģijā. 2018.gada 23. septembrī. Foto no Latvijas Okupācijas muzeja arhīva.

Dienasgrāmatas autentiskumu apliecina pievienotā Alfreda Popes vēstules kopija toreizējam LVA valdes priekšsēdētājam Tālvāldim Bērziņam un fragmenta kopija no viņa pašrocīgi mašīnrakstā sagatavotās autobiogrāfijas "Manas dzīves gaitas - atmiņas un piezīmes".

Es būtu Rīgā pie Arvīda Lūta, 10.07.01
Kamēla ielā 27 (Bergs Juglas kamēla māja)
Dzīvotājs 7994775
Mīļais Tālvāldi! LV1024

Uzdāvēs lūls paldeu Tev un visiem
draugiem par seviņu spējušanos šeit!
Laudē tu gadi, ueskrūti tik ātri, visiemēr
pūstūnē! Laiks visu padarīt. Visiem dābini
leniēr paviecu ar visu usvalu - nobeidpē
rakstīt to garo pečetēri, izūvea 47 pilnas
lapas A-4. Pūfok, ja būtu rakstnaks, būtu
daudz vairāk no rakstīt, bet tad jace
man uatlēks laiks uomirt. Paviešu
lidy omu kopiju Tev, visu krūzjau Te
upriekšējo, ko Tev uidevu, uel uguvi. Dro-
šības dēļ gau pagaidu, kamēr dabūsi jaunu
versiju.

Es braukšu ar gaisa kuģi esturtdien,
19. jūlijā, es rēpju tā, ja Maijas tēfis
uz Rīgas sviutbain varbūt uar spējgs
braukt, tad sestdien 21. kopā ar Maiju
varētu visu apciuoet, tāpēc braucu
19. - pūktēliu varētu sarunāt.
Pū Jura uz Senēsiu, laikaar uizuoēs
aizbraukt - lai gau uis ar uz Rīgu ubrauks.
Tā ko es urados Latvijā, tad tik daudz
uifauas jāizdara īsē laikā.

To hixānos Kara uuzpējā esi lūbi
izdāuējis, pū tās pašas reizes salikšu
Ueli Norburger.

No uiniuštrijas plānuu dāuēju
latvīšu hūdrībā, t. i. 24. jūl. programma
būtu okē, tikai ar manu iuako dūrdēdānu
vorbūt daudz uuoērtēn. Būs jāpamēģina,
aizbrauktu uz Brālu kapim, tas arī lūbi.

25. jūlijā uē - man būs ar būs
jābrauc uz dūpāju, tur man, pūktēn u
aizvedē uz tēu māpim, tad tur vairāk
vai uagāk truu pūstēts, jū pašam uar
uukōds transportē, izjūuoet tēpētē.

Atpakaļ uz Angliju man jābrauc 17. aug.

Tas viss jāraksta arī oitim - starp
eitā, dabūju kartiņu uo Brūna Anchtēna,
tikai isa vēstulēte. Tūko pārnōēis no otrās
operācijās, ja būs vēlreiz jācūport, tad
loikam būs cauri. Neziņu, ko vījam
opētē, žēl uabaga pūktēn.

Okē uz dūzi Finkānoy 'Tag Hej.

P.S. Lūdzu pasaki Maijai, ko es dāuēju par
braukšanu pū vīnos tēta! A

Visām operācijām, ko izveda ar ātrlaivu, gala punkts, ja tā var teikt, bija Sārnāte, mazs ciemats ar baznīcu, pusotru kilometru no plūdmalas un taisni pusceļā starp Užavu un Jūrkalni. Tur bija mācītāja Valda Amola 'drošās mājas'. Garām iet Liepājas - Ventspils šoseja un apvidus ir purvaini, ar mežiem.

Jau labu laiku pirms tumsas, ar tumšām brillēm, sēdējām kabīnē pie vājas sarkanās gaismas, lai acis pierod nakts tumsai. Kad izgājām uz klaju, pa kreisi varēja redzēt Užavas un tālumā pa labi Liepājas bāku. Kad ātrlaiva uztvēra krastā uzstādīto bīkonu, tas bija mūsu azimuts. Laiva turpināja lēni braukt, radara ekrans rādīja attālumu no krasta un 11 kilometros apstājās, bet 6.000 zirgspēku dizelis darbojās visu laiku, bet to gandrīz nemaz nevarēja dzirdēt, jo 'izpūtējs' bija ūdenī un motors bija kluss, kā rokas pulkstenis.

Zodiaka aprīkojumā bija 'Evinrude' un 'Seagull' rezerves motors, trīs benzīna tanki, kompass, darbarīku un rezerves daļu kaste, bīkonu un peilēšanas iekārta, radio raidītāji-uztvērēji RT31 un RT38, viens gaisa un viens ūdens pumpis, divas aires un signalbaterija. Abi RT tika iestādīti uz frekvenci 'B' un norunāts pa radio zīpot:

'Rot - Zwei - Gut' - otro gaismas signālu redzām,

'Tokio' - esam plūdmalē, uzņemti sakari,

'Maskau' - motors pielaiests, bīkons ieslēgts, misija pabeigta.

Uzrādītie laiki ir vietējie, Latvijas (GMT + 3).

Pēc operācijas plāna, mums plūdmalā jābūt plkst. 22.30

Zodiaks bija pilnīgi sagatavots braukšanai uz ātrlaivas klaju, atlika tikai nolaist ūdenī un uzlikt motoru.

Uzdotie laiki ir pa daļai vērtēti, jo nebraucām pulkstenī skatīdamies.

- 21.18 Ātrlaiva uztvēra krasta bīkonu un turpināja lēni braukt. Uz klusu komandu 'Halt', laiva apstājās,
- 21.20 Īsa komanda 'Los' puīši nolaida Zodiaku ūdenī, pilnīgā tumsā, bez neviena runāta vārda. Pa to laiku 'Evinrudi' uz klaju pielaida, pāris minūtes sasildīja un uzlika vietā. Kloze mums katram izdeva pistoli, to, protams, atgriežoties bija jāatdod. Mums pašiem nebija pat pirkstu jākustina.
- 21.55 Kompassa kurss 95°, attālums 11km, atpakaļbraucot kurss 270°. Atstājām ātrlaivu.
- 22.00 No krasta vajadzēja būt pirmajam gaismas signālam, bet neko neredzējām, attālums par lielu. . . uztvēru krasta bīkonu, bet mūsu iekārta nebija pietiekosī izveidota, lai noteiktu virzienu.
- 22.15 Otro gaismas signālu redzēju un ar RT31 paziņoju 'rot-vei-gūt'. 20 minūtes bijām braukuši, gandrīz vajadzēja būt pie mērķa.
- 22.20 Berķis izcōla propelleru un lietuvietis sāka aīrēt.
- 22.26 Plūdmalā gaidīja četri partizāni, trīs no Makša grupas, bija priecīgi, ka satika Berķi. Ceturtais bija tas, kuru mums bija jāizved ārā. Ar RT-31 paziņoju 'Tokio', ka sakari uzņemti. Partizāniem neko neaizvedām, mūsu vienīgais uzdevums bija izvest viņu pārstāvi.
- 22.34 Sākām braukt atpakaļ, 'pasazieris' jūsmīgi sita uz plecu - "Jūs tik sat puīši!" Ieslēdzu mūsu bīkonu un ar 'Maskau' ziņoju, ka braucām atpakaļ.
- 22.55 Tieši priekšā Morzes signāls - . - 'K', bijām pie ātrlaivas.

Klozes puīši paņēma Zodiaku un mums nebija nekāds vairs ko darīt. Kabīnē, pie gaismas, bija negaidīts pārsteigums, 'partizāni' Marģeru Vitolīņu pazīnu kopš 1936.gada, kad obligātajā kara dienestā biju Auto tanku pulkā. Tad Vitolīnš bija virsdienesta kaprālis un kad 1939.gadā pēc Kara skolas atgriezās pulkā, viņš bija uzdienējis par seržantu. Nez' kuram bija lielāks pārsteigums, man redzēt viņu, vai viņam mani?

Virslieņnants Alfreds Pope
(18.07.1914. - 03.06.2010.)

DIENASGRĀMATA

(saglabāts autora stils un rakstība)

C e d e l g h e m a. 2227 P. O. W. Camp Gūsteknis Nr. A.703523

Te ieradāties 1945. gada 10. septembrī. Man ir saglabājusies Cedelghemā rakstīta dienasgrāmata par gūsta laiku no 1945. gada 3. oktobra līdz brīvlaišanai. Nedaudz saīsinātu gribu atkārtot, ko toreiz rakstīju.

03.10. Trešd. Šodien ir plkv. Arvīda Krīpena dzimšanas diena (*03.10.1893. Stāmerienas pag. †20.08.1968. Sydney, Austrālijā). Vakar mūsu koris deva piemiņas koncertu. Visiem ļoti patika, bija ieradies arī viens no angļu virsniekiem.

– Londonā nesekmīgi bija beigusies ārlietu ministru sanāksme. Visus jautājumus varēšot izlemt tikai “pieci lielie”, tas varētu būt novembrī vai decembrī.

– Baumo, ka šodien 13.00 te būšot kaut kāda krievu komisija. – Tos, kam ir piederīgie, atvaļināšot visdrīzākā laikā. – Uz Beļģiju mēs esot atvesti tādēļ, lai būtu ārpus dažādu interešu sfērām. – Plkv. Janums ar saviem virsniekiem ir pie Briseles. – Vakar kēdžu pārstāvji bija aicināti pie komandanta. Nekas sevišķs neesot pateikts, tikai virsniekiem, it kā maksāšot algas, bet par uzturu atrēķināšot. Cigaretēs nebūšot un no gūsta arī neatbrīvošot, jo neesot iespēja izvietot darbos.

– Jaunākās baumas, ka 8. oktobrī te būšot pārstāvji no Sarkanā Krusta un mūsu nacionālās komitejas.

05.10.1945. Piekt. Šodien mūs bija apciemojis amerikāņu mācītājs Vasks. Viņš nožēlo, ka tiekam turēti kā gūstekņi, bet mums tas ir labāk, jo šeit esam vismaz drošībā. – Amerikāņi krievus vēl sauc par draugiem, bet patiesībā viņus uzskata kā ienaidniekus. Par mums komandants viņam izteicies labi. – Vakar nometnē bija divi zviedru Sarkanā Krusta pārstāvji, apsollījušies daudz ko sagādāt. – Maj. Baumaņa atsūtītajā vēstulē optimistiskas ziņas, ka atbrīvošana sāksoties jau šajā mēnesī.

– Pagājušā nakts bija skaidra un ļoti auksta.

– Pltn. Ruceja jaunākās ziņas: vakardienas avīzēs bijuši raksti, ka karš starp P.S. un A.S.V. ir neizbēgams, to rāda vispārējais noskaņojums un notikumu gaita: ārlietu ministru konference bijusi pilnīgs fiasko.

06.10. Sestd. Būs voleja sacīkstes. Diezgan vēss, nejūtos labi.

10. okt. Trešd. Šodien esmu dežūrvirsnieks virtuvē, jābūt visu laiku, no agra rīta, kamēr virtuve strādā.

– Sākas mācību stundas vidusskolas kursa apmērā.

– No Lībekas atbraucis Gulbis (?) un Sarkanā Krusta pārstāvji.

– Rīta pusē mazs starpgadījums: barakā ienācis angļu majors, bet viņam nenokomandēja. Bija jāiet atvainoties. Komandants teicis – vajadzējis vismaz piecelties. Atvainošanās viņam droši vien imponēja.

– Bija atbraukuši krievi un aģitēja, lai brauc uz Latviju. (Viņiem to atļauj.)

11. okt. Ltn. Pēteris Vītols pastāsta par sarunu ar Sarkanā Krusta pārstāvjiem no Šveices. Pēteris bijis dežūrvirsnieks un teicis, ka zupa ir par šķidru un maizes par maz. Šveicietis solījis kārtot angļu štābā Briselē, lai maina gūstekņu stāvokli un uzskata mūs kā kara gūstekņus. Viņam iesniegta no Kurzemes izbēgušo bēgļu vēstule, par ko viņš bijis tūkstoškārt pateicīgs. No žurnālistiem arī esot savācis visādus ziņu materiālus. Mūsu nometne un karavīri viņam atstājot labāko iespaidu nekā visās citās vietās, kur viņš bijis.

Brīnījies, kāpēc mums nav brīva pasta satiksme? Ārpusē nevarot dabūt atļauju iebraukt Beļģijā. Tāpēc advokāts Gulbis meklēšot pavedienu līdz Montgomerija štābam. Pēdējais esot par visu noteicējs. Starp citu, tur esot arī britu ārlietu ministrijas pārstāvji. Šveicietis šķībi skatās uz atbraukušajiem krieviem.

12. okt. Piekdiena. pēcpusdienā krievi pēc saraksta izsauca mūsu puīšus ar krieviski uzvārdiem. Demonstratīva izturēšanās, svilpošana utt. no mūsu puses! – Sarkanā Krusta pārstāvji ir aizbraukuši.

13.10.1945. Šodien pirms gada, 1944. gadā, krita Rīga. Es ar Rudzīti bijām Drēzdenē un uz ielas par to dzirdējām vērmachtberichtā. Drēzdeni bombardēja 1945. gada naktī no 13. uz 14. februāri, pilsētu galīgi nopostīja un nogalināja vairāk nekā 200 000 civiliedzīvotāju!

– Šodien kā sestdienā biju dušā. Brīnums, ka nav nekādu baumu.

14. okt. Svētdiena. Šodien atgriezāmies ar izolācijas platēm izklātajā 42. barakā. Bija virsnieku sapulce, pārrunāja uztura jautājumu, nolasīja mūsu sūtņu vēstules un memorandumus.

– Mums prasīja nodot papīrnaudu, un turpmāk nedrīkst vairsbaumot!

15. okt. Pirmd. Kontrolēja “zoldbūhus”, likās, ka grib mūs iztāisīt par SS virsniekiem, prasīja pēdējo dzīves vietu, civilnodarbošanos un dienesta pakāpi, bet to pierakstīja pēc SS rangiem.

– Vakar pirmā nodalījumā bija ieradies kino-operatora Doreds. Gribēja dabūt arī savu dēlu, bet komandants paskaidrojās, ka nav vērts par to atsevišķi pūlēties, jo 2 nedēļu laikā visus atbrīvošot vai sākšot.

16. okt. Otrdiena. Priekšpusdienā ar mašīnu piebrauca krievi un no nometnes izveda arī tos, kas bija pieteikušies braukt uz Latviju.

– Tika reģistrēti visi, kam piederīgie angļu zonā.

23. okt. Otrdiena. Paziņoti noteikumi aizsardzībai pret tīfu: – logiem diennakti jābūt atvērtiem, no rīta līdz vakara pārbaudei visiem jāuzturas ārpus telpām. Arī visas lekcijas un citas nodarbības jānotur laukā. – Laiks apmācies, brīžiem līst, ļoti vējains. Uzturs pēdējās dienās pasliktinājies. Nometnē ir tīfa karantīna. – Aizvakar tika reģistrēti invalīdi, kas jaunāki par 18 un vecāki par 50 gadiem; domā, ka tas ir sakarā ar atvaļināšanu.

26. okt. Piekd. Jau trešo dienu ļoti vētrains, auksts, un līst. Vakar baumoja, ka mēs braukšot uz Angliju, tiekot aprēķinātas virsnieku algas. Pēc radio un angļu avīzēm spriežot, ASV un Krievijas attiecības nav labas. Trumens teicis, ka drīzs karš ir neizbēgams, ja trīs lielie nespēj vienoties par sadarbību.

30. okt. Otrd. Ar vakardienu zupa jāiet ēst pirmajā aplokā. Dabūju ltn. Aleksandra Dzenīša adresi: *Gr. Burgstrasse 40, Lúbeck.*

7. nov. Trešd. Atbraucis Reinharde un Gulbis. Uz atbrīvošanu lielas cerības neesot, iespējams, ka mums šeit būs jāpaliek uz ilgāku laiku.

Pēcpusdienā ieradās Alfreds Valdmanis, K. Ulmaņa bij. finanšu ministrs. Viņš kārto visas latviešu karavīru lietas un no viņa daudz sagaida. – Katrs dabūjām trīs no Lībekas atvestajām “Česterfild” cigaretēm. Puscigareti nopīpoju – tikpat laba kā kādreiz Bitovā.

11. novembris. Svētdiena – Lāčplēša diena. Īsi pirms pusdienas pienāca “putlosiešu” transports. Putlosā daudzi esot “paņēmuši vāgu”.

15. nov. Ceturtd. Naktī temperatūra bija -2°, un briesmīgi auksta migla. Puīši pēcpusdienā negāja vairs laukā strādāt un arī visi, kas arī strādāja pie angļiem, bija atsūtīti atpakaļ.

1945. g. 18. novembris. Svētdiena. Šorīt nometnē atklāja Brīvības pieminekļa atveidu. Tas ir īsts mākslas darbs! – Sporta laukumā noturēja Dievkalpojumu un bija piemiņas brīdis. No III kedža latviešu valodā sveica igauņi un leiši. Iznesot karogu, Krīpens komandēja: Mierā! – Mācītājs Kraulis turēja Dievkalpojumu ar sekojošu Lielo Jundu. Nolasīja arī

katolu mācītāja lūgšanu. Tad runāja plkv. Krīpens, pēc tam igauņi un lietuvietis. Igauņiem, leišiem, Trumenam un Etlijam uzsauca: Lai dzīvo!

25. nov. Svētdiena. Mirušo piemiņas diena. Mūsu baznīcīnā bija aizgrābjošs Dievkalpojums, kad mācītājs runāja sprediķi: "Viņi ir gājuši un atdevuši visu – savu dzīvību. Viņi paši nav starp mums, bet viņu darbi un atmiņas par viņiem ir aizvien. Un arī tagad mēs tos jūtam savā vidū!"

– Vakarā teātra telpās notika šādi tādi priekšnesumi, sacensības svaru celšanā u. c.

27. nov. Otrdiena. Visādas baumas par braukšanu uz Angliju nav gluži bez pamata, jo noliktavā dabūju angļu bikses ar "kārava dūzi" ceļi. Mantnīcā strādā Šekava un Ausekļa draugs, elektrotehniķis Roberts Krēgers (*07.11.1924.), bija kopā strādājuši Arsenalā, Rīgā.

Jau 18. novembrī uzturs kļūst jūtami sliktāks. Šodien ir otrā reize, kad saņemam ¼ kukulīti (215 g) maizes. Tas esot sakarā ar kādām transporta grūtībām. Kuģis ar pārtiku šim apgabalam esot jau ceļā. Arī pašiem angļiem un beļģiem uzturs samazināts, bet viņi to daudz nejutīs, jo līdz šim ēda tikai baltmaizes mīkstumus.

28. novembris. Trešdiena. Pēcpusdienā nometnē ieradās krievi ar pilnvaru no augstākā angļu štāba Berlīnē pēc plkv. Krīpena un Laukera, lai viņus vestu uz Briseli nopratināšanai. Berlīnē visu to diriģēja Žukovs. Patiesībā krievi angļiem mūs bija apsūdzējuši par kara noziedzniekiem un dabūjuši pilnvaru viņus izdot.

Krīpens izdarīja pašnāvības mēģinājumu, iedurot sev krūtīs duncīti sirds tuvumā. Krīpenu tūliņ noveda uz slimnīcu Ostendē.

Vakarā viņš atsūtīja nometnes komandantam vēstuli, kurā paskaidro, ka neko noziedzies nav, bet esot tikai divas reizes cīnījies par savu dzimteni pret komunistiem un zinot, ko tas nozīmē, ja viņu tagad izdod krieviem. Viņam neesot atlicis nekas cits, kā izdarīt pašnāvību. Ja nu tas nav izdevies, viņam nekas cits neatliekot, kā atteikties pieņemt uzturu, lai bada nāvē izbeigtu savu dzīvību.

Ja viņam esot kādi pārkāpumi, viņš esot gatavs stāties katras tiesas priekšā, tikai ne krievu.

Laukeru aizveda vienu pašu. Tai laikā nometnē bija Briseles baptistu mācītājs Grizmanis un visu to piedzīvoja. Viņš steidzīgi aizbrauca atpakaļ uz Briseli un centīšoties darīt visu iespējamo.

Nometnē garastāvoklis bezgala nospiests. Visu prātus nodarbina viena vienīga doma – kurš tagad būs nākošais? Šīs dienas var salīdzināt ar 1941. gada 14. jūniju, tikai tad varēja bēgt un aizstāvēties, bet tagad pat šī iespēja mums ņemta. Atliek vienīgi klusu gaidīt.

Pilnīgi neiespējami koncentrēties un kaut ko darīt. Par mūsu tautiešiem Zviedrijā arī nav nekādu ziņu.

1. decembris. Sestdiena. Kara skolas 26. gadadiena. Sanācām kopā pie Baloža, no 13. izlaiduma: Krūka, Vītols, Pope, Auškaps, Martinsons, Puriņš, Kārklīņš, Grundmanis un Šūpulnieks.

Pats svarīgākais par plkv. Krīpenu: mācītājs Grizmanis informējis Latvijas sūtni Beļģijā Dr. M. Valteru. Viņš ar Starptautiskā Sarkanā Krusta pārstāvi bijuši Ostendes slimnīcā pie Krīpena un pēc tam Briselē angļu galvenajā štābā, kur viņiem paskaidrots, ka par tādu notikumu tur nekas neesot zināms. Valters pielaiž domu, ka krievi mēģinājuši Krīpenu nolaupt ("kidnapēt").

Starptautiskā S. Kr. [Sarkanā Krusta] pārstāvis Krīpena teikto protokolējis, un Krīpens piekāpies izbeigt bada streiku, jo lieta ņēma labvēlīgu virzienu. Kārlis Zariņš Londonā angļu valdībai iesniedzis protesta notu.

4. decembris. Otrdiena. Nometnē patreiz kļīst varen spēcīgas baumas, ka drīzumā

brauksim projām, domā, uz Angliju. Visi būtu priecīgi, jo šeit māc briesmīgā bezdarbība. Ziemas aukstums arī kož kaulos.

Uztura devas atkal samazinātas: normāli maizi dod $\frac{1}{3}$ kukulīša, pavalgu apm. $\frac{1}{4}$ no iepriekšējā. Tad ik pa 4 dienām ir tikai $\frac{1}{4}$ kukulītis maizes uz cilvēku. Tas, šinī aukstumā dzīvojot, ir par maz.

Sakarā ar Krīpeni bija pavisam aizmirsis, ka 30. novembrī no Briseles nometnes uz Cedelghemu pārvietoja plkv. Janumu un viņa virsniekus. Vai bija arī citi viņa pulka karavīri, to nezinu.

Bieži gāju uz nometnes komandantūru pie Pētera Vītola. Tur bija silts un ērti varēju rakstīt šīs piezīmes par dzīvi Cedelghemā.

Pirmajā nodalījumā Darbņicu rotas puisis dk. Bruno Pētersons bija savācis ziņas, vārdus un datus par visu bijušās Darbņicu rotas sastāvu. Pētersons kā šoferis bija ticis uz Rietumiem kopā ar kaujas vienībām.

7. decembris. Piektdiena. Fakts, ka slimnīcā esošie ir šķiroti – tādos, kas transportam spējīgi, un tādi, kas nav. Gaisā kaut kas jūtams, ne tik baumas vien.

Kādā angļu avīzē atreferēts no "Izvestija", ka angļi savā zemē turot slēgtās vienībās vēl ap 1,5 milj. kara gūstekņu, starp tiem esot arī 20 000 baltiešu. Visi esot slēgtās vienībās ar saviem virsniekiem, štābiem, slimnīcām, apgādi utt. Tāda pat satura notu angļu valdībai iesniedzis Berlīnē stacionētais Žukovs. Angļu avīze komentē, ka slēgtās vienībās gūstekņi tiekot turēti tāpēc, ka tad esot iespējams sekmīgi organizēt atjaunošanas darbus.

Par mūsu uzturu komandants paskaidrojis, ka tas neesot darīts ar nolūku, bet piedumdum noliktavās esot maz, un, ja piedēdis vairāk, tad saņemsim atkal tikpat, cik septembrī un oktobrī. Komandants piekritis mūsu – latviešu – zīmoņu nēsāšanai un, nožēlojot, ka viņam neesot, iespējams palīdzēt tās izgatavot vai sagādāt. Vispār jūtams, ka angļi ir daudz pretimnākošāki nekā agrāk. Starp citu, interesanti pieminēt, ka beļģi brīdinājuši, lai no tiem angļu "cūkām" uzmanoties un sargājot pulksteņus, citādi apstrādās mūs pa tiro!?

8. decembris. Sestdiena. Pagājušā naktī temperatūra bija -6°. Salst kājas un nevar gulēt. Kad naktī kāds skrēja uz mazo māju, zeme skanēja tāpat kā mūsu ķieģeļu grīda. Bet neko darīt, tas "dzinējspēks" ir neatvairāms! Sals visu dienu pieturas, un ar šausmām gaidām nākošo nakti. Vitolds Jansons, mans labs draugs, arī teic, ka salstot kā diegs, bet naktī viņi guļot pa trijiem kopā un tad par aukstumu nevarot daudz žēloties.

Tādos apstākļos dzīvojot, tomēr nezūd ticība. Vislielākās ilgas ir pēc brīvības, siltuma un labi paēst, par visu vairāk maizi! Ak vai, cik daudz garšīgu ēdienu nāk prātā, vesela pavāru grāmata!

11. decembris. Otrdiena. Pagājušā nedēļā esot pienākusi priekšpavēle par mūsu aizbraukšanu; dokumenti savesti kārtībā, un vakar vai šodien gaidīta turpmākā pavēle, bet tā vēl nav pienākusi. Pagājušā nedēļā 20 slimie, kas bija Ostendes slimnīcā, ir atbrīvoti, dabūjuši privātdrēbes un apm. £15 naudu un aizbraukuši uz Vāciju.

Domā, ka arī tos, kam ir piederīgie Vācijā, atbrīvos, bet tad esot teikts tā – esot vienlīga, vai atvaļinātos turēt P.O.W. vai D.P. (*Displaced Persons* – Bēgļu) nometnē. Baumas aug kā sēnes pēc lietus!

Fakts: 1. nodalījumā izdotas atpakaļ, nometnē ienākot, atņemtās privātās drēbes, bet nezinu, vai visiem. Tie, kam galva uz pleciem, izrēķinājuši, ja prombraucot katru dienu ietu pa ešelonam, tad nometni varētu atbrīvot četrās dienās.

Nometnē divi puīši bija miruši. Viens apmēram pirms nedēļas ar sirdstrieku. Otrs nesens uztura trūkuma – bada dēļ. Angļi esot domīgi. Lai daudzmaz iztiku, būtu vajadzīgas 2000–2300 Cal. dienā, bet mēs saņemam tikai 1400–1500.

Pagājušo nakti laiks sametās silts, vismaz virs nulles. To vairs par aukstu nevar saukt.

12. decembris. Trešdiena. Šodien bija virsnieku apspriede par virtuves jautājumiem. Pamatoti vai citādi bija radusies neuzticība un aizdomas, ka ar pārtikas sadalīšanu un virtuvi kaut kas nav kārtībā.

Nu būs jauna kārtība: līdzšinējam virtuves pārzinim ltn. Šīmanim savas funkcijas jāizbeidz. Tagad virtuves pārzinis un uzturzinis būs no 2. vai 3. nodalījuma. Tad no katra nodalījuma būs viens virsnieks un no 3. nodalījuma vēl viens iģaunis un viens lietuvietis, kas kārtu produktu sadali. Bez tam no mūsu divām virsnieku barakām, no katras divas uzticības personas. Virtuvē pastāvīgi būs viens virsnieks, sākot no paša rīta agruma. Viņš sekos, lai produkti un gatavais ēdiens neaiziet “garu ceļu”.

Neapstiprināta ziņa, ka virsnieki uzturu saņēmsot tieši no angļiem un ne tā kā līdz šim, caur I nodaļas noliktavu.

Latvijas armijā bija kārtība, ka virsnieki neēd labāk kā instruktori un kareivji. Tāpat tas bija te, Cedelghemā, un nekas nemainīsies.

Komandants piekrita, ja temperatūra ir zem nulles, tad telpas nav jāvēdina un puīši visu laiku var atrasties barakās. Bez tam mēs no 168. barakas pāriesim uz 44. – koka, bet to iepriekš izšūs ar izolācijas platēm.

Es biju viens no mūsu barakas virtuves dežurantiem.

13. decembris. Ceturtdiena. Jaunā virtuves pārziņa izvēle. Bija divi kandidāti – vltņ. Donis un līdzšinējais – ltn. Šīmanis (viņš par katru cenu gribēja palikt amatā. Taču jau laikam tur kāds labums no virtuves atlēca?). Amatā apstiprināja vltņ. Doni.

Komandants pavēlēja, ka katru dienu no plkst. 09.00 – 10.00 visiem ir vingrošana un 500 vīriem jāiet laukā uz lielo sporta laukumu.

Virsniekiem poridžs un zupu obligāti jāiet ēst ēdamtelpā, tikai maizi un tēju atļauts nest dzīvojamās barakās.

14. decembris. Piektdiena. Ar Dr. Valtera gādību pienākušas vairākas grāmatas angļu valodā par Latviju. Komandants un pārējie angļu virsnieki tūliņ paņēmuši priekš sevis, katrs pa pāris grāmatām. Mūsu angļiem esot ļoti dzīva interese par Latviju, un viņi mūsu tulkiem uzstādot visdažādākos jautājumus. Pāris pēdējās dienās angļi esot “kā izsmērēti”. Mēs esot pagājuši L i e l a i N e l a i m e i garām, bet tagad tas jautājums esot nokārtots un mums ar krieviem nenāksot vairs sadurties. Tātad krievi bija pieprasījuši mūsu izdošanu, bet tas atrisināts mums par labu!

Sarunās angļu karavīri izteikušies par mūsu uzturu. Anglijā to būtu viegli nokārtot, un tur mums būtu pavisam citādi kā te. Angļu virsnieku mesē mūsu puikām šad tad izmaksājot pa pudelei alus. Vakar vai aizvakar ar piedevu – “šoreiz nekā gūstekņiem, bet deportētiem”.

Nesen uz Cedelghemu pārnāca kāds angļu seržants, kas bijis vācu gūstā un nācis saskarē ar mūsu karavīriem, par tiem atsaucas tikai labi. Viņš toreiz nav varējis saprast mūsu nostāju. Sevišķi viņš jautājis, kur esot tas mazais, varonīgais pulkvedis, kura vārdu viņš gan neatminas (plkv. Janums). Jau savā agrākajā dienesta vietā – un tagad arī šeit – viņš savai priekšniecībai iesniedzis atbilstošu ziņojumu.

Tie, kas strādājuši pie mašīnu lādēšanas, stāsta, ka nometnē atvesti apm. 1000 vācu jūrnieku zilie uzvalki, arī privātie uzvalki un veļa. No komandantūras daudz zvanot uz Ostendes ostu un staciju. Runa ejot par transportiem un kaut kādiem diviem lieliem ešeloniem. Vakar kāda strādnieku kolonna aizbraukusi uz Ostendi, bet līdz plkst. 19.50 nav vēl atpakaļ.

Plkv. Krīpens sūta visiem sveicienus. Viņa veselības stāvoklis ļauj cerēt, ka rīt vai parīt viņš varētu atgriezties nometnē. Bet šinī laikā viņam bijušas trīs nervu lēkmes, tāpēc Starptautiskais Sarkanais Krusts grib viņu ņemt savā aizsardzībā un ievietot kādā sanatorijā.

Dažādas ziņas īsumā: – No Zviedrijas sūtīšot Bībeles un paciņas, pa daļai privātas. – Sūtnis Dr. Bīlmanis piesūtījis 60 ASV Senāta protokolu norakstus, ka ASV atzīst Baltijas valstu neatkarību. – Somu pianiste Kallos janvārī rīko Briselē koncertu par labu Baltijas valstu karavīriem. – Francijā no kādas SS nometnes 135 latviešu jaunekļi nosūtīti uz Vāciju un tur atvaļināti. – Laukera meklēšanā līdz šim nav gūti nekādi panākumi. – Vāciešu kara gūstekņi esot sliktākā stāvoklī nekā mēs, viņiem nepielaižot ne Sarkanā Krusta pārstāvjus, ne mācītājus (neticu, baumas!) – Tabaka, apm. 15 t, būšot vēl pirms svētkiem un to izdalīšot Starptautiskā Sarkanā Krusta Briseles pārstāvji.

1945. gada 16. decembris. Svētdiena. Oficiāla ziņa: saņemta pavēle par mūsu izvietošanu. Mēs netiksim sūtīti kā gūstekņi, bet kā atlaisti, t.i., privātā. Pirmā ešelona līdz 31. decembrim sūtīs virsniekus uz Edinburgu Anglijā. Uz Vāciju pie ģimenēm atlaidīs tos līdz majora dienesta pakāpei, vecākus par 50 gadiem, invalīdus un jauniešus. Virsniekus no majora uz augšu vecuma dēļ uz Vāciju neatvaļinās. Virsnieki ir sadalīti kaut kādās trīs grupās. Karavīrus, kam ģimenes Vācijā, iepriekš atlaidīs uz turieni zem paraksta, ka pēc četrām nedēļām tiem jāseko ešeloniem uz Angliju. Uzdots mūsu iemaksāto naudu pārskaitīt uz kādu Anglijas banku.

Mācītājs Romans sprediķī, starp citu, teicis: “Šodien es uz jums runāju kā uz bijušajiem gūstekņiem...” (Majors Tomāss bijis baznīcā.)

Mācītājs Kraulis grib pats sev dot majora dienesta pakāpi! Jāsmejas, ar to viņš daudz zaudē no sava prestiža.

Vakarā uzturzinis, dalot produktus, lielākos ābolus izlasījis “personālam” un divīzijas štābam. Vecākais pavārs un uzturzinis “atlaisti”, un par vecāko pavāru iecelts Pētersons – tas, kas bija sastādījis pilnīgu Darbnīcu rotas sarakstu. Viņš bija šoferis-metinātājs, rotā no pirmās dienas, 1943. gada decembra. Par uzturzini iecēla kpr. Laimoni Vinegeru no Tomāsa lidotāju grupas.

“Pūķīšu gals”, t.i., maj. Kīlītis, mācītājs Kraulis, maj. Siliņš u.c. šausmīgi uztraukušies un lūguši, lai māc. Romans brauc uz Ostendi un teic Krīpenam, cik vien ātri var, braukt atpakaļ uz nometni, jo te viss “ejot dēļ”. To Romans atstāstījis plkv. Janumam. Tak, gribot negribot, jādomā, ka tiem kungiem bija labāka dzīve nekā mums pārējiem!

17. decembris. Pirmdiena. Izrādās, ka “Edinburga” ir segvārds, bet braukšana 31. decembrī paliek spēkā. Sarakstā vārdi pasvītroti ar krāsainiem zīmuļiem, dažam klāt vesela rinda ciparu un burtu. To dara angļi, un, ko tas nozīmē, neviens nezina. Kpt. Grantam (anglim) uzdots rūpēties par transportu un ešeloniem. Pieprasītas ziņas, cik liels būtu maksimālais virsnieku transports, ieskaitot invalīdus, un cik būtu minimālais, atskaitot invalīdus, vecos un tos, kam ģimenes locekļi ir Vācijā. Šos datus prasa nometnes komandants.

Virsnieku sapulcē apsprieda plkv. Januma priekšlikumu dibināt bijušo karavīru biedrību, dodot tai vārdu *D a u g a v a s V a n a g i*. Ierosinājumu bez iebildumiem pieņēma un nolēma biedrības dibināšanu darīt zināmu visai nometnei.

21. decembris. Piekdiena. No kartotēkas un sarakstiem šķiro lidotājus. Silarājs un Pēteris Auškaps kā spārnos – būs atkal lidošana!

Par Krīpenu ziņo, ka 19. decembrī pienākusi viņa atvaļināšanas pavēle. Viņš dabūjis privātu uzvalku un aizbraucis atvaļinājumā. Četrus nedēļas laikā viņam jāpieietas Britu 8. korpusa štābā.

23. decembris. Svētdiena. Saņemta jauna pavēle. Mesē kāds virsnieks teicis, ka pēc dažām dienām tas vairs nebūs noslēpums: amerikāņi esot mūs pieprasījuši priekš sevis! Šinī sakarībā domā, ka braukšana būs uz amerikāņu zonu Vācijā. Atvaļināšana būšot te, Cedelghemā. Gaida atvaļināšanas dokumentus no Briseles. Datums neesot mainīts.

Sestdien nometnē bijuši atkal divi krievi, no angļiem uzņemti ļoti vēsi. Komandantūrā uzturējušies tikai 5 minūtes. Mesē ar kādu angļu leitnantu pusdienojuši un aprobežojušies tikai ar skopu pieklājību.

24. decembris. Pirmdiena. Dala atsūtītās paciņas, bet visiem vēl nav. Briselē esot vēl kādas 4000 un divi vagoni ar tabaku. Ltn. Runka piedāvā no savas atsūtītās paciņas sa-kaltētu rupjmaizi. Tā garšo lieliski, un mums ar Rūdeli arī ir svētki.

25. decembris. Otrdiena. Ziemassvētki. Naktī lija, bet šorīt laiks ir reti jauks un silts. Saņēmu vēstuli no Artura Meijas brāļa Arvīda Jāņa. Sveicieni arī tepat nometnē no brā-ļiem Medņiem – Valtera un Elmara (Janča). Jāiet visus draugus apciemot.

Vakarā II nodalījumā kora koncerts. Diriģēja Eizāns, koris dziedāja noteikti, bet kaut kā tā smagi un ne tik labi kā I kēdža koris.

26. decembris. Trešdiena. Saņēmu kartiņu no Alvines. Viņi ir Hannoverē, tikai Artura māte bija Plau'ā mirusi un tur arī apglabāta. Adrese: *Baltic Camp, Garbsener Landstrasse, Hannover-Stöcken*. Arī no Artura brāļa saņēmu otro vēstuli.

Vakarā no Briseles pienāca mašīnas, pilnas ar kastēm, esot angļu cigaretes un taba-ka. Avansā katrs jau dabūjām desmit cigaretes.

Pagājušo nakti sākās un tagad, pēcpusdienā, plosās tāda dienvidrietumu vētra, kādu Latvijā nebiju piedzīvojis, pat mūsu mūra baraka trīc un dreb. Dažām koka barakām no-rauti jumti. Cedelghema ir klajā laukā bez koku aizsega, un vēja ātrums droši vien bija vairāk kā 100 km/st.

Naktī spēcīgi lija, tagad piestājies, bet vētra pieņemtas spēkā.

30. decembris. Svētdiena. Dabūju informāciju par kpr. Teodoru Bušu un vienu no mūsu Darbņicu rotas puisiem, Alfredu Braunu, 22 gadus vecu. Viņš pienāca Darbņicu rotā 1944. gada martā Stāmerienā. Šī gada februārī viņu piekomandēja vācu korpusam. Viņš kritis šī gada 27. februārī pie *Sparsee*, starp *Neustettin* un *Bublitz*, ZR no Noišteti-nas, apm. 1 km no *Sparsee* ciema. Ap plkst. 15.00–16.00 krievu tanki ieņēmuši *Spar-see* ciemu, Bušs un Brauns nokrituši zemē cieši blakus. Tanka granāta kritusi tieši starp abiem. Viņi palikuši neapglabāti. Šo informāciju deva ltn. Arnolds Šteinbergs, kurš bijis tuvumā.

1945. gada 31. decembris. Pirmdiena. Šodien no plkst. 04.30 man bija virtuves dežū-ra. Vinegers, iedams uz virtuvi, mani pamodināja. Citādi būtu norāvis līdz taurei, t.i., pus-septiņiem.

Laimonis Vinegers bija beidzis Liepājas Valsts tehnikumu trīs vai četrus gadus pēc manis. Viņš dzimis 28.11.1918., miris 1998. gada martā Austrālijā.

Vakarā pie manis atnāca Vitolds Jansons. Runājām līdz gadu maiņai, cepām baltmaizi, ēdām ar marmelādi. Maizes “cepšana” bija pie krāsniņas apgrauzdēt. Tik labi garšoja, ka solījāmieš brīvībā tādu vien ēst.

Pusnakts stundā laukā nebija neviena šāviena, toties mūsējie taisīja īstu jandāliņu ar orķestri, “urrā” saukšanu, savā starpā ar vēlējumu atgriezties mājās. Redzēsim, ko nu Jaunais gads dos!

1946. gads.

1. janvāris. Otrdiena. Par virtuves dežurantu pēc manis vajadzēja nākt kādam leitim, bet viņš bija ievietots slimnīcā un man iznāca dežurēt otro dienu pēc kārtas. Nebija ko iebilst.

Angļi raustot plecus, ko iesākt ar plkv. Janumu? Uz Vāciju nevarēšot sūtīt, jo tad viņa apsardzībai pret krieviem vajadzētu 15 vīrus.

Angļiem patīk klausīties, kā visādi gājis karā, sevišķi, kā klapēti utainie, te vietējo an-gļu simpātija ir mūsu pusē.

Man uzdāvināja Gūstekņa Gada Grāmatu – kalendāru 1946. gadam.

Sakārtojais:	Rūdolfs Arums	Kalnā kāpu lūkoties, Kas ar manu tēvuzemi; Sveši ļaudis arājiņi, Svešu dziesmu dziedātāji. (T. dz.)
Rediģējis:	Jānis Dālderis	
Vāks un titullapa:	Br. Ozoliņš	
Karikatūras:	Jānis Streņģe (?)	
Ilustrētāji:	R. Bērziņš, A. Sodums (?) un J. Laduzēns (?)	
Tehniskais līdzstrādņ.:	J. Pavārs, V. Draudziņš, Ž. Mediķis, J. Kalniņš	Jūs, ļautiņi, nezinat, Kādu zemi es staigāju: Ogļu zemi, zvīrgzdu zemi, Raudas nāca staigājot. (T. dz.)
Izdota: Latviešu gūstekņu nometnē – C ē d e l g h e m ā / B e l ģ i j ā P. O. W. Camp 2227 Cage II / 124 Iespiesta: Apg. "Burtnieks" spiestuvē		

Mēs, svešumā atrodoties, labprāt kavējamies atmiņās par bijušajiem labajiem laikiem dzimtenē. **Mēs ļaujames svētīties visā tai labajā, kas nāk kā garīgas vērtības no pagātnes līdzī.**

Latviešu tautas garajā mūžā sakrājies liels un neizsīkstošs gara mantu pūrs, kas kā neatņemama daļa spirdzina mūsu dvēseles, svešās gaitās staigājot. Katra diena atgādina bijušo, ko sāpīgi izjūtam mēs, kaut pagaidām, dzimteni zaudējušiem, bet arī spārno mūs ilgas atgūt zaudēto. Ļausimies šo bijušo laiku atmiņu skatījumā gara acīm ieraudzīt to mūžīgi latvisko, kas skaidroja un daiļoja mūsu dzīvi un darbu, un iedzīvināsīm to atkal savās sirdīs.

Nākošajos šīs laika grāmatas grafiskajos attēlos, lapas pusēs kontrastējas latviskais ar svešo, ar ko mums šeit jāsastopas. Tā katra diena saistās ar kādu skaistu, senu tradīciju, ar mūsu darīto darbu. Katri svētki – ar latvisko, gaišo. Blakus tam skarbā ikdienu tagad rāda citu ainu. Esam iežogoti dzeloņstiepulēm, mūsu dzīve jāvada svešos, nepatīkamos apstākļos. Tomēr latviskā baltā dvēsele, neaptraipījiesies svešiem sārņiem, veldzējiesies ticībā Mūžīgajam, neiznīks!

Ticībā mūžīgajai Latvijai, cenšoties atgūt zaudēto, raudzīsimies droši nākotnei pretī!
Lai šis gads tuvina mūs latvisko ilgu piepildījumam!

*Cedelghemā, Beļģijā,
1946. g. janvārī
J. Dālderis*

Dievs, svētī Latviju,
Mūs' dārgo tēviju,
Svētī jel Latviju,
Ak, svētī jel to!

Kur latvju meitas zied,
Kur latvju dēli dzied –
Laid mūs tur laimē diet,
Mūs' Latvijā!

1945. g. oktobra sākumā Cedelghemas nometnē atradās 11 160 bij. karavīru, t.i., 1/3 no latviešu karavīriem, kas kara beigās bija Vācijā.

No agrākām dzīves vietām			Pēc vecuma		
Vidzemes	3 465	31,05 %	līdz 14 g. v.	1	0,01%
Rīgas pils.	2 751	24,65 %	15–17	68	0,61 %
Kurzemes	1 691	15,16 %	18–20	2 172	19,46 %
Zemgales	1 632	14,62 %	21–25	3 639	32,60 %
Latgales	1 621	14,52 %	26–30	1 675	15,00 %
			31–35	1 984	17,78 %
			36–40	1 302	11,67 %
			vecāki par 40	319	2,86 %
Pēc izglītības					
Pabeigta augstākā			97	0,87 %	
Nepab. augst. (stud.)			458	4,10 %	
Pab. vidusskola			1 373	12,30 %	
Nepab. vidusskola			2 411	21,60 %	
Pab. 6. kl. pamatskola			4 850	43,55 %	
Nepab. pamatskola			1 991	17,84 %	

Nometnē gūstekņu kulturālo aprūpību vadīja Aprūpības daļa. Visā nometnē darbojās sporta sekcijas, “Dzintarzemes” novada skautu organizācija un reliģiskā aprūpība.

Atsevišķos nometnes nodaļumos darbojās šādi iestādījumi:

I nodaļumā	II nodaļumā
Dienas laikraksts “Laika Griežos”	Rīta laikraksts “Rīta Ziņas”
Mēnešraksts “Nameja Gredzens”	Nedēļas žurnāls “Ceļa Malā”
Skautu žurnāls “Ugunsкура dzīve”	V. Lizāna vīru koris
Bibliotēka – lasītava	Varietē “Gājputni”
Vīru koris “Dziedonis”	Teātra un mākslinieku kopa
Varietē “Runcis Sprostā”	Dārzkopju kopa
Akadēmiskā sekcija	Akadēmiskā sekcija
Kursi, skolas (vidussk., pamatsk. kursa apm.)	Kursi (lauksaimniec., tehniskie, jūrnīeku u.c.)
	Skolas (vidussk. un pamatsk. kurss)
III nodaļumā	
Varietē “Jautrie Matroži”	
Vīru koris un dažādi kursi	

Latvisko gadskārtu sākumi:

M e t e ņ a diena – 8. februārī, pavasara sākums

Ū s i ņ a diena – 9. maijā, vasaras sākums

J u m j a diena – 7. augustā, rudens sākums

M ā r t i ņ a diena – 10. novembrī, ziemas sākums

Mēneši: janvāris – ziemas; februāris – sveču; marts – sērsnu; aprīlis – sulu; maijs – lapu; jūnijs – ziedu; jūlijs – siena; augusts – rudzu; septembris – sila; oktobris – veļu; novembris – sala; decembris – vilku.

3. janvāris. Ceturtdiena. Pēcpusdienā pārgājām atpakaļ uz “izoderētām” 42. un 43. baraku. Par to visi esam priecīgi – būs drusku siltāk. Laiks pieturas auksts, bet naktī gulēšana, ja pieliek pudeli pie kājām, uzvelk cimdus, nenovelk bikses un zeķes, tad ir tīri omulīgi.

5. janvāris. Sestdiena. Katrs saņēmām 231 cigareti, bet mūsu grupai bija 40 gab. iztrūkums.

Mūsu barakā iekšējās kārtības uzraugs ir vecais Bergs, īsts knauzeris, aizliedz vakarā pie krāsniņas cept maizi, it kā krāsns nesildot, kategoriski uz to pastāv. Tā cepšana gan ir tikai tik daudz kā maizi drusku apgrauzdēt, tad garša ilgāk turas mutē.

7. janvāris. Pirmdiena. Sākot ar šodienu, arī virsniekiem jāiet no 10.30 līdz 11.30 uz vingrošanu, kareivjiem no 09.00–10.00 un no 14.00–15.00. Bet, tā kā man jābūt pie rotas uz vingrošanu no deviņiem līdz desmitiem un no desmitiem līdz vienpadsmitiem uz informāciju, – tā to šorīt laipni paziņoja Bergs, tad uz “ofiņu” vingrošanu man nav jāiet.

Kārtību vajag! Iepriekš šinī aprakstā minēju, ka 1944. gada janvārī daudz šoferu aizgāja Piegādes pulkam un divīzijas transportam līdzī. No tiem, kas līdzī kaujas vienībām tika uz rietumiem, daudzi Putlosā “paņēma vāgu” un 34 ir Cedelghemā – tā ir mana “rota”, visi vienā čupā gan nebija.

12. janvāris. Sestdiena. Ar vakardienu saņemam papildu uzturu, ik pa divām dienām ½ litru zupu un 8 unces (1/4 kukulīti) maizi. It kā meklējot kara noziedznieku – kādu SD virsleitnantu, to sakās esot redzējuši (?) Dānijā. Lt. Pāns bijis izsaukts pie komandanta, bet nav zināms, kas runāts.

14. janvāris. Pirmdiena. Noticis negadījums ar kpt. Caunīti; krītot pārlauzis roku un aizvests uz slimnīcu. Sakarā ar to Bisenieks ar Cintīņu pāriet uz 43. baraku, un mums stūris atbrīvojas.

Pašlaik ir plkst. 20.30; vēl jāaiziet uz virtuvi izmazgāt veļu.

17. janvāris. Ceturtdiena. Vakar iznāca ārpus kārtas dežurēt virtuvē. Leitis nebija ieradies, caurvējā un tvanā esot dabūjis briesmīgas galvassāpes. Tas varēja gadīties, jo pēc ēdienu izvārīšanas ogles grābj laukā, un, ja vēl kvēlo, var saindēties ar tvanu.

18. janvārī. Piekdiena. Komandants paziņojis, ka saņemta pavēle mūsu atvaļināšanai. No šejienes mēs aizbraukšot kā civilisti uz kādu nometni Vācijā. Pēc tam pie piederīgiem, bet, kam tādu nav, tos izvietosot. Atvaļināšana sāksoties drīzumā, bet uzsver, ka nekādu termiņu nevarot dot. Atdošot divriteņus, fotoaparātus, radio utt. Līdz nometnes atstāšanai uz stingrāko paliek spēkā līdzšinējā kārtība.

21. janvāris. Pirmdiena. Dežurēju virtuvē. Leitis Jakubovskis arī bija ieradies plkst.04.30, laikam, lai redzētu, vai es esmu no paša rīta klāt. Herts atstāstīja kuriozu gadījumu 2. janvārī. Leitis, kad dežurējis virtuvē, arvien iekārtojies tā, ka poridžu viņš ēd viens pats tumšajā produktu noliktavā, paņēmās cukuru no kopējā trauka. To rītu Vinegers tādā pat traukā cukura vietā nolīcis sāli. Leitis piespēris poridžam veselu karoti, tomēr izēdis!

28. janvāris. Pirmdiena. Pagājušā nedēļā trešdien atkal ieradušies divi krievi ar vārdu sarakstu: 7 virsnieki, 20 instruktori un kareivji, bet tikuši ļoti vēsi noraidīti. – Pieņācis raksts, ka visas meklēšanas mūsu lietās jāizbeidz. Tad vēl: – 24. janvārī mūsu Zviedrijā internētie karavīri esot izdoti krieviem, bet tuvākas ziņas trūkst. – Sestdien atveda divas auto kravas: deķus, sašūtus kā maisus. Tos šovakar ap plkst. 21.30 visiem izdeva. Pavisam cita gulēšana!

5. februāris. Otrdiena. Pagājušo sestdien komandants informējis pltn. Ruceli, ka šodien ar pirmo ešelonu braukšot prom III nodalījuma 1500 igauņi. Bet šodien teica, ka transports nokavēsies, varbūt kādas četras dienas. Vajag pateikt tikai vienu vārdu, tad tūliņ paši zinās, kurš nodalījums brauks un kad.

11. februāris. Pirmdiena. Vakar atkal dežurēju virtuvē, mierīga diena, laiks labs. – Ruceli izsauca pie komandanta. Mūsu atvaļināšana kavējas vienīgi transporta grūtību dēļ. Pa radio ziņo, Vācijā ir plūdi. Reinā ūdens līmenis cēliem 7 m, satiksme pārtraukta, esot tikai viens lietojams tilts.

Šodien par barakas “valdnieku” vecā Berga vietā maiņas kārtībā ir kpt. Ozols, bet tikpat nadzīgs uz komandēšanu, plkst. 08.30 ceļ visus augšā – jaunie esot izlaidušies. Ltn. Auškaps nenocietās un spēra pretī, lai gan pats nebija no ilgiem gulētājiem.

13. februāris. Trešdiena. Saņemta Valtera kundzes vēstule, ka mūsu atvaļināšana ātrāk kā pirms mēneša nesākšoties. Es gandrīz domāju, ka viņai būs taisnība.

Saņēmu Alvinas 5. februārī rakstīto vēstuli. Arī viņa saka, ka mūsu braukšana apstājusies satiksmes grūtību dēļ. Tur, Hannoverē, arī kāda upe pārpludinājusi lielus laukus.

18. februārī. Pirmdiena. Saņemta vēstule no Zviedrijas, nelegālais raidītājs “Viesturs” ziņojis, ka internētie, kurus Zviedrija izdeva krieviem, 29. janvārī Ventspilī sadzīti septiņos aizrestotos vagonos un ar lokomotīvi stingrā apsardzībā aizvesti uz Maskavu. Varbūt ar nolūku palaistas nepatiesas baumas, ka izdotie esot Lībekā.

Vakar koncertēja R. Baloža koris. Visiem zilās jūrnieku blūzes un baltas bikses. Dzied varen labi.

Amatniekiem Lācim un Bandiņam bija jānodod visi darbarīki, vēl paskaidrots, ka viņi pasākto nevarēšot nobeigt. To darīšot vācieši, kad tie būšot mūsu vietā.

Draugi no II nodalījuma nupat man uzdāvināja vispārējo “grāmatu”. Iznākusi 1946. gada 25. februārī Latviešu gūstekņu nometnē; formāts 4x8 cm *Viena diena Cedelghemā* – Beļģijā.

Tai Cedelghemā, draugs,
Kad tev reiz pēc gadiem
Atkal labi ies,
Mēnešus aiz drātīm
Smaidot atceries.
Ar “bokseriem”
Tur nebij gals,
Un stilbus drebināja sals
Tai Cedelghemā, draugs!
Ācerot “flēģi” baigu,
Šurpu brauci tu –
Cigaretēs, paiku,
Lepnu dienestu ...
Bet Brigē smīnē
Dzelzceļnieks:

–Tiem “bumbierus”
Un “desu” sniegs –
Tai Cedelghemā, draugs!
Un, kad vilciens pietur, –
Ai, kāds pārsteigums!
“Hotelim” gar vārtiem
Postens staigā drūms.
Un prāto letiņš:
Nav vairs joks –
Visapkārt
Dzelzceļnieku žogs
Tai Cedelghemā, draugs.
Un pēc ilgiem, gariem,
Tumšiem mēnešiem
Smaida ģimji bālie

Atkal kanakiem.	Tik vēl pieteikties,
Un žirgti tie	Tad jau ešloni
Cits citam sauc:	Atkal nāks un ies ...
“Uz kuru zonu	Ko smīni, neticīgais Tom,
Gan lai brauc?”	Nu jābrauc tev
No Cedelghemas, draugs.	Patiešām prom
Trīs vai četras dienas	

Viena diena Cedelghemā:

06.30 Pūš taurētājs, ko spēj un māc, lai Cedelghema mosties sāk.
 06.45 Un gūstekņi no migas lien – pēc pordža drebinoties skrien.
 07.00 Pordžu vēro acis daudzas: ko tas dalītājs tur žņaudzas?
 07.15 Šai brīdī lieks ir katrs vārds – ar karotēm top skrāpēts skārds.
 07.30 Vēl stunda pagājusi nav, kad “kriešana” tiem klātu jau!
 08.00 Tad telpas tīra jāizmēž; un, ja kāds nepūlas, – tas sēž.
 08.30 Līst ledus auksta ūdens šalts, un ģīmis zilganais top balts.
 09.00 Un klāt jau stunda briesmīgā, kad visiem ārā jāstaigā.
 11.00 Lai siltāks vakaros top gaiss, no rītiem jāstiepj ogļu maiss.
 11.30 Ik katrs cenšas kalt vai trīt, lai paiku vieglāk sagaidīt.
 12.00 Brēc gūstekņi ar pilnu tvaiku: “Nāk uzturzinis jau ar paiku!”
 12.30 Pie svariņiem – kad paiku daļa, ir padomdevēju bez gala.
 13.00 Un savēlk ģīmi krunkās smīns; šis mirklis reibina kā vīns.
 13.30 Šai vietā gan – kaut els un pūt, reiz nedēļā tev vajag būt.
 15.00 Nu melnā biržā cenas kāpj – viens šmurgulē, bet otrs krāpj.
 16.00 Ja nokavēsi stāšanos, tad nepietiks ar rāšanos.
 16.30 Jo ik dienas – rāmā gaitā komandants mūs visus skaita.
 17.00 Bet tūlīt pēc stāšanās zupas smaržu sajūt nāss.
 17.30 Tik ēšana nu draugiem rūp, bet steidzoties tie krīt un klūp.
 18.00 Lūk, apbalvots ar uzticību – vīrs šis rāda izveicību.
 18.30 Zupa jāatzīst par labu, tik žēl, ka maz to dabū.
 20.00 Kad vakaros jau krāsni ogles plēn, tiek lietas stāstītas, kas notikušas sen.
 22.00 Nu jālien maisā, pūš jau tauri. Ir atkal viena diena cauri!
 24.00 Nodziest gunis, trokšņi rimst – Cedelghema miegā grimst.

Cedelghemas lambetvoks

Ziniet baumas jaunākās –	Tikai štāba rakstvežiem,
Tukšas automašīnas	Noliktavas “knauzeriem”,
Garā rindā jau	Lemts tepat vēl sēdēt –
Vārtu priekšā stāv.	Salt un dēdēt.
Draugi, ķeriet koferus,	Un, pēc gadiem tiekoties,
Angļu deķus, “rukzakus”,	Smaids tev lūpās rotāsies:
Turpu soļojiet,	Bij gan laiciņš “jauks” –
Nenokavējiet!	Cedelghemā, draugs!

Bildes abām rokām zīmējis Bruno Ozoliņš. Pa vaļas brīžiem tekstu kopā licis Auseklis Zaļinskis. Ar sviedriem vaigā visu to drukā spieduši Verners Draudziņš un Žanis Mediķis. Un palīdzīgu roku nav lieguši K. Deksnis un Jānis Dālderis.

26. februāris. Otrdiena. Izsniegta otro guļammaisu. Laiks ļoti auksts, un no austrumu puses nāk sniegs. Mūsu braukšana stāv uz vietas, vajadzēja braukt vakar, gaidīja šodien, gaida uz rītu, bet ticības nav.

2. marts. Sestdiena. Pagājušā naktī pamatīgs sniegputenis, un radio ziņo, ka Parīzē ir pusmetru sniegs.

Kopš 28. februāra pie mums ir divi svešinieki: Gerts vai Berts un jūras leitnants vācietis. Kas viņi ir un kāpēc pie mums ielikti, neviens nezina. Ko Berts stāsta, ir aizdomīgi un neticams.

3. marts. Svētdiena. Šodien biju dušā, lieliska sajūta.

4. marts. Pirmdiena. Nometni apmeklēja sūtnis Dr. Valters ar kundzi. Tā bija pilnīga sagatīšanās, ka mēs bijām nostājušies vakara pārbaudei. Valtera kundzi nometnē iekšā nelaida, bet Valters, ar noņemtu cepuri, nostāigāja garām mūsu rindām – tā kā parādē.

Valters teica, ka mūsu stāvoklis starptautiskā plāksnē daudzkārt uzlabojies, salīdzinot ar dažiem mēnešiem iepriekš. Par pārtikas trūkumu varot runāt tikai attiecībā uz vāciešiem, un mūs tas neskars.

7. marts. Ceturtdiena. Vakar saņēmu vēstuli no Amerikas tantes (mana papa jaunākās māsas), adrese: *Mrs. Anna Grundman, 3221 E. San Miguel Str. Compton, Calif. USA.*

– Palielinātas uztura devas. Tagad saņemsim strādājošo devas, t.i., 14 unces (400 g) maizi, drusku vairāk miltus un saknes.

– Pēcpusdienā atkal bija ieradušies divi krievu virsnieki, teica, lai nebaidoties, viss esot piedots un lai nebaidoties atgriezties uz mājām. Būšot tikai jāstrādā. – Šiem krieviem par šoferi bija latvietis Gulbis. Silarājs teica, ka viņš to pazīstot.

16. marts. Sestdiena. Šodien saņēmām atļaušanas dokumentus un RM 80,- naudu. Alga par gūsta mēnešiem iekrājušies £ 20/11s/11d, par to saņēmumu kvīti. Rīt plkst.04.45 jānodod gultas maiss, un 05.15 sāksies laišana ārā. Virsnieki braukšot kopā četros vagonos. Pēdējo nakti pārgulēšana 74. un 75. barakā, bet daļa no mums palikām vecajā barakā. Maizi nesāņēmām, tikai paikas piedevas. Toties pavārs Sviestiņš mūsu draugu grupiņai uzvārīja varen garšīgu biežputru! Pēdējo Cedelghemā!

1946. gada 17. marts, svētdiena. Te esam bijuši 6 mēnešus un 7 dienas (188 dienas). Caurlaide bija pavisam vienkārša, pārbaudīja tikai atļaušanas dokumentu, to atstāja uz rokas. Līdz ar rīta gaismu izejam pa tiem pašiem vārtiem, pa kuriem 1945. gada 10. septembrī ienācām.

Plkst.08.00 vilciens sāk kustēties, braucam visu dienu un vakarā, tā ap plkst.20.15, jau izbraucam uz *Maastricht*.

*Atvaļināta kapteine Sarma Līne
LVA biedre*

LATVIEŠU VIRSNIEKU APVIENĪBAS BIEDRU IEVĒROJAMĀS JUBILEJAS 2019. GADĀ.

102 gadi	atv. kapteinis	Atis Antons HOMKA	2. februārī
97 gadi	atv. leitnants	Kārlis VANAGS	12. aprīlī
96 gadi	atv. kapteinis	Ojārs Uldis ALEKSIS	29. martā
93 gadi	atv. pulkvežleitnants	Egons GOLDŠMIDTS	2. oktobrī

92 gadi	atv. majors	Egberts IMANTS	26. novembrī
90 gadi	atv. virsleitnants	Arnolds Edgars DAMBIS	25. aprīlī
88 gadi	atv. serž.-majors	Zigurds LIELJURIS	19. janvārī
	atv. kapteinis	Valdis ŠTEINBERGS	1. jūlijā
	atv. majors	Osvalds Edvards BLAUS	25. augustā
87 gadi	atv. pulkvežleitnants	Ilmārs DAMBERGS	5. jūlijā
86 gadi	atv. pulkvežleitnants	Aivars Kārlis PĒTERSONS	22. jūnijā
	atv. majors	Tāivaldis Modris BOĢIS	7. novembrī
85 gadi	atv. kapteinis	Aleksejs OZOLIŅŠ	15. martā
	atv. pulkvedis	Gunārs VEIDE	8. aprīlī
	atv. kapteinis	Valdis PAVLOVSKIS	29. aprīlī
	atv. pulkvežleitnants	Gunārs GOBA	30. jūnijā
	j. kapteinis (atv.)	Ilmārs KRASTS	14. oktobrī
84 gadi	atv. virsleitnants	Ģirts OZOLIŅŠ	19. martā
83 gadi	atv. kapteine	Sarma LĪNE	13. jūlijā
	atv. virsleitnants	Zigurds MARKOVIČS	3. decembrī
82 gadi	atv. komandkapteinis	Jānis Džons KARPS	12. martā
	atv. virsleitnants	Heinrihs ROGINSKIS	2. aprīlī
	atv. virsleitnants	Gunārs KRAMIŅŠ	28. aprīlī
81 gads	c	Maija ZĀLĪTE	8. janvārī
	atv. virsleitnants	Juris LEJAS-SAUSS	9. janvārī
	atv. komandleitnants	Māris GRINŠTEINS	15. martā
	atv. flotiles admirālis	Andrejs Modris MEŽMALIS	28. aprīlī
	atv. kapteinis	Andris Vītauts KĻAVIŅŠ	2. maijā
	atv. pulkvežleitnants	Visvaldis KĪMENIS	24. maijā
80 gadi	atv. pulkvežleitnants	Pēteris Valdis DZIRNE-DZIRNIS	2. decembrī
75 gadi	brig. ģenerālis	Rūdolfs PĒKŠĒNS	20. martā
	virsseržants	Jānis LĀCIS	26. jūnijā
	atv. pulkvedis	Jānis MELDERIS	9. septembrī
70 gadi	atv. pulkvežleitnants	Jānis STANĶO	17. aprīlī
65 gadi	atv. virsleitnants	Andris MEIKULĀNS	10. februārī
	atv. majors	Ilgvars BAUMANIS	7. augustā
60 gadi	atv. kapteinis	Druvalds LĪCIS	7. janvārī
55 gadi	atv. pulkvežleitnants	Voldemārs POZŅAKS	13. maijā
45 gadi	kapteinis	Jānis SLAIDIŅŠ	19. maijā
	kapteinis	Raimonds KRASINSKIS	15. jūlijā
40 gadi	virsleitnants	Zigmārs ATVARS	10. aprīlī

Daudz baltu dieniņu, Laimiņa, dod(i), diženi, raženi dzīvojot(i)!

Atvaļināta kapteine **Sarma Līne**
LVA biedre

MUMS ZUDUŠIE

...Tava vieta, kas bija šai dzīvē,
Vienmēr mūsu atmiņās būs.

(N. Dzirkale)

Atvadu vārdi¹ ASV jūras kājniekam, kapteinim
ALFONAM MEDNIM
(21.03.1932. – 27.07.2018.)

Ir grūti apzināties patiesību, ka Latviešu virsnieku apvienības mītnes durvis Rīgā vairs nevērs Jūras kājnieku korpusa atvaļinātais kapteinis Alfons Mednis – vienmēr stalts, raitu soli, švītīgu lakatiņu ap kaklu, tuksneša platmali galvā, bezgala sirsnīgs, patiens, kuru interesē viss jaunais, satrauc ētiski jautājumi, piemēram, Garezera noņemne vienā kopīgā mastā uzvilks ASV un Latvijas karogs. Tieši Alfons iebilda pret latviski lietota vārda “atvaļināts” norādi pirms dienesta pakāpes, skaidrojot – pakāpe virsniekam ir piešķirta, to var paaugstināt (arī pazemināt), bet vārds “atvaļināts” sniedz pakārtotu informāciju.

Latviešu karavīru svētvietā Lestenē, muzejā, apmeklētājus sagaida Alfona gādāta un muzejam dāvināta vēsturiska glezna – 1945. gada marts. *Kauja pie Cieceres ezera*. Gleznāta pēc atmiņas 1980. gadā. Autors - to dienu karavīrs Audriņš.

Likteņdārzā Daugavas krastā aug karavīru dzimtas ozoliņš ar numuru 1603. To virsnieks Alfons Mednis kopā ar dzīvesbiedri Anitu 2013. gada 30. maijā iestādīja sava tēva, Latvijas Atbrīvošanas cīņu dalībnieka, Herberta G. Medņa piemiņai, veltījumā rakstot brāļa Miervalža Modra Medņa dzejas rindas:

Mans tēvs bija budzis,
Viņš sēja rudzus,
viņš audzēja miežus,
darīja alu.
Mans tēvs bija kulaks,
jo viņam bija cietas dūres
kā āmuri.
Ar tiem viņš izkala Latvijai brīvību,
izkala latviešu tautai dzīvību.

Mans tēvs bija kulaks un budzis,
audzēja miežus un rudzus,
darīja alu,
pieredzēja Latvijas brīvības galu.
Bet nepieredzēs
nemūžam neviens,
ne vācietis, ne krievs,
Latviešu tautas dzīvības galu!

Kapteinis Alfons Mednis kopā ar ģimeni emigrēja no Latvijas 1944. gadā. Vispirms ģimene nonāca Vācijā, 1949. gadā pārcēlās uz ASV. Kapteinis savas karavīra gaitas uzsāka

¹ Saīsināts autores raksts publicēts žurnālā *Tēvijas Sargs* 2018. g. augusta numurā.

1953. gadā, dienot ASV Jūras kājnieku korpusā. Atvaļinājās no dienesta 1974. gadā. Pildījis dienesta uzdevumus Korejā, Vjetnamā, Vidusjūrā, Rietumāfrikā, Japānā un Karību salās. Ieguvis labu militāro izglītību, beidzot gan pamatapmācību kursu, gan izpletņlēcēju skolu, pēc tam – virsnieku un armijas izlūkošanas skolas. Alfons bijis izpletņlēcēju instruktors, izpletņlēcēšanas operāciju plānotājs, atbildīgais par lidaparātu sagatavošanu un pilotu instruktāžu, kā arī komandējis kājnieku rotu, veicis bataljona izlūkošanas uzdevumus un pildījis pienākumus tālās izlūkošanas vienībā.

Alfons Mednis apbalvots ar daudziem augstiem ASV valsts un bruņoto spēku apbalvojumiem, tajā skaitā ar Nacionālā aizsardzības dienesta medaļu, vairākām medaļām par dienestu Korejā, Vjetnamā, saņēmis ASV Jūras spēku un Gaisa spēku apbalvojumus.

Pēc atvaļināšanās no militārā dienesta Alfons daudz enerģijas, laika un darba ieguldījis trimdas latviešu sabiedriskajā dzīvē, daudzus gadus vadot latvisko rotu kalšanas nodarbības ikgadējās “Garezera” (ASV, Mičiganas pavalsts) vasaras nometnēs, kā arī citviet.

Alfons bija Vašingtonā nodibinātās Latvijas aizsardzības darba grupas loceklis, kas pēc Latvijas neatkarības atgūšanas 1991. gadā atbalstīja Latvijas Republikas bruņoto spēku struktūru veidošanu. Viņš kā šīs grupas pārstāvis bez atlīdzības, brīvprātīgi, sākot ar 1992. gadu, ik gadu 4-6 nedēļas strādāja Latvijā, piedaloties Latvijas NBS virsniekvietnieku instruktoru koncepcijas un apmācību izstrādē, Speciālo uzdevumu vienības attīstībā.

Jūras kājnieks kapteinis Alfons Mednis apbalvots ar Latvijas Aizsardzības ministrijas goda zīmi “Par ieguldījumu bruņoto spēku attīstībā” (2003) un Atzinības goda zīmi (2008).

Virsnieks bija aktīvs arī sabiedriskajā dzīvē – vairāku Pasaules latviešu virsnieku saietu dalībnieks, LVA biedrs kopš 2002. gada, Filadelfijas Daugavas Vanagu valdes loceklis, viesojies vairākos ASV vēstniecības Latvijā, LNKB un LVA rīkotajos pasākumos Rīgā, Lesenē un citur Latvijā, kā arī, protams, saietos savā mītnes zemē ASV.

Alfona Medņa pelnu urniņa 2018. gada 25. augustā ar militāru godu guldīta Latviešu Brāļu kapos, Katskilu kalnos, Ņujorkas pavalsti.

Lai gaišs Aizsaules ceļš mūsu biedram, Latvijas patriotam, tautas daiļamatū pratējam, jūras kājniekam kapteinim Alfonam Mednim!

**Latviešu leģionārs, zemessargs, godavīrs,
atvaļināts virsleitnants
OLĢERTS MENTELIS mūžībā
(09.05.1924.-10.10.2018.)**

*Visu varat man paņemt,
tikai brīvību – nē;
svēto brīvību nē!
Tikai brīvību nedošu tam,
kas man gribēs to ņemt.
Mums pašiem par brīvību lemt.
(Alfreds Putniņš)*

Liktenis liedza Viestura ordeņa kavalierim, atvaļinātam virsleitnantam Olģertam Mentelim piedzīvot Latvijas valsts dibināšanas 100. gadadienu, ko viņš tik ļoti vēlējās un gaidīja. Pietrūka trīsdesmit deviņas dienas, un šis Likteņa lēmums ir galīgs un nepārsūdzams.

Virsliecinants dzimis 1924. gada 9. maijā Rīgā. Olģertam bija tikai 19 gadi, kad viņu iesauca Latviešu leģionā. Dienesta periods ilgst no 1943. gada 31. maija līdz Vācijas kapitulācijai 1945. gada 9. maijā. Kara gados beidzis Artilērijas instruktoru skolu Jelgavā; artilērijas novērotāju kursus Bolderājā, kā arī artilērijas novērošanas virsnieku kursus. Izbrīdis ierakumu grāvjus no Volhovas purviem, cauri Morei, līdz Džūkstei un Lestenei. 21 gadu vecā karavīra raksturu, drosmi un prasmi izteiksmīgi apliecina apbalvojumi - Dzelzkrusts, 2. šķ., par varonību Ziemassvētku kaujās Kurzemes cietoksnī 1945. gada janvārī, Trieciennozīme un Tuvcīņas nozīme tā paša gada janvārī un februārī, Ievainojuma nozīme (sudraba) un Rokas lenta "Kurland" 1945. gada martā un aprīlī.

Pēc Vācijas kapitulācijas 1945. gada 9. maijā – apcietinājums, izsūtījums uz bij. PSRS soda nometnēm, badošanās, verga darbs, slimības. Olģerts izturēja un atgriezās. Strādāja dažādus darbus, neklātienē beidza toreizējo LVFKI (tagad Sporta pedagoģijas akadēmija), iegūstot sporta pedagoga kvalifikāciju. Kā sporta pedagogs un audzēkņu mīlēts sporta treneris strādāja Baldonē, Talsos, Rīgā, Jūrmalā.

Pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas iesaistījās LNKB, dibināja un vadīja šīs biedrības Jūrmalas nodaļu. Bija Palīdzības biedrības (bij. Palīdzības fonda) Tēvijas sargiem līdzdibinātājs un aktīvs biedrs; zemessargs kopš tās dibināšanas; pildīja Zemessardzes štāba bataljona 62. padomnieku rotas komandiera pienākumus. 1998. gadā iestājās Latviešu virsnieku apvienībā. Bija arī Nacionālās apvienības VL-TB/LNNK Goda biedrs.

No viņa dzirksteļoja enerģija, plūda reizēm dzēlīgs, bet labsirdīgs humors. Olģerts cauri visiem dzīves gadiem iznesa noturīgu patriotismu. Tieši tāpēc virsliecinants izveidoja vēsturisko notikumu izpētes grupu Andreja Pumpura Jūrmalas 1. ģimnāzijā; viņa rosināti, Andreja Pumpura, Kauguru un Majoru vidusskolu jaunieši katru gadu 18. maijā pulcējās Jūrmalā uz atceres brīdi pie Lāčplēša Kara ordeņa (LKO) kavaliera kapteiņa Paula Zolta pieminekļa. Olģerts sarīkoja gan skolu jauniešu militāro stafeti Augsim Latvijai, gan – velobrauciena pa Brīvības cīņu norises vietām. Viņš personīgi piedalījās Brīvības cīņu dalībnieka, LKO kavaliera, pulkvežleitnanta Augusta Muižuļa cīņu gaitu izpētē un piemiņas akmens uzstādīšanā un atklāšanā Lapmežciemā Tuteņu mājās (2005.). Mūsu virsliecinants rosināja pulkveža Oskara Kalpaka piemiņas istabas iekārtošanu Rudbāržu skolā (tagad, diemžēl slēgtā).

Olģerts aktīvi rūpējās par Latvijas jaunās paaudzes audzināšanu un skološanu Latvijas sarežģītās vēstures zinībās un starptautisko notikumu izpratnē. Jaunsargi, studenti, skolnieki labprāt klausījās Olģerta izteiksmīgos un interesantos stāstījumus par kara gados pieredzēto; viņi piedalījās daudzos pārgājienos pa Latviešu leģiona 19. divīzijas lielkauju vietām 1944./1945. gadā Kurzemes cietoksnī, kurus rīkoja LVA, JRC, NBS, NAA šī vēstures posma pētnieki-entuziasti, dažkārt kopā ar Latvijas Kara muzeja speciālistiem un jaunajiem vēsturniekiem. Un pārgājiena dalībnieku vidū, kamēr veselība to atļāva, bija arī Olģerts. Viņš ieinteresēja Jūrmalas 1. ģimnāzijas skolniekus pētīt latviešu karavīru cīņu vēsturi Otrajā Pasaules karā; par šo tēmu skolnieki izveidoja filmu, kas tika demonstrēta gan filmas autoru skolā, gan arī citās Jūrmalas skolās.

Kopā ar Latvijas Nacionālo karavīru biedrības aktīvistiem Olģerts savulaik organizēja seminārus Jūrmalas skolu vēstures skolotājiem – nacisma un komunisma noziedzīgie nodarījumi Eiropas tautām un valstīm.

2003. g. jūnijā viņš (kopā ar citiem LVA virsniekiem) tikās ar angļu virsnieku grupu, kas pulkvežleitnanta P. Rafertija vadībā ieradās Latvijā pētīt trīs Kurzemes lielkauju norisi Otrajā pasaules karā, šo kauju vadību un taktiku.

Olģertam pietika enerģijas ciešā sadarbībā ar Jūrmalas pilsētas Domi, Jūrmalas muzeju, Bulduru, Majoru, Kauguru Kultūras nodaļām rīkot daudzus Latvijas Atbrīvošanas cīņu un Otrā pasaules kara Latviešu leģiona varoņu atceres un piemiņas sarīkojumus.

Tajos vienmēr ieradās arī Jūrmalas skolu jaunieši, un viņus Olģerts aicināja - mācīties, sportot, norūdīt sevi, izzināt mūsu tautas vēsturi un likteņgaitas, augt par Tēvzemes patriotiem.

Šo pamatdomu no Olģerta klātesošie dzirdēja gan NBS dienās, gan atceres sarīkojumos Lestenē, Litenē, Morē, Skrundā, Džūkstē, Ukros un citviet.

Nepabeigts palika Olģerta dzīves atmiņu, pārdomu un atziņu apkopojums.

Virsliecināta Olģerta Menteļa darba novērtējumu raksturo apbalvojumi: Aizsardzības ministra "Atzinības Goda zīme" (2004), goda zīme "Par ieguldījumu Bruņoto spēku attīstībā" (1999), piemiņas medaļa "Sekmējot Latvijas dalību NATO" (2004); NBS komandiera medaļa "Par nopelniem" (I pak., 2001); ZS komandiera apbalvojums "Zemesardzes Nopelnu zīme" (2009), goda zīme "Par kalpošanu tautai un Latvijai" (2001), piemiņas medaļa "Zemessardzei 15 gadi" (2005), zemessarga izdienas zīmes; vairāki AM, NBS, ZS Goda un Atzinības raksti; LVA Jubilejas medaļa "LVA 90 / 1922-2012" (2012).

13. oktobrī, militāra goda ceremonijā, Sēru namā Slokā, no virsliecināta Olģerta Menteļa atvadījās daudz cilvēku: tuvinieki, LVA, NBS, ZS, LNKB, LNPA, NA VL-TB/LNNK, Jūrmalas pašvaldības pārstāvji, gados jauni un sirmi draugi, kaimiņi, jūrmalnieki. Atvadu ceremoniju vadīja mācītājs Guntis Kalme. Olģertam sanestie cieņas un mīlestības ziedi sagūla LKO kavaliera kapteiņa Pētera Zolta atjaunotā pieminekļa pakājē Kauguros.

Virsliecināta Olģerta Menteļa pelnu urniņa 4. novembrī ar militāru godu guldīta Latviešu leģionāru Brāļu kapos Lestenē.

Izsakām visdziļāko līdzjūtību Olģerta tuviniekiem un domubiedriem.

Lai Tev gaiši Aizsaules ceļi! Tu neaizej tālu, Tu paliec mūsu sirdīs un atmiņās. Tikai līdzās Tevis nebūs.

**LATVIEŠU VIRSNIĒKU APVIENĪBAS AKTIVITĀTES, PIEDALOTIES,
ATBALSTOT UN ORGANIZĒJOT PASĀKUMUS**

LVA 2017. gada 1. decembrī atzīmēja organizācijas dibināšanas 95. gadadienu. LVA Goda biedriem, biedriem veicinātājiem, biedriem un sadarbības partneriem tiek pasniegti personalizēti vāpenīši ar LVA 95 gadu piemiņas zīmi.

Lēnas, jaunsargu pasākums Kalpaka ceļš. 2018. gada 3. marts

Lielā talka Rudbārži-Kalpaka ceļš-Skrundas kara pilsētiņa. 2018. gada 28. aprīlis

Lielā talka, atjaunotais tiltiņš pār Kojas upīti. 2018. gada 28. aprīlis

Likteņdārzā, iestādot astoņus ozoliņus mirušo LVA biedru piemiņai. 2018. gada 10. maijs

Gulbene-Litene, godinot komunistiskā terora upurus. 2018. gada 14. jūnijs

Skolnieku rotas karoga maiņas ceremonija Rūjienā. Ar devīzi "Augstu celt, godam nest!" Rūjienas vidusskola nodeva karogu glabāšanā 2018./2019. mācību gadā Mazsalacas vidusskolai. 2018. gada 17. maijs

LVA (pirmais no kreisās: valdes priekšsēdētājs atv. kapteinis Aleksejs Ozoliņš) kopā ar NBS pārstāvjiem, atklājot 20. karoga svētkus plkv. Oskara Kalpaka "Liepsalās" 14. septembrī. Dalībniekus uzrunā sarīkojuma vadītāja Degumnieku pamatskolas direktora vietniece Edīte Zaube. 285 jaunsargi un skolnieki no Madonas un Lubānas novada skolām divas dienas sacentās gan veiklībā, gan izturībā un attapībā. (Foto: D. Ozoliņa)

Svētbrīdis latviešu leģionāru Brāļu kapos pie Roznēnu ozola. Klātesošos uzrunā aizsardzības ministrs Raimonds Bergmanis, viņam blakus NBS, ZS, Siguldas pašvaldības un LVA pārstāvji. 2018. gada 22. septembris

Mores kauju 74. atceres gadadienā Piemiņas parkā ar klātesošajiem kopā vēsturisko kauju dalībnieki. No kreisās: (sēž) Jānis Spičs, Edgars Skreija, Atis Antons Homka; (stāv) atv. pltn. Jānis Gustsons, atceres norises organizators un vadītājs Aleksejs Ozoliņš. Tika nolasīts arī Saeimas priekšsēdētājas Ināra Mūrnieces apsveikums atceres sarīkojuma dalībniekiem. 2018. gada 22. septembris

Atceres dalībniekus Mores kauju Piemiņas parkā uzrunā (toreiz) Latviešu leģiona 19. divīzijas rotas komandieris atv. kapteinis Atis Antons Homka (101, Vācija).

LVA sarūpētās medaļas un LVA Cejojošais kauss pirms komandu un dalībnieku apbalvošanas militarizētajās sporta spēlēs Kuldīgā, Zemessardzes 45. NBN bataljonā. 2018. gada 28. septembris

No kreisās: LVA valdes priekšsēdētājs atv. kapteinis Aleksejs Ozoliņš un ZS 4. brigādes komandieris pulkvedis Andris Rieksts uzrunā militarizēto sporta spēļu dalībniekus pēc apbalvošanas.

**PĀRSKATS PAR LATVIJAS NACIONĀLĀS AIZSARDZĪBAS AKADĒMIJAS (NAA)
2018. GADA ABSOLVENTIEM**

- 1. Studiju programmas nosaukuma:** Otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma “Komandējošā sastāva virsnieks”

Studiju ilgums: no 2017. gada 13. maija līdz 2018. gada 15. jūnijam

Studiju programmas mērķis: Studiju programmas mērķis sagatavot studējošos par vidējā līmeņa vadītājiem (komandieriem) ar izteiktām līdera spējām, augstu motivāciju un profesionālo kompetenci militārajam dienestam NBS, ES/NATO multinacionālajās vienībās

Absolventi:

OF-0 Kristaps Leitis,	OF-0 Mikus Kodols,
OF-0 Armands Skrējāns,	OF-0 Toms Melkers,
OF-0 Terēze Rocēna,	OF-0 Zane Beča,
OF-0 Rihards Dombrovskis,	OF-0 Filips Žuks,
OF-0 Mihails Antonovs,	OF-0 Ričards Pauls,
OF-0 Katrīna Černova,	OF-0 Ingus Bērziņš,
OF-0 Ivo Teicāns,	OF-0 Jurgis Baumanis,
OF-0 Alvis Birze,	OF-0 Edgars Eglītis,
OF-0 Andrejs Maļukovs,	OF-0 Kristiāns Simsons,
OF-0 Edmunds Klišēvičs,	OF-0 Kristīne Saulīte,
OF-0 Baiba Lutere,	OF-0 Aigars Čodars.
OF-0 Jānis Ruskulovs,	

- 2. Studiju programmas nosaukuma:** Profesionālā bakalaura studiju programma “Sauszemes spēku militārā vadība”

Studiju ilgums : no 2014. gada 10. marta līdz 2018. gada 15. jūnijam

Studiju programmas mērķis: Studiju programmas mērķis sagatavot studējošos par vidējā līmeņa vadītājiem (komandieriem) ar izteiktām līdera spējām, augstu motivāciju un profesionālo kompetenci militārajam dienestam NBS, ES/NATO multinacionālajās vienībās.

Absolventi:

OF-0 Ģirts Ločmelis – Suruda,	OF-0 Andris Bergmanis,
OF-0 Jānis Švikulis,	OF-0 Gints Graudums,
OF-0 Raivis Matisāns,	OF-0 Voldemārs Jurēvics,
OF-0 Vladislavs Konopļa,	OF-0 Jānis Miežītis,
OF-0 Valts Ripa,	OF-0 Artūrs Mudelis,
OF-0 Rolands Semjonovs,	OF-0 Guntars Plonis,
OF-0 Ņikita Šeršņovs,	OF-0 Matīss Stīpnieks.
OF-0 Ulvis Šulcs,	

3. **Studiju programmas nosaukums:** Profesionālā bakalaura studiju programma “Jūras spēku militārā vadība”

Studiju ilgums: no 2014. gada 10. marta līdz 2018. gada 15. jūnijam

Studiju programmas mērķis: Studiju programmas mērķis sagatavot studējošos par vidējā līmeņa vadītājiem (komandieriem) ar izteiktām līdera spējām, augstu motivāciju un profesionālo kompetenci militārajam dienestam NBS, ES/NATO multinacionālajās vienībās.

Absolventi:

OF-0 Matīss Čaupjonoks,	OF-0 Jānis Jurevics,
OF-0 Mārtiņš Toms Čekanovskis,	OF-0 Kristaps Māsāns,
OF-0 Ieva Dukure,	OF-0 Mārtiņš Rundāns,
OF-0 Gerda Miglava,	OF-0 Matīss Caune.
OF-0 Māra Vilnīte,	

4. **Studiju programmas nosaukums:** profesionālā bakalaura studiju programma “Gaisa spēku militārā vadība”.

Studiju ilgums: no 2014. gada 10. marta līdz 2018. gada 15. jūnijam.

Studiju programmas mērķis: Studiju programmas mērķis sagatavot studējošos par vidējā līmeņa vadītājiem/komandieriem ar izteiktām līdera spējām, augstu motivāciju un profesionālo kompetenci militārajam dienestam NBS, ES/NATO multinacionālajās vienībās.

Absolventi:

OF-0 Anete Čeiča,	OF-0 Deniss Matvejevs,
OF-0 Kaspars Ušpelis,	OF-0 Lauris Miķelsons,
OF-0 Alma Lūka,	OF-0 Kārlis Putniņš,
OF-0 Egīls Mikažāns,	OF-0 Kristaps Jēkabs Reinfelds.
OF-0 Mairis Valdmanis,	

PĀRSKATS PĀRSKATS PAR NAA ORGANIZĒTAJIEM APMĀCĪBU KURSIEM NO 2017. GADA OKTOBRA LĪDZ 2018. GADA OKTOBRIM.

1. **Kursa nosaukuma:** Jaunākā štāba virsnieka kurss (JŠVK).

Kursa ilgums: no 2017. gada 31. jūlija līdz 2017. gada 15. decembrim.

Kursa mērķis: Kursa mērķis ir sniegt jaunāko virsnieku sastāvam vispārējo ieskatu par starptautisko un Latvijas nacionālo drošību, zināšana bataljona līmeņa taktikā, dažādu kaujas operāciju plānošanā un štāba darba procedūrās.

Kursa dalībnieki:

OF-2 Voldemārs Lauciņš,
OF-2 Atis Melbārdis,
OF-1 Aldis Beļavskis,
OF-1 Evija Eisaka,
OF-1 Juris Garokalns,
OF-1 Ieva Jordane-Liflande,

OF-1 Ināra Kokina,
OF-1 Oskars Kotovs,
OF-1 Elvīra Rudzāne,
OF-1 Indra Zvejsalniece,
OF-1 Rolands Ivuškāns,
OF-0 Toms Andersons,
OF-0 Artūrs Putovs.

2. **Kursa nosaukuma:** Izlūkošanas kurss.

Kursa ilgums: 2017. gada 21. novembra līdz 2017. gada 15. decembrim.

Kursa mērķis: Kursa mērķis ir mācīt Nacionālo bruņoto spēku (NBS) instruktoriem un virsniekiem bataljona līmeņa militārās izlūkošanas plānošanas procesu un štāba procedūras, lai karavīriem paplašinātu redzesloku par izlūkošanas nozīmi mūsdienu karadarbībā.

Kursa dalībnieki: Absolvēja 19 klausītāji

3. **Kursa nosaukuma:** Virsnieka speciālista pamatkurss.

Kursa ilgums: no 2017. gada 31. augusta līdz 2017. gada 17. novembrim.

Kursa mērķis: Kursa mērķis ir nodrošināt VSP klausītājiem nepieciešamās militārās zināšana un prasmes dienestam virsnieka speciālista (ārsta, kapelāna, diriģenta vai jurista) amatos.

Kursa dalībnieki:

OR-7 Andis Maksimovs,
OR-4 Lidija Grauba,
OR-4 Oļegs Parodovskis,
OR-3 Edgars Blūzma,
OR-2 Oļegs Jermolājevs,
OR-2 Santa Jakovļeva,
OR-2 Dace Miče,

OR-2 Uģis Senkāns,
OR-2 Jānis Priedītis,
OR-2 Rolands Zeiliņš,
OR-2 Marina Streļcova,
OR-2 Rinalds Broks.

4. **Kursa nosaukuma:** Nodrošinājuma speciālista kurss.

Kursa ilgums: no 2018. gada 26. februāra līdz 2018. gada 23. martam.

Kursa mērķis: Kursa mērķis ir zināšanu izlīdzināšana virsniekiem, kuri pilda vai plānots pildīt nodrošinājuma plānošanas virsnieka, nodrošinājuma vienība/apakšvienības komandiera pienākumus, NBS nodrošinājuma jomā atbilstoši LR normatīvajiem aktiem.

Kursa dalībnieki:

OF-2 Kaspars Luste,	OR-6 Jānis Eglītis,
OF-1 Mārtiņš Zābelis,	OR-6 Māris Noviks,
OF-0 Aleksejs Gerasimovs,	OR-6 Normunds Kazušs,
OF-0 Baiba Lapiņa,	OR-5 Armands Rakstiņš,
OF-0 Monta Razgale,	OR-5 Denis Harlašs,
OF-0 Toms Lagimovs,	OR-5 Raivis Krūmiņš,
OR-7 Andris Bumbišs,	OR-5 Sanita Sināte,
OR-6 Ilze Krūče,	OR-4 Edgars Tauriņš,
OR-6 Ilgonis Romanovskis,	OR-4 Jūlija Semjonova.

5. **Kursa nosaukuma:** Rotas komandiera kvalifikācijas uzturēšanas kurss..

Kursa ilgums: 2018. gada 19. marta līdz 2018. gada 29. martam.

Kursa mērķis: Kursa mērķis ir nostiprināt un pilnveidot rotas komandieriem iegūtās zināšanas un prasmes kaujas operāciju plānošanā un personāla vadības procedūrās, kā arī veicināt izpratni par plānošanas procesu, kas saistīts ar NBS vienības kolektīvo apmācību.

Kursa dalībnieki:

OF-2 Andris Lācītis,	OR-6 Gatis Pilverts,
OF-2 Jānis Vīcups,	OR-5 Vilnis Prazņicāns,
OF-2 Dainis Kravals,	OR-5 Māris Baranovskis,
OF-2 Aleksandrs Cviguns,	OR-5 Didzis Eglītis,
OF-1 Raivis Jansons,	OR-5 Andrejs Ivanovs,
OF-1 Artūrs Čerņaks,	OR-5 Artis Ķēpulis,
OF-1 Guntis Žvirblis,	OR-5 Rourijs Poišs,
OF-1 Sandris Līdaka,	OR-5 Andris Šumskihs,
OF-1 Artūts Baltajs,	OR-5 Jurgis Baumeisters,
OF-1 Andris Pjatuņiņš,	OR-4 Edgars Notte
OF-0 Margarita Leišavniece,	
OF-0 Kristiāns Šakalis,	
OF-0 Mārtiņš Mārtužs,	
OF-0 Gatis Slavēns,	
OF-0 Gatis Blažis,	
OF-0 Miks Miezītis,	

6. Kurša nosaukuma: AM un NBS civilo darbinieku militārās sagatavošanas kurss.

Kurša ilgums: no 2018. gada 14. maija līdz 2018. gada 18. maijam.

Kurša mērķis: Kurša mērķis ir sniegt nepieciešamās zināšanas un izpratni par NBS struktūru, spējām un karadarbības veidiem Aizsardzības ministrijā (AM) un NBS strādājošajiem civilajiem darbiniekiem.

Kurša dalībnieki:

Kristīne Saharova-Ventiniece,	Anda Bērziņa,
Alise Šereiko,	Artūrs Rudzītis,
Māris Zukulis,	Ilze Putniņa,
Elīna Kalneniece,	Daida Poplavska,
Kristīne Kļaviņa,	Laura Juraševska,
Inita Penteļejeva,	Mārcis Balodis,
Ligjita Baltiņa-Kalniņa,	Aiva Kokoriša,
Aleksandra Kārkle,	Iveta Mertena,
Solvita Vasenbergā,	Armans Hairapetjans,
Ilga Romanovska,	Kristīne Korne,
Andris Pavļukevičs,	Elīna Saba,
Kaspars Iršs,	Madara Vilne,
Mārtiņš Mago,	Agnese Mičule,
Zane Ribakova,	Liene Riekstiņa,
Daiga Lasmane,	Gustavs Gudzuks,
Ilze Spriedēja,	Gita Gūtmane,
Aļona Brence,	Sindija Liepiņa,
Liene Lauze,	Baiba Kačanova.

7. Kurša nosaukuma: Jūras spēku vidējā līmeņa vadības un štāba virsnieku kurss.

Kurša ilgums: no 2018. gada 8. janvāra līdz 2018. gada 15. jūnijam.

Kurša mērķis: Kurša mērķis ir sagatavot virsniekus mācību plānošanai dažāda līmeņa operāciju vadību štābos un gūt plašāku ieskatu ārvalstu drošības politikā

Kurša dalībnieki:

OF-2 Enari Ilves (EST),	OF-1 Mareks Urtāns (LAT),
OF-2 Taavi Tamm (EST),	OF-1 Roberts Podvinskis (LAT),
OF-2 Arvydas Bumblauskas (LTU),	OF-1 Ritma Ritene - Skane (LAT),
OF-2 Julius Džiaugys (LTU),	OF-1 Uģis Ruperts (LAT),
OF-2 Karolis Lileikis (LTU),	OF-1 Clas Gustaf Olovsson (SE).
OF-2 Tomas Naujokaitis (LTU),	

Informāciju apkopoja: NAA Mācību plānošanas un atbalsta daļas speciāliste dižkareivē Evija Bokša un civilā darbiniece Aļona Brence

Studiju programma	Kadetu skaits	
SzS MV 15/19 (5.kurss)	20	36
GS MV 15/19 (5.kurss)	7	
JS MV 15/19 (5.kurss)	9	
SzS MV 16/20 (4.kurss)	17	35
GS MV 16/20 (4.kurss)	10	
JS MV 16/20 (4.kurss)	8	
SzS MV 17/21 (3.kurss)	16	30
GS MV 17/21 (3.kurss)	10	
JS MV 17/21 (3.kurss)	4	
SzS MV 18/21 (1.kurss)	41	68
GS MV 17/22 (1.kurss)	15	
JS MV 17/22 (1.kurss)	12	
Komandējošā sastāva virsnieks (SzS plūsma)	4	13
Komandējošā sastāva virsnieks (GS plūsma)	9	
Maģistru programma	36	18 pieteikušies
Kadetu kandidāti	112	+ 25 no vienībām
Kadeti kopā:		182

1.tabula. studējošo skaits NAA

Studiju gadi	Studiju programmas	Imatrikulēti	Absolvējuši	Kopā absolvējuši:
2011-2015	Militārā vadība	21	15	23
2014-2015	Komandējošā sastāva virsnieks	9	8	
2012-2016	Militārā vadība	35	18	28
2015-2016	Komandējošā sastāva virsnieks	12	10	
2013-2017	Militārā vadība	40	24	41
2016-2017	Komandējošā sastāva virsnieks	25	17	
2014-2018	Militārā vadība			56
				Plānotais absolventu skaits:
2019				51
2020				80-90
2021				90-110

2.tabula. NAA absolventu skaits

